

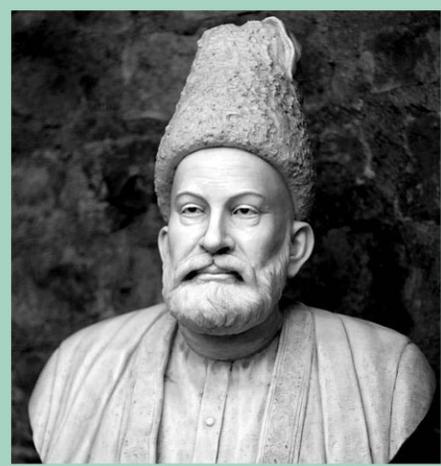
డిసెంబర్ 16-31, 2022

సంపుటి 03, సంచిక 5

తెలంగాణ జాగృతి

తెలుగు సాహిత్య పక్ష పత్రిక

తెలుగు సాహిత్య పక్ష పత్రిక

ఉర్దూ మహాకవి

మీర్జా గాలిబ్

జయంతి : 27 డిసెంబర్, 1797

ప్రముఖ నవలా రచయిత...

భాస్కరభట్ల కృష్ణారావు

జయంతి : 19 డిసెంబర్, 1918

Printed, Published and Owned by : **KALVAKUNTLA KAVITHA**

Printed at : **HARSHITHA PRINTERS**, Khairatabad, Hyderabad - 500 004.

Published at : **TELANGANA JAGRUTHI**, Pasham Amruthaaram Residency, H.No. 1-2-234/13/46/4, 4th Floor,
Near NTR Stadium Aravind Nagar, Domalguda, Hyderabad - 500 029. Telangana State.

Editor : **KALVAKUNTLA KAVITHA**

తన సుఖదుఃఖాలకు తానే కర్త
అన్న అర్థంలో కవిత్రయ
భారతాన్ని వివరిస్తున్న
నోరి రాజేశ్వరరావు వ్యాసం

21 “కవిత్రయ భారత కవితా వైభవం”

27 మనిషి కంగారుకు కరోనా తోడైన ఒక
హాస్యకథ శీలం భద్రయ్య... “భయం”

35 పేగుబంధం చేసిన త్యాగాన్ని
గుర్తించిన దేవేంద్ర కథ
“అమ్మత్యాగం”

05 దొరరికం బలి తీసుకున్న కులాంతర
వినాహాన్ని చిత్రించిన జ్వాలాముఖి నాటి
కథ “మా ఫలేషు కదాచన”

42 తెలంగాణను అప్పటిలో ఇప్పటిని
చెబుతున్న కళ్లెం నవీన్ రెడ్డి కవిత
“నాడు - నేడు”

26 నాడు ఇల్లంటే ఉండే మధురా
నుభూతిని తెలిపే వేణు నక్షత్రం
కవిత “తెల్లని గోడలు”

38 గమ్యం లేని గమనాన్ని తాత్వికంగా
చూపిన పుట్టి గిరిధర్ కవిత
“అతను ఇంటిదారి మరిచాడు”

15 దళితుని జీవితంలోకి
వచ్చిన మూడు మార్గాలను
చిత్రించిన పసునూరి
రవీందర్ కథ “ఒక నేల...
మూడు ముఖాలు”

మానవతను అధికంగా ప్రేమించే
ఉదారి నారాయణ నానీలను విశ్లేషించిన
సంపత్ కుమార్ “అల్పానందం కవిత్య
ప్రయోజనం కాదు” ...పేజీ 11

కనపర్తి కథల్లో తెలంగాణ కూర చిదంబరం సమీక్ష
“తెలంగాణ యాస నిండిన కథలు” ...పేజీ 39

సత్యావిష్కరణ కోసం జీవుడి వేదన చిత్రించిన
మామిడి హరికృష్ణ కవిత “పువ్వు పాంచజన్యం
ఓ అభేదత” ...పేజీ 10

యాంత్రిక మానవుని చిత్రించిన మాణిక్యం
కవిత “మోడ్రన్ మనుషులు” ...పేజీ 14

బాలల సాహిత్యానికి ఒక విశ్లేషణ
జయ వ్యాసం “పెద్దలు రాసిన పిల్లల
కథలు”పేజీ 31

విశ్వవిద్యాలయపు మెట్ల ఋణానుబంధం
చిత్రించిన త్రివేణి కవిత “ఇజాల మెట్లు”
...పేజీ 33

నాడు నడచిన దారిని గురించిన
జ్ఞాపకాలు పంచే ఉప్పరి తిరుమలేష్ కవిత
“తీగై పారాడుతడ” ...పేజీ 47

ఇంకా... మరెన్నో కవితలు, సాహితీ శిఖరం,
సమాజం, పుస్తక పరిచయం, స్వీకారం..
మొదలైనవి...

శరభాంకలింగమా

శరభాంకుడు

శరభాంకుడు కవి
 క్రీ.శ. 1289-1323 ప్రాంతం వారు.
 ఇతను కాకతి ప్రతాపరుద్రుని
 మంత్రి అని తెలుస్తున్నది.
 ఇతని రచనలు 'శరభాంకలింగ
 శతకం' మాత్రమే దొరుకుతున్నది.
 ఏకామ్రనాథుని ప్రతాపరుద్రుడు
 శివదేవయ్యతో పాటు
 శరభాంకుడిని కూడా పేర్కొనడం
 జరిగింది.

చాపముగా నహార్యమును జక్రిని బాణముగాగ నారిగా
 బాపదొరన్ బొనర్చి తలపం ద్రిపురంబులు గాల్పవే మహో
 ద్దీపిత తీవ్ర కోపమున దేవతలెల్ల నుతింప నాటి విల్
 పాపపు డిల్లిమీద దెగ బాపగదే శరభాంకలింగమా!

చిత్తజ వైరి పూజకని శ్రీఫల పత్రము లోలి గోయగా
 పత్తిరి ముండ్లు నొత్తు సమరాంగన చేతి నఖంబు లొత్తు త
 ద్వుత్త కుచంబు లొత్తు నెరి వీపున గావున నద్దిరయ్య మా
 పత్తిరి త్రోవ నొల్ల మిక ప్రార్థనయా శరభాంకలింగమా

రాగిలి రాత్రులెల్ల రతిరాజ సుఖార్ణవ కేళి దేలి సం
 భోగము నందు బొంది తమ పోకడ లోకు లెరుంగ కుండగా
 వేగమె వేషధారులయి వేరొక రీతి చరించు నా వృధా
 యోగులు కామినీ జనుల యోగులయా శరభాంకలింగమా

వ్రుక్కడి యాలి వెంట నొక ముగ్గురు నల్గురు బిడ్డలేగ గా
 కుక్కయు గోతి పిల్లియును గూరయు కూడును గొంచు నిక్కుచున్
 జిక్కము తోలు బుట్టయును జిందర వందర నీతి చాపమున్
 నుక్కున బోపు వారలును యోగులె పో శరభాంకలింగమా.

సేకరణ : డా॥ సుంకిరెడ్డి నారాయణరెడ్డి

తెలంగాణ జాగృతి
తెలుగు సాహిత్య పక్ష పత్రిక

16-31 డిసెంబర్, 2022

సంపుటి 03

సంచిక 05

శ్రీమతి కల్వకుంట్ల కవిత
ఎడిటర్

డా॥ కాంచనపల్లి గోవర్ధన్ రాజు
అసోసియేట్ ఎడిటర్
9676096614

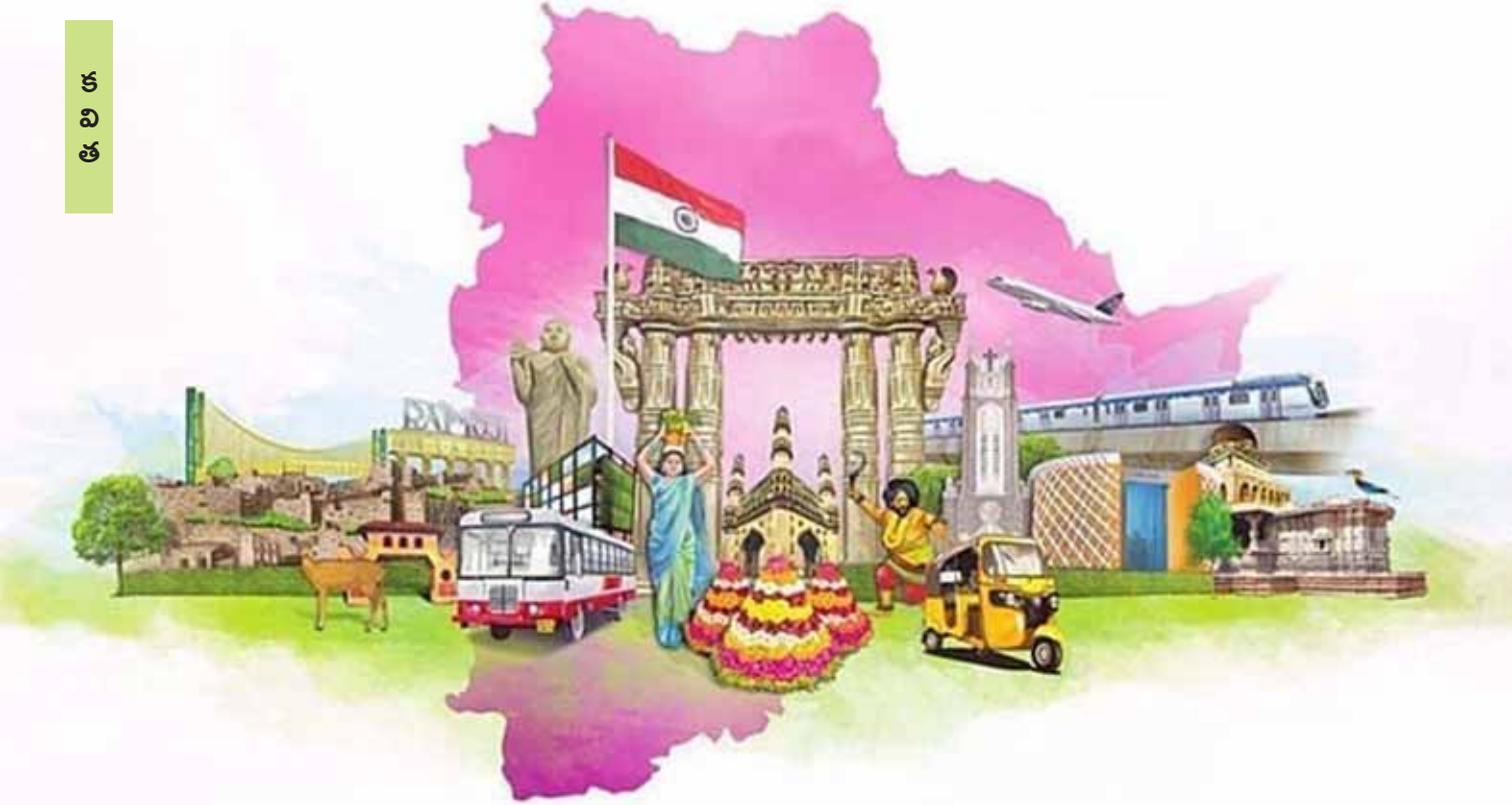
ఎడిటోరియల్ బోర్డ్ :
ఘనపురం దేవేందర్
రంగు సపినాచారి

తెలంగాణ స్త్రీ కంటి నుండి నిప్పులు రాలుస్తుంది...

“ఎక్కడ కలకంఠి కన్నీరొలుకుతుందో అక్కడ సిరి ఉండదు” అనేది పెద్దల మాట. “ఎక్కడ స్త్రీలు పూజింపబడతారో అక్కడ దేవతలు నివసిస్తారు” అని చెబుతుంది ఒక సుభాషితం. ప్రాచీన భారతీయ సమాజంలో స్త్రీకి గొప్ప స్థానం ఉంది. మొదట్లో మనదేశంలో మాతృస్వామికమే అమలులో ఉండేది. అనేక పరిణామాల వల్ల పితృస్వామ్యం మొదలైంది. పితృస్వామ్యం స్త్రీకి సముచిత స్థానం ఇవ్వలేదు. ఆమె బాల్యంలో తండ్రి, యువ్వనంలో భర్త, వృద్ధాప్యంలో కొడుకు రక్షణలో ఉండాలని సాంప్రదాయం నిర్దేశించింది. ఆమెని కనబడని బంధనాలతో యాంత్రికంగా మార్చింది. కానీ స్త్రీ అంతటితో ఆగిపోలేదు, తన పట్ల హితవచనాలు చెబుతూ తనను కనిపించని గొలుసులతో బంధించడాన్ని క్రమంగా ఆమె ప్రశ్నించింది, తాను కేవలం కన్నీరు కార్చేదిగా చిత్రించడం ఆమె నిరసించింది, తనను కేవలం దేవతగా చేయడం కూడా ఆమె కోరుకోవడం లేదు, జన్మతః అందరూ సమానంగా పుడతారు, కానీ సమాజంలో ఆమె ఒక అబలగా రూపాంతరం చెందుతుంది. రాజ్యం ఆమెని అనుచరిగా మార్చి పారేస్తుంది. వినిర్మాణ సిద్ధాంతం ఈ విషయాన్ని నిలదీసింది. ఇంతకాలం రాజ్యం అంటే అధికారులు, పోలీసులు అనే భావమే ఉండేది. కానీ వినిర్మాణ దృక్పథం వ్యవస్థలను కొత్తగా చూసింది. యజమాని-బానిస, భూస్వామి-రైతుకూలీ, అగ్ర వర్ణీయుడు-దళితుడు, పురుషుడు-స్త్రీ, దోచుకునే ప్రాంతం-దోపిడికి గురయ్యే ప్రాంతం, దేశం-రాష్ట్రం ఇట్లా అనేక కోణాల్లో అసమతుల్యంగా విభజన జరిగింది. ఇది ఒక నిర్మాణం అని మనం భావిస్తున్నాం. ఇక్కడే రాజ్యం అధికారానికి, శాసనానికి, పోలీసు వ్యవస్థకు మాత్రమే పరిమితం కాకుండా యజమాని, భూస్వామి, అగ్రవర్ణం, పురుషుడు, పీడించే ప్రాంతం, దేశం ఇట్లా అనేక రూపాలుగా విస్తరించడం చూస్తున్నాం. ఆధునిక స్త్రీ ఈ రాజ్యం యొక్క విశ్వరూపాన్ని అర్థం చేసుకోగలిగింది. సాంప్రదాయం చెబుతున్న సుభాషితాల పట్ల ఆమె జాగ్రూకతతో ఉండగలుగుతున్నది, వినిర్మాణవాదం దేవుడు సత్యం అహం కేంద్రం అనే అఖండ కేంద్రాల స్థానంలో బహుళత్వం అనే భావనని ముందుకు తెచ్చింది. ఏక కేంద్రక సిద్ధాంతాన్ని పూర్తిగా వ్యతిరేకిస్తూ సబాల్టర్న చైతన్యం ముందుకు వచ్చింది. పాత కాలంలో ఒక అంశాన్ని కేంద్రంగా చేసుకొని దాని ద్వారానే మిగతా వాటిని నిర్వచించడం జరిగేది. వినిర్మాణం అట్లా కాకుండా అప్రధానమైన అంశాన్ని తీసుకొని దాన్ని కేంద్రాంశంగా చూపింది. స్త్రీ అందునా తెలంగాణ స్త్రీ, ఈ చైతన్యం ప్రదర్శించడానికి సిద్ధంగా ఉంది. ఇంత సైద్ధాంతిక స్మరణ ఆమెకు ఉండవచ్చు, ఉండకపోవచ్చు. కానీ ఆమె తెలంగాణ పోరాటంలో ప్రదర్శించిన సాహసం మాత్రం ఈ చైతన్యాన్ని అన్యాయదేశంగా ప్రోది చేసుకోవడమే. తెలంగాణ ఉద్యమంలో స్త్రీ ఒక సాంస్కృతిక ప్రతీకగా అవతరించింది. ఒక సివంగిలాగా గర్జించింది. కొంగు నడుముకు చుట్టి పురుషులతో సమానంగా ముందుకు కదలింది. సాహిత్యంలోనూ ఆమె చేప చాటుకుంది. నాటి మహాకవయిత్రుల నుండి నేటి స్త్రీవాద, దళిత, మైనారిటీ కవయిత్రుల వరకు తన విస్తరణ ప్రదర్శించింది. కానీ స్త్రీ ప్రశ్నలు, ఆమె ఆశయాలు ఎంతవరకు సమాజం ఆమోదించింది? అటు రాజకీయ రంగంలోనూ, ఇటు సాహిత్య రంగంలోనూ అధికృత వర్గాల, మతవాదుల వివక్షను ఆమె ఎదుర్కోక తప్పడం లేదు. మతజీవనం, పురుష ప్రపంచం ప్రధాన ప్రపంతి అనుకునే ఈ సమాజం స్త్రీ ఉన్నతినీ సహించడం లేదు. ఈ ప్రశ్నల పరిణామాలను మనం ఈనాటి సమాజంలో చూస్తూనే ఉన్నాం. అయినా తెలంగాణ మహిళ ఎవరి సానుభూతిని కోరదు. సానుభూతి ఆశించడం నాయకుల లక్షణం కానే కాదు. ఎన్ని కష్టాలు కడగండ్లు వచ్చినా మహిళా సాధికారతను ఎవరూ ఆపలేరు.

జై తెలంగాణ జై జాగృతి

కవిత
కల్వకుంట్ల

జయజయోస్తు

తెలంగాణ జననీ

దేశపతి శ్రీనివాస్, 95539 55330

జయజయోస్తు తెలంగాణ జననీ
 జయము సకల సంపత్సంధాయినీ
 జయభారత మాతృహృదయ రాగసుధా సంవర్ధిని
 జయ జయా - జయ జయా
 జయము జగద్యశస్వినీ జయ జయోస్తు

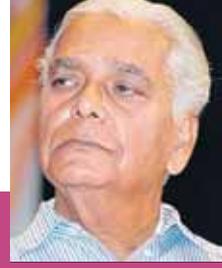
తరులతా సహిత సాంద్ర వనములూ
 నీగళమున మరకతమణి సరములూ
 తనువెల్లా ఖనిజనిధుల కాంతులూ
 విద్యుల్లత వికసించే దీప్తులూ జయ జయోస్తు

అలల సొగసులలరు నదీతేజమా
 గోదావరి నీదు స్వర్ణచేలమా
 ఘలంఘలల నీనూపుర రవళులూ
 గలగలమను కృష్ణవేణి పరుగులూ జయ జయోస్తు

సమశీతల సుఖజీవన దాయినీ
 సారభూత సుక్షేత్ర సుహాసినీ
 శ్రామికజన స్వేదసిక్త పావనీ
 సుశ్యామల సస్యామృత జీవనీ జయ జయోస్తు

మా ఫలేషు కదాచన!

ఫ్యూడల్ వ్యవస్థలో ఒక ప్రేమ కథ....

జ్యోలాముఖి

అర్ధరాత్రి మీర్జాపల్లి స్టేషన్. అజంతా ఎక్స్‌ప్రెస్ ఆగింది. వారం రోజుల తర్వాత బండి వస్తూంది కాబట్టి జనసమృద్ధం విపరీతంగా ఉంది. ఇంజను నీళ్ళు తాగుతూ వుంది. ప్రయాణీకులంతా ఆకలి దప్పుల్ని తీర్చుకుంటున్నారు. బొల్లారంలో మిలిట్రీ బలగాన్ని ఎక్కించు కుని, మూడు గంటలు ఆలస్యంగా వచ్చింది మీటర్‌గేజ్ అజంతా సుగాత్రి.

అంతటి జనసమృద్ధంలో కూడా ఐదు గంటలు భారత రాజకీయాల గురించి, ఆర్థిక సంక్షోభం గురించి, అధికార మార్పిడి గురించి, అంతర్జాతీయ పరిస్థితి గురించి, తోటి మధ్యతరగతి ప్రయాణీకులతో వాదించి “దేశం ఈనాడు అంతర్పూర్ణ పరిస్థితుల్లో వుంది కాబట్టి కాల్పులు, ఆందోళనలు, కాన్ఫ్రాంట్, పంత్‌నగర్, రాజహారడాల్, రమీజాబీ, బెల్లంపల్లి, అంబేద్కర్ యూనివర్సిటీ గురించిన మరట్నాడా తగాదాలు- ఈ పోలీసు మిలిట్రీ బలగాలు లేందే పరిపాలన సాగని పరిస్థితి జాతి జీవితంలోకి ప్రవేశించింది” అని హెచ్చరించి సెలవు పుచ్చుకుని ముగ్గురు మిత్రులు రైలుపెట్టె దిగారు.

జేబులు దులుపుకొని, రూపాయికారు పూరీలు క్యాంపీస్‌లో కొని తినే ప్రయత్నంలో వున్నారు. పూరీలు సంపాదించడమే యుద్ధం చేసినంత

రచయిత గురించి... 1938లో జన్మించిన జ్యోలాముఖి, వీరి అసలు పేరు ఆకారం వీరవెల్లి రాఘవాచార్యులు. జీవితమంతా ప్రజాసాంస్కృతిక ఉద్యమకర్తగా, విప్లవ రాజకీయాల్లో మహావక్తగా క్రియాశీలపాత్ర వహించారు. దిగంబర కవులు (3 సంపుటాలు), ఓటమి తిరుగుబాటు (కవితా సంపుటి -1972), 2 అనువాద గ్రంథాలు తప్ప అనేక ఇతర రచనలు ప్రచురణకు నోచుకోలేదు. వేలాడిన మందారం (నవల), కవితాజ్యాల (కవిత్యం), భస్మసింహాసనం (దీర్ఘకవిత) వీరి ప్రసిద్ధ రచనలు. 2008లో మరణించారు.

పనైంది ఆకలిగొన్న ఆచారికి. గౌడ్ ఆ సాయంత్రం కొన్న ‘తాకట్టులో భారత దేశం’ పుస్తకం తిరగేస్తున్నాడు. దాసు మంచినీటి సౌకర్యం చూపించాడు. ముగ్గురు యువకులూ నిరుద్యోగులు. ఇంటర్వ్యూల వీడితులు. ఆచారి బివి, గౌడ్ బిరుస్సీ, దాసు బి.కాం. అందరూ ఫస్ట్ క్లాస్ వాళ్ళే. అయినా ఆరోజు బ్యాంకు వైవాలో ఎవరూ నెగ్గలేదు. రాత పరీక్షలో నెగ్గారు. కాబట్టి నోటి పరీక్షకు పోయి ఉత్తిచేతుల్లో తిరిగివస్తున్నారు సొంతూరు నార్పింగికి.

ఆ ఫ్లాట్‌ఫారం మీద అర్ధరాత్రినా భారతదేశం ప్రత్యక్షమైంది. ఏడుస్తూ పోతున్న పదేళ్ళు నిండని అన్నా చెల్లెళ్ళను పల్కరిస్తే, క్యాంపీస్ దగ్గర అడుక్కుంటూ వుంటే, లావుటాయన కొట్టినట్టు చెప్పారు దరిద్ర బాల-నారాయణులు. ఆ పిల్లల తండ్రి చోరీ కేసులో ఇరుక్కుపోయి జైలుపాలయ్యాట్ట. పిల్లలు పుట్టకుండా వుండటానికి తల్లి ఆపరేషన్ చేయించు

కొని రోగాన పడిపోయిందట. గ్యాంగుమెన్ల దయతో బతుకుతున్నారుట. అడుక్కుంటున్నారుట. రైళ్ళ రాకపోకలు నిలిచిపోవడం వల్ల సరిగ్గా తినక వారం రోజులైందట. కుక్కలతో పోట్లాడి స్టేషన్లో ఎంగిళ్ళు తినే భావిపౌరుల దీనగాధకు ముగ్గురూ చలించిపోయారు. లోకంలో బాధ వారి బాధ! పూరీలతో పాటు మిగిలిన పైసలు ఇచ్చి, మంచినీళ్ళు తాగి, స్టేషన్ బయటపడ్డారు. యువకులు ఊరివైపు నడుస్తున్నారు. ఏషియన్ డ్రామా చర్చించుకుంటున్నారు. ఆమడ దూరం నడుస్తున్నారు.

రాత్రి రెండు గంటల ప్రాంతంలో పూరు చేరేసరికి వేణుగోపాలస్వామి దేవాలయంలో కృష్ణాష్టమి వేడుకలు జరుగుతున్నాయి. ముగ్గురు గుడివైపే నడిచారు. అప్పటికే కృష్ణుడు పుట్టాడు. కృష్ణావతార మహాత్యాన్ని పూజారి పెరుమాళ్ళయ్యగారు వివరించారు. పురజనులు ఇంకా యేమైనా వినడానికి

సిద్ధంగానే వున్నారు. సంస్థానం రాజావారు దేవాలయ వంశ పారంపర్యపు ధర్మకర్త. ఐదోదల ఎకరాల ఆసామి. యాభైమైళ్ళ వైశాల్యం దాకా ఏకచ్ఛత్రాధిపత్యం చేస్తున్న మాజీ రాజు, నేటి ఎమ్మెల్యే, ఆ రాజాగార్ని అందరూ 'దొర' అంటారు. ఎన్నిక సందర్భంలోనే దొరవారి పేరు గోపాలరెడ్డి అని తెలుస్తుంది ఊళ్ళో వాళ్ళకి. దొర మీసంలోనే దొర దర్పం ఉట్టిపడుతుంది. కృష్ణాష్టమి వేడుకలు దొర వంశాచారం, ఊరికి ఉపహారం. దొరవారు స్వయానా ఆలయం వెండి ఊయలను ఊపుతున్నారు. బంగారు కృష్ణుడు పూలు, పండ్ల మధ్య అంబాడుతున్నాడు.

దొరవారి కోరిక మీద పూజారి కృష్ణసందేశం వినిపిస్తున్నారు. "మన దొరవారు కృష్ణతత్వాన్ని జీర్ణించుకున్న స్థితప్రజ్ఞులు- కృష్ణావతార రహస్యమే భగవద్గీతలో భద్రమై ఉంది. దాన్ని నాటి శంకర భగవత్పాదులు, శ్రీమద్రామానుజులు, మధ్వాచార్యులవారు చాటిచెప్పారు. నేటి తిలక్, గాంధీ, వినోభాబావేలు కూడా గీతను కొలిచారు. నెహ్రూ కూడా గీతను చదివేవాడు. మొరార్జీగారికి గీత కంఠోపారం. దొరగారు ఈ శ్లోకాన్ని తాత్పర్యంతో సహా ఈ గుళ్ళో గోడలమీద రాయించారు.

"కర్మణ్యే వాధికారస్తే మా ఫలేషు

కదాచన మా కర్మఫలహేతు ర్భూర్మాతే సంగోష్ట్య కర్మణి"

"భక్తులారా! ఇది సాంఖ్యయోగం, గీత రెండవ అధ్యాయంలో నలభై ఏడవ శ్లోకం అనగా "నీకు కర్మముల ననుష్ఠించుట యందే అధికారముంది గాని, ఫలమును పొందుటయందు అధికారము లేదు. అనగా నిష్కామకర్మ చేయవలె. అప్పుడే మోక్షం" అని పెరుమాళ్ళయ్యగారు దొరవారి వైపు చూశాడు.

ఊయల పట్టుదారం పూజారి కందించి, మైకు ముందుకు సాగాడు దొర. "నా ప్రియమైన జనులారా! ఈరోజు తపాలశాఖ వారు ఈ శ్లోకంతో ఉన్న గీతోపదేశ పుట్టాన్ని ప్రత్యేక తపాలా బిళ్ళగా విడుదల చేశారు. దాన్ని పెద్ద చిత్రంగా మీరు ధ్యజస్తంభం వేదిక దగ్గర చూస్తున్నారు. దాని భావం మీకు తెలియాలని అలా వుంచాను. తీర్థప్రసాదాలతో పాటు చిన్నచిన్న ఆ చిత్రపటాల్ని పంచుతాం. అందరూ ఆరాధించాలి ఇళ్ళల్లో- హక్కులని సంఘాలు పెట్టి ఆందోళన చేయరాదు. మీ కర్తవ్యం, మీ పనులు, మీకు ప్రాప్తమున్నంత కూలి ముట్టజెప్తాం. అనవసరంగా అల్లరికి దిగరాదు. ప్రతిఫలాన్ని ఆశించని కర్తవ్యమే ముక్తి అని గీతాశ్లోకం చెబుతున్నది" దొర కూచున్నాడు. మంగళహారతిని మాణిక్యం

పాడుతూంది శ్రావ్యంగా, ఆమె దేవదాసి- అలా ఎనిమిది మంది అష్టమహిషుల్లా దొరవారి ఆస్థానంలో దేవుని పేర వదిలివేయబడ్డారు. తిండికి, గుడ్లకు లోటులేదు. అందరికీ పంటల మీద ధాన్యం వస్తుంది. అందరూ గోసాలరెడ్డి గారి ఇష్టసఖులు. మాణిక్యం మాణిక్యమే. అసలు దొరసాని పక్షవాతంతో మంచాన పడి ఉంది. దొరవారి కృష్ణతత్వం ఊళ్ళోవాళ్ళకి తెలియంది కాదు.

దొర మాటలు విన్న గౌడ్ గుడికెడు రుగా వున్న తీగమల్లె చెట్టుకింద ఆచారితో మాట్లాడుతున్నాడు. జనం లేచి ముందుకు నడుస్తున్నారు.

"ఆచారీ! దొర యెత్తుగడ అర్థం అయ్యిందా?"

"ఆర్థికశాస్త్రం, తత్వశాస్త్రం చదువుకున్నాను. ఆ మాత్రం అర్థం కాదా గౌడ్! కానీ మా నాన్నను చూస్తేనే జాలివేస్తుంది".

"పెరుమాళ్ళయ్యవారు ఏం చేస్తారు? పాతకాలం పుణ్యాత్ముడు".

"ఇలాంటి భాగవతోత్తములే తెలిసో తెలియకో దోపిడీ కూటమికి నిలయ విద్వాంసుల్లా నిలుస్తారు. ఈ జనమూ వారిని నమ్ముతుంది".

"ఆచారీ! పొరపడుతున్నావ్, వారికీనాడైనా తినడానికి రుచిగల పుళిహెర దొరకుతుంది. ఇది ఆర్థిక నైజం. సాంఘికంగా వారీనాడు అగౌరవంగానైనా గుర్తింపబడతారు. ఈ పాటలు, పద్యాలు, వేడుకలు మున్నగు సాంస్కృతిక చూడావిడి చాలా ఆకర్షణీయంగా వుండటం వల్ల వారి జీవితపు వెలితిని పూరించి తాత్కాలికంగా నిరాశను తొలగించి, మైమరపిస్తుంది. మత విశ్వాసాలు ఆర్థిక వైజాన్ని కప్పిపుచ్చి మభ్యపెట్టే తాత్విక భ్రమలు".

"మభ్యపెడుతూన్న ఈ జనాన్ని తిరిగి జీవిత నైజంలోకి తేవడమే సమస్య".

"సమస్య కాదు తక్షణ కర్తవ్యం. ఆర్థిక పోరాటాలే ఆ వైజాన్ని ముందుకు తేగలవు అవి పిండరూపంలో ఉండే రాజకీయ పోరాటాలు".

చర్చ సాగుతుండగా మంగళహారతి ముగిసింది. పూజారి దొరవారికి శరణ్ గోపం పెట్టి హారతి అందించి, దేవుడికి మాలవేసి తీర్థ ప్రసాదాలు యిస్తాడు. దొర నిష్క్రమణతో ఆకలిగొన్న భక్తులు బారులు తప్పి ప్రసాదం కోసం తోసుకు పోతారు. దొరవారి వేత్రహస్తులు భక్తుల్ని అరుసుకుంటూ ప్రసాదిస్తూ వుంటారు.

దూరం నుంచే చూసిన పెరుమాళ్ళయ్యవారు చిల్లులుపడ్డ శాలువా సవరించుకుంటూ కొడుకు దగ్గరికి వస్తాడు. నశ్యం పీలుస్తాడు.

“నాయనా ముకుందా! వెళ్ళిన పని యేమైందిరా! కాయా? పండా?”

“గోపాల్ రెడ్డిని అవతార పురుషుణ్ణి చేసినవ్ గద. వాళ్ళ రాజ్యంలో పిందెలు కాదు మొగ్గలు, చివుళ్ళు కూడా జీవితాలకుండవు.

“కోపతాపాలెందుకురా? దొర నీడన బతుకుతున్నాం. ఆయన సిఫారసు చీటి తీసుకెళ్ళమన్నానా, విన్నావా...”

“నాయనా! ఆయనా సిఫారసు చేస్తాడా? పంతులూ! మీరు పట్నం చదువులు చదివితే గుడిగంట ఎవరు కొడ్తారు? గడివంట ఎవరు చేస్తారన్నాడా?” చిన్నాన కొడుకు గడివంటకు బలైపోలేదు?”

“అంతేనంటావా? ఇక నిన్నో ఇంటివాణ్ణి చేసి, కళ్ళుమూసే ప్రాప్తం లేదంటావా?”

“అలా అనకండి అయ్యగారూ మంచిరోజులొస్తాయి. మీరే నాలుగ క్షింతలు మాలాంటివారిమీద వేస్తారు. మా పిల్లల్ని మీరే దీవిస్తారు”.

“ఎవరు రామన్న గౌడేనా? ఏం రోజులొస్తాయి? మీరు పట్టాలు పుచ్చుకొని మూడేళ్ళయింది. ఎన్ని దరఖాస్తులు తగలేశారు? అవునూ.. దాసు ఏడి?”

“ఇక్కడే ఎక్కడో వుంటాడు”.

“ఆకలితో ఉన్నారు. పులివెఱార మెతుకుల్ని పొట్టలో వేయండి”.

“నెత్తురు కూడు తినం”

“ముకుందా! ఈ నాస్తిక్యం పనికి రాదురా! దొర దుర్మార్గుడే కావచ్చు. దేవుడి ప్రసాదం కాదనకురా. ఆకలిమంట

చల్లార్చరా”.

“అయ్యగారూ! ఇంట్లోనే చల్లకూడు పడేస్తాం”

“మీ ఖర్చు పదండి. నేను దేవాలయం తాళాలు వేసి వస్తాను”.

“ఖర్చు అనకు నాన్నా. ఈతిబాధలు”

“ఏమోరా వాదించలేను. మీరంతా కొత్త మనుషులు, కొత్త ఆదర్శాలు” అంటూ పంతులుగారు తిరిగి దేవాలయం ప్రవేశించాడు. దాసుకోసం మిగతా మిత్రులు వెదుకుతూ గడిముందు కోనేటి అరుగు చేర్చారు. జనసంచారం పలచబడింది. దాసు పరుగెత్తుకొస్తాడు.

“ఏరా దాసు ప్రసాదం కోసం పోయావా?”

“ఆచారి! వాడి ప్రసాదం నీకు తెలియదా?”

“అదా సంగతి. ఏమిటి తాజావార్త?”

“మనం వచ్చింది, చూసింది దొర కూతురు శకుంతల. సైగ చేసి రమ్మంది. ధ్వజస్తంభం వద్ద తొక్కిసలాటలో కలుసుకున్నా చీటి ఇచ్చింది చదవరా”.

“దాసూ! మా నాన్న నన్ను బలవంతాన ధర్మారం దొర కొడుకు మణిపాల్ రెడ్డికి అంటగడుతున్నాడు లక్ష కట్నంతో. అలా చేస్తేనే ఈసారి జిల్లా పరిషత్తు చైర్మన్ అవుతాడట మా నాన్న. ఆ పెళ్ళవుతే నేను చచ్చేది ఖాయం. రేపు సాయంత్రం ఉట్ల పండగ సాగుతుండగా నేను తప్పించు కువస్తా. గడి వెనుక తలుపు దగ్గరుండ. పట్నం పోదాం. ఆ తర్వాత ఎట్లనన్న బతుకొచ్చు. తప్పక రా. భయపడకు. ప్రేమకు పరీక్ష. అది గెలవాలి.

-నీ శకుంతల”

టార్పిలైట్ల వెలుగులో ఆ చీటి చదివి ఆచారి, గౌడ్ ముఖం చూశాడు. గౌడ్ చాలా గట్టివాడు. ఏ పనైనా వద్దతి ప్రకారం చేయగల వ్యూహవేత్త. నిర్మాణ దక్షుడు. ఆచారి ఆలోచించగలడు గాని పథకం వేసి నిర్వహించలేడు. దాసు ధైర్యం సాటిలేనిది. అంతా ఆలోచిస్తుండగా మాణిక్యం తీర్థ ప్రసాదాలతో పోతూ వుంటుంది.

“అక్కా అక్కా ఇటురా” అంటూ గౌడ్ మాణిక్యాన్ని కోనేటి మెట్లమీదికి దిగమని

నల్లరూ ఎవరికి కనిపించకుండా సమావేశమవుతారు. పథకాన్ని రూపొందిస్తారు. గౌడ్ విషయం చెబుతాడు.

“తమ్మీ, దొర కూతుర్ని లేవదీసుకు పోతే దొరతో గెలవగలమా? లగ్గం ఎట్ల జేస్తారు? దాసు ప్రేమ నెగ్గాలి కాని హరిజనుడు. శకుంతల రెడ్డి కూతురు.

“అక్కా నీకేం భయంలేదు. మిగతా మేం చూసుకుంటాం. యీ వూళ్ళో వంద మంది యువకుల్లేరా? వాళ్ళ సాయంతో రేపిపాటికి పెళ్ళి జరిపిస్తాం. ఆచారి పురోహితుడవుతాడు. నేను కన్యాదానం చేస్తాను. కావలసింది పుస్త్రు, మట్టెలు”.

“వళ్ళమ్ముకూనే నాకీ పుస్త్రెండుకు? తీసుకోండి. మట్టెలు తీసుకోండి.

పుస్త్రెలకు కొత్త పసుపుతాడు కట్టిస్తా, కొత్త చీర, రవిక ఇస్తా. దాసుకు దోతి గుడ్డ చూస్త. కమీజు లక్షున్నను అడుగుతా.

యెట్లనన్న చేసి నూరు రూపాయలు సవరిస్తా. మిగతాది మీరు చూసుకోండి. దొర కూతురు నాకు కూతురు లాంటిదే.

దొర ఈ రాత్రి నా దగ్గరికి రాడు. సావిత్రక్క దగ్గరికి పోతడు. రేపు సీత దగ్గరికి, మళ్ళీ గురువారమే వస్తాడు”.

“ఆకలొతున్నది. మిగతా మీ యింటి దగ్గరే”

“అవునుగని దాసు వయసు, శకుంతల వయసు సరిగ్గ వుందంటారా?”

“నా వయసు ఇరవై యారు, శకుంతల ఇరవై రెండు.”

“అమ్మ దొంగ- అంత చూసి పెట్టిండ్రన్నమాట. సర్టిఫికెట్లు చేతుల పట్టుకోండి. పులి మీసాలు పీకుతున్నరు”.

“దొర కాగితపులి అక్కా”

“ఆచారి తమ్మీ నేను ముందు పోతా. ఆ తర్వాత మీరు రండి. అన్నం కూర వండుత. మరి తమ్ముళ్ళకు, శకుంతలకు మన సంగతి ఎవరు చెప్తురు?”

“రేపు పొద్దున్నే నీవే సందు చూసి చీటి అందజేసిరా. అందులో పథకం రాసి పెద్దాం.”

“సరే భద్రం. నేను పోతున్న జాగ్రత్త. రెండో కంట పడొద్దు. మరొకడికి తెలియొద్దు. గౌడున్నడు కదు!” అని

మాణిక్యం అభయహస్తంలా వెళ్ళిపోతుంది. మిత్రులు ఆలోచించుకొని లేస్తారు.

మిత్రులు ముగ్గురూ మెట్లెక్కి కోనేటి గట్టుమీదికి రాగానే పెరుమాళ్ళయ్యవారు వెదుక్కుంటూ వస్తారు.

“సిల్లల్లారా ఆకళ్ళు కావడం లేదా. గంట నుండి వెతుకుతున్నా”.

“గీతోపదేశం విన్నాక ఆకలి పోయింది”

“ముకుందా నన్ను క్షోభపెట్టకురా, ఆ తల్లి బతుకుంటే నాకు తిప్పలుండేవి కావు. పుణ్యాత్మురాలు వెళ్ళిపోయింది”.

“అయ్యగారు మీరంటే యెవరికీ కోపం లేదు. మీలాంటి మంచి మనిషి వూళ్ళో వుండడం మా భాగ్యం”

“అయితే ఏమంటారా కూడు తినరా”

“అందుకే బయల్దేరుతున్నాం నాన్నా”

“అయ్యగారూ! ఈనాడు మీరు గీతా శ్లోకం వివరించారు. దొర మరీ మరీ ఆ శ్లోకార్థం నొక్కినొక్కి చెప్పాడు. కారణం ఆలోచించారా?”

“నాకేం రాజకీయం తెలుస్తుంది?”.

“గాంధీ, తిలక్, వినోభా, నెహ్రూ అన్నావుగా”.

“ముకుందా! తోచింది చెప్పా, తెలియంది చెప్పండి”.

“అయ్యగారూ కూలీరేట్లు పెంచమని వ్యవసాయ కూలీలు మృగశిర కారై నుంచి గొడవచేస్తున్నారా? ఆ రైతు కూలీ సంఘాన్ని దొర చీలుస్తున్నాడా, పట్టం నుంచి కూలీల్ని తెస్తున్నాడా. అలా రాకుండా పట్టంలో నాయకులకు చెప్పి కార్మిక సంఘాన్ని హెచ్చరించి కూడా వచ్చాం. కల్లుగీత కార్మికుల సంగతి మీకు తెలుసు కదా- దొర పొలాల్లో ఎన్ని వేల చెట్లున్నాయో తెలుసా; గీత కార్మికులు చెట్లమీద సగం హక్కినా ఇమ్మని పోయిన చలికాలంలో కోరారా. వారిమీద దొర కేసులు బనాయించాడా! కూలీవాళ్ళ పొట్టలు గొట్టడానికే ఈ గోకులాష్టమి తంతు. అందులో మీరు పావుకాయలయ్యారు”.

“కాదు. దుర్యోధనునికి ద్రోణాచార్యుడిలా నిలిచాడు నాన్న”.

“ఎంత అర్థం లాగారు మీరు. ఈ కాలపు పిల్లల ఆత్మచైతన్యమే వేరు. కాని మీరు దొరని యెదిరించగలరా?”

“రేపటినుండి చూడండి అయ్యగారూ... యెలా ప్రతిఘటిస్తామో. నాడనాడను మేల్కోలుపుతాం. కూలి సంఘాల్ని గట్టిచేస్తాం. దెబ్బతిన్న ప్రాణాలు సంఘటితపడేలా చూస్తాం. మేము ఉద్యోగాలు చెయ్యం. ఈ వూరే మా నిర్మాణం. మీరూ అన్యాయానికి, పాపానికి వ్యతిరేకంగా ప్రజల్ని చైతన్యవంతుల్ని చేయండి. పురాణాల్లో కొత్త కథలు వెదకండి”.

“అవును నాన్నా. అధర్మ నిధనం నేటి విధానం. దుష్టశిక్షణ, శిష్టరక్షణ నేటి అవసరం”.

“ఏమోరా! నాకు భయమేస్తుంది. ఇదివరకు తెలంగాణా రైతుల పోరాట కాలంలో ఇటు దొర, అటు సైన్యాలు ప్రజల్ని పిట్టల్లా కాలార్చారు”.

“పిట్టలన్నీ ఏకమవుతే కాల్పులు ఎదురుతిరుగుతాయి”

“సరే కానీండి. ఈ పళ్ళయినా తినండి” అని అరటిపళ్ళిస్తాడు.

“తప్పక తింటాం. ప్రసాదమని కాదు. ఆహారమని”

“ముకుందాచారి! అనవసరంగా వాదించకు. మేము ఇప్పుడే వస్తాం. మీరు పదండి” అంటూ గౌడ్ ముందుకు సాగుతారు. మిత్రుడు వెంటిస్తారు. కోడి కూస్తుంది. అయ్యగారు స్నానానికి కోనేరు దిగుతుంటారు సహస్రనామాలతో. అరటిపళ్ళు వలుస్తూ మిత్రులు మాణిక్యం ఇంటిదారిపడ్డారు వేగుచుక్క కాంతిలో.

ఉట్ల పండుగ ముగిసింది. ఉట్లు కొట్టినవారు తీర్థప్రసాదాలు తీసుకుంటున్నారు. గుమాస్తా ఉట్లు కొట్టిన గోపాలకులకు రెండేసి రూపాయల కూలీ ఇస్తున్నాడు. మూడైనా ఈయమని గోపాలకులు భీష్మించుకున్నారు- గడి గుమాస్తా అవస్థ చెప్పారనిది.

“గల్లు గల్లు గంతిడి రారా నందకుమారా... జగదేక మోహనాకారా

గోపకేశోరా” అంటూ మాణిక్యం అభినయిస్తూ పాట పూర్తిచేసి దిక్కులు చూస్తూంది. వెనక యువకుల జయజయధ్వనాలు, కర్రసాములు కదిలివస్తున్నాయి జాతరగా.

వధూవరులు దేవుని దగ్గరకు వచ్చి నమస్కరించారు. ఖంగుతిన్న పెరుమాళ్ళయ్యగారు కోలుకొని ఆత్రంగా దేవుని మెళ్ళించి పూలమాలలు తీసి వధూవరులకు వేసి ఆశీర్వదించాడు. అక్షతలు వేశాడు. తడబడుతూ వుప్పొంగిపోయాడు.

వధువు దొరవారి దగ్గరికి వెళ్ళి దండం పెట్టింది. యువకుల ఆనందోత్సాహాలు మిన్నముడ్తున్నాయి. దొర జలపాతాన్ని చూశాడు. విద్యుత్తును పిండుకోదలిచాడు.

“నా ప్రియమైన ప్రజలారా! మా అమ్మాయి శకుంతల దాసును వినాహం చేసుకోదలచినట్లు తెలియజేస్తే నేనే కన్యాదానం చేసేవాణ్ణి. ఈరోజుల్లో వర్ణాంతర వివాహాలు జాతికి శ్రేయోదాయకాలు. నేను అభ్యుదయ కాముకుడను. మార్పును కోరే ప్రజానాయకుడను. నేను దాసును అల్లుడిగా స్వీకరిస్తున్నాను” అంటూ తన మెళ్ళోని పులిగోరు బంగారు గొలుసు తీసి దాసు మెళ్ళో వేసి, కౌగిలించుకున్నాడు. దొర ఇద్దర్నీ గడిలోకి తీసుకెళ్తుంటే మాణిక్యం మంగళహారతి పాడుతూ ముందు నడుస్తూంది. జనం హర్షధ్వనాలు మిన్నముట్టాయి. పథకం పారినట్లు ఆచారి సంతృప్తి పడుతూంటే గౌడ్ “తొందరపడకు- గడిలోకి వెళ్ళేదెట్లా” అని ఆలోచిస్తున్నాడు ధ్వజస్తంభం మాటున.

గదిలో దాసు ఆ రాత్రి శకుంతలకోసం ఎదురుచూస్తున్నాడు. మాణిక్యం వేడుకలు కానిచ్చి వెళ్ళిపోయింది. జనసంచారం అంత: పురంలాంటి పై గదిలో తగ్గింది. అది కోట. తలుపు తోసిన చప్పుడు. వచ్చింది తన ప్రేయసి, తన పాటల వ్రాణం, కాదు..... గోరూడిన పులిదొర, వచ్చి తలుపేశాడు.

“అరేయ్... కొడకా... ఎంత గుండెరా నీది. నా భవిష్యత్తు మట్టిపాలు చేస్తావురా” అంటూ చేతిలోని ఇనుప కమ్మితో చితుకబాదుతాడు. వచ్చు తెలియని ద్వేషం. వర్గకసి.

తలుపు తోసుకవచ్చిన శకుంతల-తన ప్రేయుడు పాటల గంధర్వుడు ప్రేమ పతాక రక్తసిక్తమై నేలకూలి వుంటాడు. తండ్రి ఊగిపోయే పశుత్వాన్ని ధిక్కరిస్తుంది. కసి చల్లారని తండ్రి శకుంతల గొంతు సులిమేస్తాడు. శోభనపు వధూవరులు శవాలై పోతారు.

మర్నాటి ఉదయం కోడి కూయలేదు. రెండు శవాలు గడి దిగుడుబావిలో తేలాడుతుంటాయి. శవపంచాయితీ కొచ్చిన పోలీసులు గడివారి సాక్ష్యాలు తీసుకొని “వరుడు నవుంసకుడని తెలుసుకున్న వధువు బావిలోపడి ఆత్మహత్య చేసుకుంది. పనికిరాని జీవితాన్ని బావిపాలు చేసుకున్నాడు వరుడు అని తేల్చి చెప్పేస్తారు. శవపరీక్ష అవసరం లేదని వెళ్ళిపోతారు.

ఊరి జనసమూహం ముందు భాగాన నడుస్తూ గౌడ్, ఆచారి, మాణిక్యం, పండు ముదుసలి పెరుమాళ్ళయ్య వచ్చి, గడిలోకి జొరబడి, శవాల్ని స్వాధీనం చేసుకుంటారు. ఎదురించిన వారిని చితక తంతారు జనం. గడి తగులబడి పోతుండగా, ప్రేమజీవుల శవాల వేణు గోపాలస్వామి ఆలయ ప్రాంగణం చేర్తాయి. శకుంతల, దాసుల శవాల్ని శృంగారించి శవయాత్ర సాగిస్తారు వారివారు.

రెండు శవాల్ని గౌడ్, ఆచారి, మాణిక్యం వారి మిత్రులూ మోస్తూ వుంటే పూజారి పెరుమాళ్ళయ్య జందెం తెంపి ధ్వజస్తంభం మీద పడేసి, శవాల ముందు నిప్పు పట్టి నడుస్తుంటాడు. శవాల ప్రతివాడలో ఆగగానే జనం పూలు తెచ్చి చల్లుతారు. ఆడవాళ్ళు గుండెలు బాదుకుంటున్నారు. అన్ని వీధులగుండా శవయాత్ర సాయంత్రం దాకా సాగుతుంది. పెళ్ళి జరిగిన హనుమాళ్ళ

గుడిదగ్గర సభ జరుగుతుంది. గౌడ్, ఆచారి, మాణిక్యం, పెరుమాళ్ళయ్య కన్నీరు మున్నీరై ప్రసంగిస్తారు. ఊరు ఊరు కదిలి నడుస్తుంది అక్కడికి. ఊళ్ళో ఎవ్వరూ పొయ్యి రాజేయలేదు.

చెరువు గట్టున దహనసంస్కారం జరుగుతుండగా పోలీసులు దిగుతారు. చుట్టుముడ్తారు. ఆచారి, గౌడ్ల గాలింపు సాగుతుంది. పెరుమాళ్ళయ్య, మాణిక్యం వందలాది జనం నిర్బంధింపబడ్డారు.

కేసు విచారణ పట్టంలో సాగుతుంటుంది. పెరుమాళ్ళయ్యగారు కోర్టులో సాక్ష్యం చెబుతూ...

“నేను పురోహితుడను, పెళ్ళిళ్ళు చేయించేవాడిని. నా కళ్ళముందు నా పిల్లల్లాంటి దాసు, శకుంతల పెళ్ళి జరిగింది. దొర దుర్మార్గం రాక్షసుల్ని మించిపోయింది. వారిని హత్యచేసి ఆత్మహత్య అని బుకాయించిండు. మేము గడిమీద దాడిచేసినట్లు కేసు వెట్టాడు. ఒక్కసారి ఆలోచించండి. మీ పిల్లలకూ అదే పరిస్థితి వస్తే మీరేం చేస్తారు? నేనూ, మిగతావారు, అదే చేశాం. మీరే శిక్షనా వేయండి. మేం చేసిందానికి మాకు విచారం లేదు. మేము రాక్షసుణ్ణి హతమార్చలేకపోయామే అని విచారిస్తున్నాం, సాపీ చిరాయువు-చూడండి వాడి ముఖంలో మానవత్వం వుందా! కీచకుడు, నరకాసురుడు, దుర్యోధనుడు, రావణాసురుడు కలిసి ఒక రూపంలోకి వచ్చినట్లున్నాడు. ఈ దొర రాజ్యం నాశనం కావాలి. కొత్తతరం మీద ఆశలున్నాయి” అని పెరుమాళ్ళయ్య కూచున్నాడు. జనం ఇసుకవేస్తే రాలకుండా వుంది. కలకలం చెప్పనలవి కాకుండా వుంది.

మాణిక్యం సాక్ష్యం చెబుతూ..... “నన్ను తెచ్చి దేవుడికి పెళ్ళిచేసి తానుంచుకున్నాడు దొర. దేవుడిపేర కట్టబడిన మంగళసూత్రం విప్పి నేనే శకుంతలకు పెళ్ళి చేయించిన. ఆ కొత్త దంపతుల్ని క్రూరంగా చంపిండు దొర. మీరంతా వాడిమాటే వింటున్నారు. మాకు శిక్షలు వేయండి. మేము చేసింది

న్యాయం, ధర్మం, మానవత్వం. ధర్మాన్ని రక్షించే ప్రభుత్వం వస్తేనే ధర్మం నిలిచి వుంటుంది. మా తమ్ముళ్ళు వళ్ళమ్ముకో వీల్లేని నిజమైన ప్రేమల రాజ్యం తెస్తారని ఆశిస్తాను. ఆ ఆశతోనే ఉరికంబంపై వేలాడుతాం”.

నేరాన్ని అంగీకరించారు. కాబట్టి పై కోర్టువారు నేరస్థులందరికీ యావజ్జీవశిక్షను ఖరారు చేశారు. హింసాహింసల్ని తాత్వికంగా వ్యాఖ్యానించారు. అదొక ప్రజాస్వామిక చర్చ-

ఊళ్ళో దాని దరిదాపుల్లో చెట్టుగుట్ట గాలించినా ఆచారి, గౌడ్ జాడలు తెలియడం లేదు. రైతు కూలీలు పొలాలు ఆక్రమించుకుంటున్నారు. పంటలు కోసుకుంటున్నారు. గీత కారిక్రమలందరూ చెట్లకు అధికారులై ఈతల్ని, తాళ్ళనీ వశం చేసుకున్నారు. జాలర్లదే ఊరి చెరువు. వివిధ వృత్తులవాళ్ళు ఏకమయ్యారు. కొత్త పిల్లల రాజ్యం కొత్త ఊపిరి పోసుకుంటున్నది. యాభై మైళ్ళ విస్తీర్ణం దాకా కల్లోలత ప్రాంతమైంది. దొర తిరిగి ఊరికి పోలేదు. ఊరు ప్రజలదైంది. పెరుమాళ్ళయ్య జైల్లో చనిపోతే ఆ శవాన్ని ఊరికి తెచ్చి ఊరేగించారు ప్రజలు. గుడి గోడలు పడిపోయినాయి. చెట్లు, చీదు గుళ్ళో పెరిగిపోయింది. ఆ గుడి ముందు నుండే పెద్దమనిషి శవయాత్ర సాగింది.

సాయెబులు, కిరస్తానీలు పరుగులు తీస్తూ శవాల్ని మోస్తున్నారు. ముందు మాలపిల్లవాడు నిప్పు పడ్డా నడుస్తున్నాడు. గుడిచుట్టూ తిరిగి వీధిలోకి శవయాత్ర వచ్చేసరికి పడిపోయిన ధ్వజస్తంభం ముందుండే రాతి పలక మీది గీతా శ్లోకం ముక్క చెక్కలై కనబడుతుంటే, ఆచారి చిన్నాన్న కొడుకు చూసి చదివాడు.

“మా ఫలేషు కదాచన”.

ఆంధ్రజ్యోతి సచిత్ర వారపత్రిక, 24 ఆగస్టు, 1979

మెతుకు కథలు కథాసంపుటి, 2016

(సంపాదకులు : వేముగంటి మురళీకృష్ణ &

డా॥ బెల్లంకొండ సంపత్కూమార్)

పువ్వు...

పాంచజన్యం... ఓ అభేదత!

డా॥ మామిడి హరికృష్ణ, 80080 05231

1. పంచ ధామాలలో పరిత్యాగులంతా
పద్మాసనాసీనులయ్యారు
పంచారామాలలో యోగులంతా
సూర్యనమస్కారాలు మొదలెట్టారు
మంచుకొండల్లో మునులంతా
మౌనంగా మంత్రోచ్ఛారణ చేస్తున్నారు
సత్యాన్ని మరొక్క సారి సాక్షాత్కారం చేసుకోవాలని ...

2. ఇప్పటిదాకా
ఇదంతా పంచభూతాత్మకం అనుకున్నా
ప్రకృతి - పర్వతం - పరుగెత్తే నది
జీవం - అజీవం - సంజీవనీ వనం
దేహం - దాహం - సందేహం అన్నీ
పంచభూత జనితం అనుకున్నా..

జన్యువులను Decode చేశాను-
ఇవన్నీ సహజాతాల చేష్టలుగా Diagnosis అయింది
Neuronలను వారధిగా చేసి
Axonలను Dendritesను అనుసంధానించి చూశాను
ఇదంతా సహానుభూతుల స్పందనలుగా తేలింది
Microscope కింద CBP చేయించాను
ఇలాంటిదంతా సంవేదనల విశ్వరూపంగా వెల్లడైంది

3. లోకసంచారం చేస్తూ తిరిగి తిరిగి నీ తోటను వెదుక్కుని,
పొడవుగా విడిగిన రెండు చెట్ల నడుమ విరగబూసి విప్పారిన పువ్వును
కనుగొన్నాను. చిన్నారి చిగురుటాకుల మధ్య అంచుల వెంట నల్లని
కాటుకను పులుముకుని బిడియంగా తొంగిచూస్తున్న లేత గులాబీ
వర్ణపు రేకులను కళ్ళు విడమర్చి చూశాను.

ఉండబట్టలేక చేతిని ముందుకు సాచి వేలి కొసలతో సుతారంగా
తడిమాక, సుతిమెత్తని సున్నితత్వపు స్పర్శ దేహాన్ని జలదరింప చేసింది.

ఉత్సాహం రెట్టింపైంది. మొత్తంగా నా ముఖాన్ని
కష్టింపుగా నవ్వుతున్న పువ్వుకు దగ్గరగా చేర్చి, ముక్కు చివర
కొనతో లేత ఆకులను రాసి పువ్వుకు దగ్గరగా చేర్చి
పరిమళాన్ని ఆఘ్రాణిస్తూ తన్మయున్ని అయ్యాను.

ఉత్తేజం ఆపుకోలేక పువ్వు కొసల పైకి నాలుకను చొప్పించి
పూమధ్యలోని తేనెను ఆస్వాదించాను.

ఇక ఉద్వేగం కట్టలు తెంచుకున్న ఉన్నతతలో నేను
ఆసాంతం పువ్వు రెమ్మలను దాటుకుంటూ లోలోపలికి
దూసుకెళ్లాను.

4. ఎక్కడో ఉరుములు
మరెక్కడో మెరుపులు
కర్ణభేరిలోకి సుశ్రావ్య సంగీతాలు ఒలికాయి

5. మనసు ఆరో ఇంద్రియం
పంచేంద్రియాల అనుభూతులను చిక్కబట్టుకుని
జలపాతమై దూకింది

6. ప్రపంచమంతా పంచ భూతాత్మకం
దేహమంతా పంచేంద్రియ స్ఫురితం
నువ్వు ఒక పున్నాగ రాగం
నేను ఒక వాన చినుకు దృశ్యం

7. హిమాలయాల్లో తపస్సు చేస్తున్న ఋషి ఒకడు
తటిల్లిన కళ్ళు తెరిచి
కమండలాన్ని విసిరి
“సత్యం తెలిసింది... అభేదత వెలిసింది” అని
అరుచుకుంటూ
వడివడిగా వేగంగా
పర్వతాన్ని దిగివచ్చి
జాతరలో కలిసిపోయాడు!

అల్పానందం కవిత్వ ప్రయోజనం కాదు

నానీల కవితా ప్రయోజనం విశ్లేషించిన వ్యాసం....

డా॥ బెల్లంకొండ సంపత్ కుమార్
99085 19151

కవిత్వం కవిత్వం సభలలో అలరిస్తాయి. మరికొన్ని మంచి కవిత్వం గ్రంథాలలోనే నిక్షిప్తమై ఉంటాయి. చదివితే తప్ప వాటి నేపథ్యం, విలువలు అర్థం కావు. ప్రచారార్థాలకు పోని కవులు ఉంటారు. వారిని అన్వేషించవలసి ఉంటుంది. అట్లా వెతికినప్పుడు తన పని తాను చేసుకుంటూ పోయే సాహితీ కృషి వలుడు విలక్షణమైన కవి డాక్టర్ ఉదారి నారాయణ మనకు ఆదిలాబాద్ జిల్లాలో కనిపిస్తాడు. ఆదిలాబాద్ జిల్లా గిరిజన సంస్కృతికి నెలవు. ఇక్కడ ప్రదాన్ గోండు లంబాడి కోలా వంటి గిరిజన జాతుల

ప్రజలు నివసిస్తారు. గత కాలపు కోటలు కట్టడాలు గుడి గోపురాలు చెక్కిన రాళ్లు జిల్లాలో ఉన్నాయి. ప్రజలు తెలుగు మరాఠీ ఉర్దూ భాషలతో పాటు గిరిజన భాషలు మాట్లాడతారు. కవి ఆ ప్రాంతం లో పుట్టి పెరిగినాడు. ఆ స్థానీయత నుండి ఆదిలాబాద్ నానీలు కవిత్వం రాశాడు. నానీలు అనగానే గుర్తుకు వచ్చేది డా. ఎన్. గోపి. డా.ఎన్ గోపితో గురు శిష్య బంధం ఈ నానీలకు మరింత ప్రోత్సాహకరం.

మకుటాన్ని మినహాయిస్తే వేమన మూడు పాదాలలో పదాలను పొదుపుగా వాడుతూ గొప్ప అర్థాన్ని సమాజానికి ఇచ్చినట్టు ఉదారి నారాయణ నాలుగు పంక్తులలో సమకాల పరిస్థితులను చిత్రించాడు. పొడవు వెడల్పులో చిన్నగా

కనిపించినప్పటికీ ఒక్కొక్క నాని భావ స్ఫోరకంగా హృదయాన్ని పిండుతుంది. మనలను వెంటాడుతుంది. ఏది మంచి కవిత్వం? ఏది నిలిచిపోయేదని పరిశీలిస్తే, చదివేవారి హృదయాన్ని తాకి స్పందింపజేసే కవిత్వం ప్రయోజన వంతమైందని చెప్పక తప్పదు. మామూలు జన సామాన్యమైన వస్తువు తీసుకొని ప్రతీకాత్మకంగా చెప్పటంలో మార్మికంగా గ్రహింప చేయటంలో అధిక్షేపణ చేయడంలో కవి ఉదారి నారాయణగారికి పట్టు ఉన్నది.

కరోనా అతిపెద్ద ఆపద అని ప్రపంచాన్ని ఒక్క కుదుపు కుదిపిందని మనందరికీ తెలుసు. అయినప్పటికీ రచయిత

‘కులం కోరల కంటే
పెద్దవేమి కావు
ఈ కరోనా
కొమ్ములు’

అన్నాడు. కరోనా కొంత కాలవ్యవధిని తీసుకొని బలహీన పడుతున్నది కానీ, మనిషిలో గూడు కట్టుకున్న వివక్షత సమాజానికి చాలా నష్టాన్ని చేకూరుస్తున్నది. కవిత చెప్పే పద్ధతి మన హృదయాన్ని తాకుతుంది. తెలంగాణ కోసం పరితపించిన కవి

‘తవ్విత్ కన్నీళ్లు
దున్నితే తూటాలు

ఉదారి

నారాయణ ఒక మంచి పదం తట్టినా, సాప్తవమైన పాద నిర్మాణాన్ని తీసుకున్నా అమితమైన అనందాన్ని పొందుతాడు. కవితా శిల్పంలో ఇమడగల కొత్త పదాలను నిర్మించు కుంటాడు. ఆదిలాబాద్ ప్రజల దీనగాధ వెనుకబాటుతనం తెలిసిన కవి కనుక కళ్ళలో జాచి/ కడుపులో ఖాళీ గా ప్రజల పరిస్థితులు చెప్పాడు. వీళ్ళు ఎవరు అని ప్రశ్నించుకుంటే ఆదిలాబాదీయులు అన్నాడు.

అమరుల నివాదాలు

ఇదే! తెలంగాణ'

అన్నాడు. ఎంతో సుదీర్ఘ కాలంగా అన్యాయాలను ఎదుర్కొంటున్న తెలంగాణకు మిగిలిన దిక్కు ఒకటే. కంచే చేసు మేసిన చందంగా రక్షించే వాళ్లే వివక్షత చూపించినప్పుడు ధిక్కారం ఒకటే మిగిలి ఉన్న అనివార్యతను కవి తక్కువ అక్షరాలలో లోతైన భావాన్ని అభివృద్ధి చేశారు. కవిత్వం ఉన్న సమస్యలను నివారించగలిగితే ప్రయోజనాత్మకమవుతుంది కానీ కొత్త సమస్యలను తెచ్చిపెట్టకూడదు. చిక్కులను విప్పాలి. కొత్తదనాన్ని చూపించాలి. అందుకొరకు కవి చురుకైన వ్యంగ్యాన్ని, సున్నితమైన అపహాస్యాన్ని ఎక్కువ పెట్టారు.

'రచన చారెడు

ప్రచారంమూరెడు

సొంత డబ్బా వీరుడు'

అని చురక వేశాడు. ఫేస్ బుక్ సాలీడు అనే పదబంధ ప్రయోగాన్ని చేశాడు.

కవిత్వం పట్ల మమేకత సమాజం పట్ల బాధ్యత గల కవి మాత్రమే ఇలా రాయగలడు.

కవిత్వంలో చిక్కదనం గురించి కవి లోకంలో చర్చలు జరుగుతాయి. చిక్కదనానికి అంతులేదు. కేవలం చిక్కదనం పేరిట చదివేవారికి అర్థం కాకుండా రాస్తే అర్థమే లేకుండా పోతుంది. కనుక కవి చదువరుల నాడి తెలుసుకొని ఉండాలి. తన కవిత్వాన్ని సమాజానికి చేరవేయాలనుకునే కవి అర్థమయ్యే విధంగా సరళంగా తక్కువ అక్షరాలలో ఎక్కువ అర్థాన్ని చెప్పేటట్లు రాయటానికి ప్రయత్నిస్తాడు. పోతున్న కొద్ది కవిత్వం దొరుకుతుంది. అది సాధన తో ముడిపడి ఉంటుంది. అన్నింటినీ మించిన స్థితిస్థాయి కవిత్వం.

ఉదారి నారాయణ ఒక మంచి పదం తట్టినా, సౌష్ఠవమైన పాద నిర్మాణాన్ని తీసుకున్నా అమితమైన ఆనందాన్ని పొందుతాడు. కవితాశిల్పంలో ఇమడగల

కొత్త పదాలను నిర్మించుకుంటాడు. ఆదిలాబాద్ ప్రజల దీనగాథ వెనుకబాటుతనం తెలిసిన కవి కనుక కళ్ళలో జాలి/ కడుపులో ఖాళీ గా ప్రజల పరిస్థితులు చెప్పాడు. వీళ్ళు ఎవరు అని ప్రశ్నించుకుంటే ఆదిలాబాదీయులు అన్నాడు. ఆదిలాబాద్ లో బాధితులైన ప్రజల గురించి చెప్పటానికి ఆదిలాబాదీయులు అనే పదాన్ని తయారు చేసుకున్నారు. కవిత్వం కాక మిగతా ఆనంద

తల్లి తన బిడ్డను చూసుకొని మురిసిపోయినట్లు కవి తన సౌందర్యత్వకమైన కవితా పాదాలు చూసుకొని ఆనందపడతాడు సంతృప్తి చెందుతాడు. ఎవరి కొరకు రాస్తున్నాము? ఎవరిని చేరుతున్నాయి? అనే స్పృహ కలిగి ఇది కవిత్యానికి అంతిమ ప్రయోజనం అని నిర్దేశించుకుంటాడు. మనిషి మనిషిగా రూపుదిద్దుకుంటున్నప్పుడు, మానవీయత విరగబూసినప్పుడు, ఒక ఉద్యమ పరిశ్రమగా వివక్షతలపై విజయం సాధించినప్పుడు కవిత్యానికి సార్థకత చేకూరుతుంది.

విలాసాలన్నీ కవికి లేశమాత్రమైనవే. తల్లి తన బిడ్డను చూసుకొని మురిసిపోయినట్లు కవి తన సౌందర్యత్వకమైన కవితా పాదాలు చూసుకొని ఆనందపడతాడు సంతృప్తి చెందుతాడు. ఎవరి కొరకు రాస్తున్నాము? ఎవరిని చేరుతున్నాయి? అనే స్పృహ కలిగి ఇది కవిత్యానికి అంతిమ ప్రయోజనం అని నిర్దేశించుకుంటాడు. మనిషి మనిషిగా రూపుదిద్దుకుంటున్నప్పుడు, మానవీయత విరగబూసినప్పుడు, ఒక ఉద్యమ పరిశ్రమగా వివక్షతలపై విజయం సాధించినప్పుడు కవిత్యానికి సార్థకత చేకూరుతుంది. ఆ సాధనలో కవి. నిరాడంబరంగా పనిచేస్తాడు. "రోజు పరుస్తుంది సూర్యునికి తివాచి ఎంత ఓర్పు ఈ తూర్పునకు" అని చెప్పటంలో సూర్యుడు మార్పు కోసం పయనిస్తున్న ఓర్పు కేంద్రానికి ప్రతీక. అదేవిధంగా దేశం వెన్నెముక విలవిలలాడుతోంది అన్నాడు. ఎన్నో రంగులు దిద్దుకుంటున్న మాయ రూపాలను మార్మికంగా ఎగతాళి చేస్తూ

మొఖం అద్దానికి అద్దం ముఖానికి రోజు కొత్తగానే కనిపిస్తుందని కవి ముసుగులో దాగి ఉన్న అనైతికతను ఎండగట్టాడు. ఈ నానిలో మొఖం అద్దం రెండూ బయటకు కనిపించేవి మాత్రమే. అంతర్గత అద్దం వేరు. ఇట్లా రాయడం వలన పాఠకులు ఆలోచిస్తారు. చదివేవారికి భిన్న కోణాలు స్ఫులిస్తాయి కూడా.

కళను కళ కోసం ప్రేమించడంలో, మనిషి కేంద్రంగా కళను ప్రేమించడంలో బయటకు సూక్ష్మమైన తేడా కనిపించి నప్పటికీ ఆచరణలో అది విలువలతో కూడుకున్నది. సమాజంలో అంతరాలున్న కారణంగా ఎవరి తంతెమీద వాళ్లు ఆనందిస్తున్నారు. వాస్తవానికి అవి అల్యానందాలని కవి తెలియజేశాడు. 'నగరాలు గుర్తుకొస్తే ల్యాండ్ మాఫియాలు', చెట్టునిండా ఎర్ర పిడికిళ్ళు, లేడిపిల్లల పాటలు మొదలైన వ్యక్తికరణలు ప్రత్యామ్నాయ మార్గములేని ఆవేదనలోంచి ఉబికి వచ్చిన ప్రవాహాలుగా మనకు అర్థమవుతుంది.

మనదంతా ఒకే భాష తెలుగు. మన మధ్య భేదాలు లేవని కలిసుందామని చెబుతూనే ఇసుంత రమ్మంటే ఇల్లంతా నాదే అన్నవారి పట్ల కవికి ధిక్కారం ఉంది. ప్రజల దుఃఖంతో దుఃఖమై నొప్పిలో నొప్పి అయిన బాధ ఉదారి నారాయణది. వివక్షతలు పాటించిన సమైక్య పెత్తనాలను కవి జాడించి ఆరబెట్టారు. కష్టాలతో తడిసి మోపెడైన తెలంగాణ తల భారం అవుతుంటే పది తలల ఆర్భాటాన్ని కవితా అక్షరాలలో చిత్రీకరించాడు. అంతేకాకుండా

తలవంచిన
వరి గొలుసులు
బువ్వగా కనినందుకు
అవ్వకు వందనాలు'
ఇట్లా ఆలోచించిన కవులు తక్కువ.
ప్రపంచీకరణ చాటు దెబ్బను,
పర్యావరణ స్పృహను, శ్రమజీవి ఇక్కట్లను,
కబ్బాలను, రైతు బాధలను, స్త్రీల వెతలను,
పేదపిల్లల బాధలను, కులాన్ని
రాజకీయాలను, నిర్బంధాన్ని, ఓట్ల

జాతరను, సోమరితనాన్ని, బాల్య వివాహాలను, సంస్కృతిని మొదలైన వైవిధ్యమైన వస్తువును తీసుకొని ఉదారి నారాయణ నానీలుగా మలచారు. కంప్యూటర్ పరికరాలను అంతర్జాల వ్యవస్థను కవిత్వంలో భాగం చేశారు. కరెంటు లేకుంటే ఇంటర్నెట్ రాదని పిల్లలు సంబంధాలను లెక్కచేయని వెర్రితలలేస్తున్న నాగరికతను కవి నిరసించారు. మన మాతృభాష తెలుగు గురించి ఆచరణ లేని గొప్పలు చెప్పుతున్న వింత పోకడలను వ్యంగ్యంగా చెబుతూ

'తెలుగు
వెలుగుతుంది గోడలపై
తల లేక కట్టు లేక
దీర్ఘాలు రాక'

కవిత్వం ఏ నిర్వచనాలకు

ఏ ఉదా హరణలకూ సరిపోలదు. చెరుకు తినేటప్పుడు చప్పరిస్తే రసం అయిపోయి పిప్పి మిగులుతుంది. తేనె తీసుకున్నా ఆ తీపి నాలుక మీద కొద్దిసేపు మాత్రమే ఉంటుంది. కవితామృతం శాశ్వతంగా నిలుస్తుంది. తరాలు మారిపోయినా బతికే ఉంటుంది. కవినీ బతికిస్తుంది. ఎన్నో ఉద్వేగ భరిత క్షణాలకు సంఘర్షణలకు కదిలిపోయి కవితా కర్తవ్యాలై అలుము కుంటున్న ఉదారి నారాయణ నానీలు హృదయ లోతులో నుండి వచ్చిన స్వందనలు.

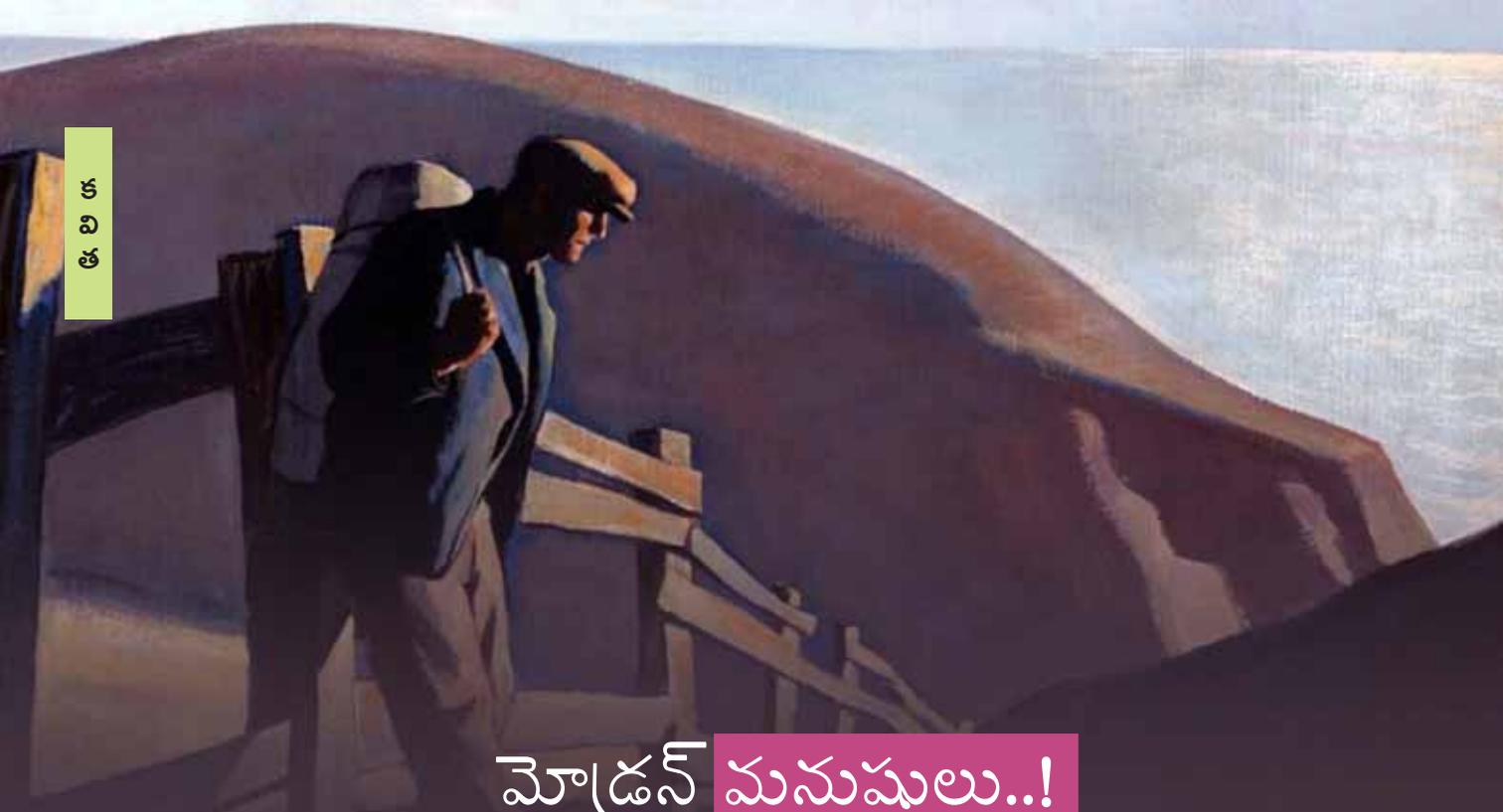
అన్నారు. రాయడం రానివాళ్లు రాసినప్పుడు, వాటిని సవరించక చదువుతుంటే ఉచ్చారణలో సైతం దోషాలు మిగిలిపోతాయి. ఎంతో వైశిష్ట్యం కలిగి ఉండి చారిత్రక ప్రాధాన్యత కలిగి ఉన్న పేర్లు రాత రూపంలో తప్పులు దొరలటం వలన కొత్త అర్థాలను సుగరింప చేస్తాయి. కొన్ని తరాల తర్వాత విస్తృతి కలిగిన సందర్భంలో వాస్తవాలు

కనుమరుగవుతాయి కూడా. ఈ విధంగా ఊర్ల పేర్లు, బస్సుల మీద గోడల మీద బోర్డుల మీద రాసేరాతలో ఎన్నో అక్షర దోషాలు కనబడుతాయి. అటు పరభాష రాక ఇటు మాతృభాష సరిగా రాక తప్పు రాయటమే ఒక స్టైల్ గా ప్రచారమైతే ప్రమాదం. అటువంటి స్థితిని కవి వ్యంగ్యంగా చెప్పారు. సాహితీ సంపద్యంతుడు సదాశివుని, డాక్టర్ సి.నారాయణరెడ్డిని నానీలలో తల్చుకున్నారు.

సమాజం పట్ల ఉన్న తపన కవి పారవశ్యం కవిత్వంలో కనిపిస్తుంది. కవి అడుగులేస్తూ పోతుంటాడు. వస్తువు వెంటనే శిల్పం అమరిపోతూ ఉంటుంది. సారంలో పువ్వులో దారమై తాత్వికత పరిమళమై వ్యాపిస్తుంది. ఇట్లా కవి ఎన్నో మజిలీలను విలువైన రత్నాలను పొదుపు కుంటూ పోతాడు. అలా పోవటమే కవి విలక్షణం. అందుకే కవి ఋషి సమానుడు తపస్వి.

కవిత్వం ఏ నిర్వచనాలకు ఏ ఉదా హరణలకూ సరిపోలదు. చెరుకు తినేటప్పుడు చప్పరిస్తే రసం అయిపోయి పిప్పి మిగులుతుంది. తేనె తీసుకున్నా ఆ తీపి నాలుక మీద కొద్దిసేపు మాత్రమే ఉంటుంది. కవితామృతం శాశ్వతంగా నిలుస్తుంది. తరాలు మారిపోయినా బతికే ఉంటుంది. కవినీ బతికిస్తుంది. ఎన్నో ఉద్వేగ భరిత క్షణాలకు సంఘర్షణలకు కదిలిపోయి కవితా కర్తవ్యాలై అలుము కుంటున్న ఉదారి నారాయణ నానీలు హృదయ లోతులో నుండి వచ్చిన స్వందనలు. ఆదిలాబాద్ నానీలు చదువుతుంటే జీవన చిత్రాలు కండ్ల ముందర కదలాడు తుంటాయి. తమను మనుషులుగా మలిచిన యాదిలోనే అమ్మమ్మకు పుస్తకాన్ని అంకితం చేయటం, మానవీయతను అమితంగా ప్రేమించే కవినీ ఆవిష్కరిస్తుంది. ఆదిలాబాద్ నానీలు మొత్తంగా మనలను చదివిస్తాయి. నైతిక విలువల కోసం పరితపిస్తూ పలకరిస్తాయి. సరళంగా రాసే విధానాన్ని చెప్పకనే చెపుతాయి.

మోడ్రన్ మనుషులు..!

జి. మాణిక్యం, 9492164107

మనసున్న మనుషులు మాయమైపోయారు...
 మోడ్రన్ మనుషుల్లో మనసిప్పుడు మెషినులై నడుస్తున్నది...
 ఆత్మీయత ఆలింగనాలూ అంతమయ్యాయి...
 ఇప్పుడు అర్థ మనుషులు అవతరిస్తున్నారు...
 వస్త్రాలలో దాగివున్న దేహాలకు దాహం విలువ తెలియట్లేదు...
 దేహంలో దాగివున్న ఆత్మకి ఆకలి విలువ తెలియట్లేదు...
 అభిమానం అటకెక్కి చాలా దినాలయ్యింది...
 అర మనుషులు వారి జీవితాన్ని హ్యాండ్ బ్యాగులో,
 పర్సులో వేసుకొని అవసరపడతారంగా తిరుగుతున్నారు....
 వారి అవసరాలకు బెల్లం చుట్టూ ఈగలలా వాలుతారు...
 అవసరం తీరాక వలస పక్షులులా ఎగిరిపోతారు...
 చెరిగిపోవుటకు సిద్ధంగా ఉన్న చెదలులా ముక్కిపోయారు...
 సాయం కోరితే అత్తిపత్తి మొక్కలా ముడుచుకుపోతారు...
 ఈ మనుషుల మధ్య నడుస్తుంటే గ్రద్ద చూపు
 నిఘా నీడలో నడిచినట్లున్నది...
 వికృత వస్త్రధారణతోక్కబే మోడర్నిటీ వస్తుందా...?
 వినూత్న ఆలోచనలకలిగిన విశాల హృదయంతోనే కదా....!
 పక్కనున్న మనుషులను చూస్తే మౌనం వహిస్తారు ...
 ఉక్కడోన్న మనిషి కొరకు అంతర్జాలంలో శోధిస్తారు ...
 మనిషి ముందొక మాట మనిషెనక ఇంకో మాట...
 మనిషున్నప్పుడు ఒకలా లేనప్పుడు మరోలా రంగులు మార్చే
 ఊసరవెల్లులు...

సరదా కోసం స్నేహం ...
 వినోదం కోసం వివాహం ...
 వాక్కుకు నాలుక వంటి చిక్కని చెలిమి చిరునామా ఎక్కడుంది...?
 మూడుపువ్వుల ఆరుకాయల వివాహబంధం ఎక్కడుంది...?
 ఎవరితో మాట్లాడితే ఏ పట్టం అంటగడుతారో ...
 ఎవరితో నిల్చుంటే ఏ రంగు పులుముతారో ...
 ఎవరు కాలే చేసి ఏ విషం చిమ్ముతారో తెలియక భయమేస్తుంది
 మనిషి స్వభావాన్ని వాట్సప్ స్టేటస్లో...
 ఒకరి మీద మరొకరికున్న అభిమానాన్ని, ప్రేమని కామెంట్లతో...
 వాత్సల్యాన్ని వాట్సప్ డీపీలో కొలిచేదాన్ని ఏమనాలి...?
 డిజిటల్ యుగంలో పావురపు నిర్మలమైన
 మనస్సుతో జీవించుటెలా...?
 చిక్కని చిరునవ్వు నవ్వుటెట్లా...?
 ఆత్మీయతా, అభిమానంతో మెలుగుటెట్లా....?
 ఆస్వీయత, అనురాగాలను పంచుటెట్లా...?
 మనుషుల మధ్య సంబంధాలు పూలతోటలా ఉండాలి కాని...
 ముల్లపొదలలా ఎందుకుంది... ?
 ఈ యాంత్రిక సమాజంలో ఆర్టిఫిసియల్ నటనపు
 మనుషుల మధ్య నేను వేషం కట్టలేను కదా..!
 గంజాయి పనంలో మొక్కల్లా అందరు....
 అందులో తులసి మొక్కలా కొందరు.

ఒక నేల... మూడు ముఖాలు

ఒక ఇంట్లో మూడు తోవలు...

డా॥ పసునూరి రవీందర్
77026 48825

గట్టిగ గాలొస్తే కూలిపోయే యింట్ల పెద్దగ పట్టింపులేముంటాయి?

పట్టింపులంటే మనుషుల మధ్య పట్టింపులు కాదు. మనుషుల్ని నడిపించే పట్టింపులు.

ఊరిడిసి పొట్ట చేతపట్టుకొని పట్టు మొచ్చినంక అన్ని పట్టింపులూ మరిచి పోయిండు మల్లయ్య. బతుకుదెరువే లోకమైంది మల్లయ్యకు. కమినిస్ట్రోల్లు, రైలుకట్ట పక్కన ఏసిన గుడిసెలవి. ఆ గుడిసెల్ల తన తనువే కాదు, తను కట్టుకున్నదాని తనువు కాపాడుకోను ఒక గడ్డి గుడిసె. నాలుగు మెతుకులు నోట్లోకి పోవడానికి ఒక రిక్షా. ఇవే మాదిగ మల్లయ్య ఆస్తులు. మెతుకులు నోట్లోకి పోవడానికి తాను రిక్షాతో నగరంలోకి పోతాడు.

కమినిస్ట్రోల్లు గుడిసె ఉట్టిగనే ఇచ్చినా, ఉట్టిగనే ఉండనియ్యరు కదా! ఆ మీటింగు, ఈ మీటింగని మల్లయ్యను తిప్పుతనే ఉన్నరు. ఏందంటే పట్టాలు కావాలన్నా వద్దా అంటరు. మీటింగులకు రాకుంటే గుడిసె పోతదంటరు. ఈ లొల్లంత ఎందుకు నలుగురితోటి నారాయణ అనుకుంటుంటాననుకున్నాడు మల్లయ్య. అందరితో కలిసి మీటింగులల్ల జైకోట్టుడే కాదు, కమ్యూనిస్టు పార్టీ పుట్టుపూర్ణం తెలుసుకునుడు మరూ జేసిండు మల్లయ్య.

ఊళ్లె తిండికి ఎల్లని కాలానికి మల్లయ్య తల్లి ఎల్లమ్మ కూడా కొడుకు జాడ అడుక్కొంటచ్చింది.

కోడలు తన ఆకలి బాధ చూస్తున్నం దుకు, ఇగ ఎల్లమ్మకు మల్ల ఊరిదిక్కు పోబుద్దిగాలే. ఇక్కన్నే ఓ నాలుగొద్దులు బతుకితే సాలు. అటెంక చినుకు పడితే ఊరి గురించి ఇసారిత్తమాయెననుకున్నది.

రోజెల్లి శావనం జోచ్చింది. గుడిసెల్ల వాడకట్టోల్లందరు కోటవతలికి వంటలకు పోతండ్లు.

కొడుకును మనం గూడ పోదాం బిడ్డ అన్నది ఎల్లమ్మ. కొడుకుకు మాత్రం జెర కమినిస్టు నీళ్లు పడ్డాయి. “నీయవ్వు నీ పేరు ఊళ్లె కిరస్తాని(క్రైస్తవ) మతంల సత్తెమ్మ నేనాయే, ఆ తరువాత ఎల్లమ్మాయే. మనం వంటలకు పోవుడేంది అన్నడు.”

కొడుకు మాటలకు ఎల్లమ్మకు తలకాయ తిరిగింది. ఏం సమాధానం చెప్తం. అందరితోటి పోయి, ఓ కోడిపిల్లను కోసుకొని తినొద్దామరూ అంటే...ఏడు, నా పుట్టా కాడికి పోతున్నాడు అనుకున్నది.

అయినా సరే కొడుకును నిలదీయాలనుకున్నది.

మరి నువ్వే ఎల్లవ్వకు, పోశవ్వకు చెయ్యకుంటే ఏసయ్య పండుగేమన్న చేస్తున్నావ్ అన్నది.

ఎల్లమ్మ ప్రశ్నకు ఈ సారి మల్లయ్య భార్య మరియుమ్మకు సంబురమైంది.

మంచిగడిగినవ్ అత్త. ఈ మోర్డోపోడు ఇగ గిప్పుడు ఏం చెప్తడో సూద్దాం అనుకున్నది.

కాని, మల్లయ్య ఏమన్న తక్కువోడా. బహు ఇకమాతులోడు. అందుకే ఇగ జబర్దస్త్ సమాధానం చెప్పిండు.

“ఏహే నీయవ్వు నేను రిచ్చు కార్మికుల సంఘంల సభ్యత్తం తీసుకోనే తీసుకుంటి. మల్ల గీ కిరస్తాన్, గిరస్తాన్లు నాకు నడువాయి. నాకు కులం లేదు మతం లేదన్నడు.”

దీంతోటి ఎల్లమ్మకు, మరియుమ్మకు నోట్లె మాటపడిపోయింది.

ఎనుకట నీ అసొంటి గూని లేవనోడు, గుడెనుకకుబోయి దండం పెట్టిండాట. అట్లున్నదిరా వారి నీ ముచ్చట. అంతకు ముందే నువ్వు తిక్కోనివంటే, ఇగ గిప్పుడు ఈ కమినిస్ట్రోల్లు ఒకలు దొరికినారు... అని అత్తకోడండ్లు ముక్కు మీద ఏలేసుకున్నరు.

కాలం మల్లయ్య రిక్ష గిర లెక్క గిర్రున యేడాది తిరిగింది. మరియుమ్మకు బాలయేసులాంటి మగసోరడు పుట్టిండు. ఎల్లమ్మ సంబురం కాదు. ఎల్లమ్మ ఎనుకట క్రైస్తవురాలుగాని, ఇగ గిప్పుడు గవన్నీ మరిచి, ఎముడాల రాజన్నకు మంచిగ కొబ్బరికాయ కొట్టింది. మరియుమ్మ మాత్రం ఏసయ్య దేవుని వల్లనే నాకు పండంటి కొడుకు పుట్టిండుని మురిసింది. ఇగ మల్లయ్య...మా యింట్ల

అవ్వల్లర్ల కామ్రేడ్ పుట్టిండని దిల్ కుమ్గ ఉన్నడు.

పుట్టిన పోరడు ఒక్కడే కాని, ఒక్కొక్కలకు ఒక్కొక్క తీరు కనిపిస్తున్నడు.

ఇగ పురుడునాడు పిలగానికి ఏం పేరు పెట్టాలని తలో దిక్కు ఆలోచిస్తనే ఉన్నరు.

ఎల్లమ్మ తన మొగని పేరు కొము రయ్య కలిసేటట్టు కుమార్ అనుకున్నది. మరియమ్మ తనకున్న క్రైస్తవ భక్తితో సాస్టర్లనే ఇంటికి పిలిపించి ప్రార్థన చేసి పేరు పెట్టుమని అడగాలనుకున్నది. ఇంటి యజమాని మల్లయ్య సాబ్ కూడా కొడుకు పేరు విషయంల జెర జోరు మీదనే ఉన్నడు. పిలగాని పురుడునాడు సాయంత్రం గుడిసె ముందట దొంగ కరెంటుతోటి రెండు టూబు లైట్లు ఎలిగిచ్చిను. వాడకట్టోల్లందరికి మంచిగ దావత్ ఇయ్యాలని, తన వాడలోని తోటి

కార్మికులందరితో కలిసి భోజనాలు రెడీ చేస్తున్నడు. సాయంత్రం మా యింటికి బువ్వకు రాని, నా కొడుకు పురుడు చేస్తున్న అన్నలారా అని కమినిస్టు నాయకులను కూడా ఆ దినం పొద్దుగాల్నే ఆఫీసుకుబోయి పిలుచుకున్నడు మల్లయ్య. సుట్టాలు పక్కాలకు కూడా రెండు దినాల ముందే పోయి చెప్పొచ్చిండు.

కూటికిలేని గుడిసె ఇవాళ కొత్త చీర కట్టుకున్న పెండ్లిపిల్లలెక్క ముస్తాబైంది. మల్లయ్య తన కొడుక్కు పెండ్లి జేస్తున్నంత పరేషాన్తో అన్ని ఏర్పాట్లు చూసుకుంటున్నడు. అప్పో సప్పో జేసి, చిట్టి లేపిన అరకొర పైసలతోటి వాడ మీద బాట పాడుగున చిన్నచిన్న రంగు లైట్లు కూడా ఏయించిండు. బువ్వకూర, దాల్చిగిట్ల ఉడికినై. సుట్టాలు ఇరికిరుకున్న గుడిసెలకు ఒక్కొక్కలే పోయి

మరియమ్మను మందలిచ్చి, పసిపోరన్ని ముద్దాడి వస్తున్నరు. మరియమ్మను అడుగనే అడుగుతున్నరు. ఏం పేరు పెడుతున్నరని. అప్పుడే యింట్ల సుతిల తాడుకోసం వచ్చిన మల్లయ్య వాళ్ల ప్రశ్నకు అటు తిరిగి చూసిండు.

మరియమ్మకు ఏం చెప్పాలోనే తెలుస్తలేదు.

సాస్టరయ్య వస్తడు. ఆయన ఏది పెడితే గదే అని మొగనికి భయపడుతూ టపుక్కున చెప్పింది.

ఆ మాటకు మల్లయ్యకు బీపీ పెరిగింది. కోపాన్ని కొంచెం అనుచు

కూటికిలేని గుడిసె

ఇవాళ కొత్త చీర కట్టుకున్న పెండ్లిపిల్లలెక్క ముస్తాబైంది. మల్లయ్య తన కొడుక్కు పెండ్లి జేస్తున్నంత పరేషాన్తో అన్ని ఏర్పాట్లు చూసుకుంటున్నడు. అప్పో సప్పో జేసి, చిట్టి లేపిన అరకొర పైసలతోటి వాడ మీద బాట పాడుగున చిన్నచిన్న రంగు లైట్లు కూడా ఏయించిండు. బువ్వకూర, దాల్చిగిట్ల ఉడికినై. సుట్టాలు ఇరికిరుకున్న గుడిసెలకు ఒక్కొక్కలే పోయి మరియమ్మను మందలిచ్చి, పసిపోరన్ని ముద్దాడి వస్తున్నరు.

కుంటనే “ఏంది...?? సాస్టరయ్యనా? రానీయ్ చెప్త, సాస్టరయ్యల సంగతి, నీ సంగతి” అనుకుంట గరంగరంగనే ఆదరబాదర బయిటికిపోయిండు. మరియమ్మ జెర మొఖం చిన్నబుచ్చు కున్నది. పోరడు పురాగ తనకు ఒక్కనికే కొడుకు లెక్క మాట్లాడుతున్న మల్లయ్య మాటలకు, మరియమ్మ పాణం నీళ్లయ్యింది.

మల్లయ్యకు ఏ దేవుని మీద పెద్దగా గురిలేదు. ఊళ్ల జీతమున్న దగ్గరి నుండి ఆకలి బాధలతోటే బతికిండు. తన రాతను ఏ దేవుడు మార్చలేదని, అందుకే దేవుణ్ణి నమ్ముడే బంద్ చేసిండు. అందులో ఇగ ఈ క్రైస్తవుల మీద మరింత కోపమున్నది. ఆదివారం పూట లేందొక లొల్లి పెట్టి ప్రార్థనలని సావగొడతరని విసుక్కుంటడు. ఆదివారం పెండ్లం చర్చికి పోయెచ్చేసరికి బువ్వల్ల దాటు తున్నది. రిక్షా తొక్కి ఇంటికోచ్చినందుకు, ఆకలి మంట మీది కోపం, ఇంటికాడ లేకుండా పోయినందుకు పెండ్లం మీద సూపిచ్చెటోడు. అట్ల మెల్లమెల్లగ మల్లయ్యకు క్రైస్తవుల పేరింటనే మండి పడుడు మొదలైంది. మరో దిక్కు మతం మనిషికి మత్తుమందని కమ్మిస్తోల్లు నూరిపోస్తనే ఉన్నరు. అగో అట్ల గిప్పుడు

ఫాస్టరయ్య పేరు వింటేనే అగ్గి మీద గుగ్గిలమైతున్నాడు.

మల్లయ్య అట్ల బయటికి పోయిండ్ లోదో మాటల్లనే ఫాస్టరయ్య ఓ భక్తుల గుంపును తీసుకొని రానే వచ్చిండు. ఇంకా నయం మల్లయ్య ఉన్నప్పుడు వచ్చి ఉంటే, ఫాస్టర్లకు ఘోర అవమానం జరిగేది. ఆ ప్రమాదం తప్పిలో తప్పినందుకు మరిమ్మ దేవునికి మనసుల్నే ధన్యనాదాలు తెలిపింది.

మరియమ్మ నులక మంచంలకెళ్లి లేచి ఫాస్టరయ్యకు ఆయనెంటు వచ్చిన వాళ్లకు దండం పెట్టింది.

ఫాస్టరయ్య హాలేలూయ అన్నడు. భక్తుల గుంపు కూడా ఆయనను అనుకరిస్తు హాలేలూయ అంటూ వంతపాడారు.

ఫాస్టరయ్య అందరిని మోకిళ్ల మీద కూర్చోండని ప్రార్థన చేసి, మరియమ్మ కొడుక్కు దేవుని నామమున ఈ బిడ్డ పేరు “డేవిడ్” అన్నాడు. అందరు చప్పట్లతో ఆమోదం తెలిపిను.

ఈ విషయం మల్లయ్యకు తెలియదు. ఆయన పనుల్లో బిజీబిజీగా ఉండి, కార్మిక సంఘాల నాయకుల కోసం ఎదురుచూస్తున్నాడు. వాళ్లే రావాలె. తన కొడుకును చూసి మంచి పేరు పెట్టాలని ఆత్యతతోటి వాడ మీదనే తిరుగుతున్నాడు.

ఈ లోపల ఎల్లమ్మ వచ్చిన చుట్టాలతోటి ముచ్చట పెట్టుకుంటు అందరికి చెబుతున్నది. నా మనుమని పేరు ఎర్కయిండా అన్నది. ఫాస్టర్ చెప్పిన పేరు విన్నోళ్లు మా కెరుకే అన్నారు. కాని, ఎల్లమ్మ మాములుదా ఎహే నేను చెప్పేది గా పేరు గాదు. మా ఆయన పేరు కలిసొచ్చెటట్టు కుమారయ్య అని పెట్టుకున్న అన్నది. సుట్టాలు సగం మంది సల్లబడ్డరు. ఇక మనుమని మీద గా మాత్రం ప్రేముండడా నాయినమ్మకని సప్పుడుజేక ఊకున్నారు. గింతల్నే నాయకులు రానే వచ్చిను.

వాళ్ల రాకడ జూసి మల్లయ్య ఆరాటం మరింత పెరిగింది. పెండ్లిల ఎదుర్కోళ్ల

కోసం ఎదురుపోయినట్టు ఉరికిండు. నాయకులు స్కూటర్ల మీదొచ్చినోళ్లు స్కూటర్లు, సైకిళ్ల మీదొచ్చినోళ్లు సైకిళ్లు ఓ పక్కన పెట్టిను. అంతా కలిపి ఏడెనిమిది మంది ఉంటరు. పొద్దుండాక ఏదో మీటింగ్ ల తిరిగొచ్చినట్టే ఉన్నారు. జెర ఫంక్షన్ ల బువ్వ ముందుగాల పెట్టించుని అని వాడ మీది రిక్షా కార్మికులకు చెప్పిను. వాళ్లు గట్లనే అన్న, బువ్వ కూరలు రెడిగనే ఉన్నాయి. ఆలస్యమేలేదు అన్నారు. ఓ చమత్కారి నాయకుడు మాత్రం “జెర తిండి గురించి గట్టిగ అనకుని, మనమేదో బువ్వకోసమే వచ్చినమని నవ్వుతరు” అని అందరిని నవ్విచ్చిండు.

మల్లయ్య ఆదరబాదర అందరిని తొందర పెడుతనే ఉన్నాడు. టెంట్ హాజ్ ల కెళ్లి తెచ్చిన పదిగాల కుర్చీలను నాయకులకు ఏపిచ్చిండు. టెంట్ హాజా జగ్గులల్ల నీళ్లు తెచ్చి టీలు గిలాసలల్ల పోసిచ్చిండు. అందరు తాగి “మల్లన్న ఏడే నీ కొడుకును సూపియ్యవా” అన్నారు.

అన్నన్న గిప్పుడే తీసుకొస్తనే అన్నడు. మల్ల నాయకుల గుంపుల నుండి ఎవరో ఒకలు అన్నారు. వొద్దుద్దు చిన్నపిలగాణ్ణి గట్ల బయటికి తీసుకరావొద్దు. మనమే గుడిసెలకు పోయి సూశర్డామని అందరు లేచిను. మల్లయ్య ముందట నడుసు

కుంట జెప్పజెప్పబోయి మరియమ్మను నులక మంచంలకెళ్లి లేచి కూసొమన్నాడు. కొడుకును చేతుల్లకు తీసుకున్నాడు. నాయకుల అందరికి సూపిచ్చిండు. అప్పటిదాకా నిద్ర పోయిన పిలగాడు ఒక్కసారి ఉలిక్కిపడి లేచిండు. నాయకులు “అరలే నిద్రపోయినట్టున్నాడు మల్లయ్య నీ కొడుకు” అన్నారు.

అయినా పిలగాడు వీళ్లతో నాకేం పని అన్నట్టు మళ్లి నిద్రలోకి జారుకున్నాడు. సప్పుడు జెయ్యలేదు.

పడుకున్న పిలగాని లేపడానికి “యే చిన్న కామ్రేడ్ లేలే” అని లేపబోయిను. అయినా పిలగాడు లేవలేదు. కానీ, మల్లయ్యకు మాత్రం ఆ పిలుపు చాలా హాయిగా అనిపించింది. బాగా సంబు రంతో మురిసిపోయిండు. తననే కాదు, తన కొడుకును కూడా కామ్రేడ్ అని పిలువడం అందుకు కారణం. అంతల్నే నాయకుల గుంపు నుండి ఒక గొంతు “పిలగాడు బక్కగ ఉన్నాడు. మంచిగ పెంచాలె మల్లయ్య” అన్నది.

అరె పెంచుతరు కామ్రేడ్...మన నాయకుడు లెనిన్ బక్కగ లేడా ఎందుకట్ల అంటరు అన్నాడు. అట్లయితే మల్లయ్య కొడుక్కు కూడా లెనిన్ అనే పేరే పెట్టాలె అన్నాడు. ఆ మాటకు నాయకుల గుంపులకెళ్లి కొందరు ఔనన్నారు. మరికొందరు కాదు స్టాలిన్ పెట్టాలె అన్నారు. మల్లయ్యకు ఏదైనా పర్వాలేదు. అది తనకు తెలియని పేరైతే చాలు. నాయకులు పెట్టాలె. నా కొడుకు గూడా నా బాటల్నే నడువాలె. బస్ అంతే.

పోరన్ని కన్నతల్లి మరియమ్మకు మాత్రం ఇదేం అర్థమైతలేదు. ఏం పేర్లో ఏమో. అప్పటికే ఫాస్టరయ్య డేవిడ్ ని పెట్టినంక వీళ్ల లొల్లెందో అనుకున్నది మనసుల్నే. పెట్టినయి, ఫాస్టరయ్య పెట్టిన పేరుతోటే నేను పిలుచుకుంటు అనుకున్నది. మల్లయ్య నాయకులు మాత్రం “లెనిన్” పేరు ఖాయం చేసిను.

మరియమ్మను కూడా ఏమమ్మ సమ్మతమేనా నీకు అని అడిగిను. మరియమ్మకు ఏం చెప్పాల్సో సమజ్ గాలె.

పడుకున్న పిలగాని లేపడానికి “యే చిన్న కామ్రేడ్ లేలే” అని లేపబోయిను. అయినా పిలగాడు లేవలేదు. కానీ, మల్లయ్యకు మాత్రం ఆ పిలుపు చాలా హాయిగా అనిపించింది. బాగా సంబురంతో మురిసి పోయిండు. తననే కాదు, తన కొడుకును కూడా కామ్రేడ్ అని పిలువడం అందుకు కారణం. అంతల్నే నాయకుల గుంపు నుండి ఒక గొంతు “పిలగాడు బక్కగ ఉన్నాడు. మంచిగ పెంచాలె మల్లయ్య” అన్నది.

ఆ ఇరుకిరుకు గుడిసెల ఈ పేరు పంచాది ఏందో అనుకున్నది. నిలబడి నిలబడి తనకు కాళ్లు గుంజుతున్నాయి. వీళ్లు సోతే మంచాల ఒరుగుదామని సూస్తున్నది. అందుకే ఏం సప్పుడు చేయకుండా బెల్లం కొట్టే రాయి లెక్క నిలబడి, కొడుకు దిక్కు సూసుకుంటున్నది.

నాయకుల గుంపుల నుండే మరో చోటా లీడరన్నడు. “అక్క సప్పుడు చేస్తలేదు. లెనిన్ పేరు ఇష్టం లేదా ఏంది? ఆ పేరు ఒప్పుకోకుంటే మేము మాత్రం అన్నం తినకుంటనే పోతం” అన్నడు. ఆ మాటకు మల్లయ్య బిత్తరపోయిండు. పెండ్లాన్ని ఏమన్న తిడుదమంటే, నాయకులు ఏమనుకుంటారోనని కోపాన్ని గొంతు లోపటికే మింగిండు. “ఏ గదేం లేదన్న, మా ఆమెకు గూడా గా పేరు ఇష్టమే” అన్నడు మల్లయ్య.

“మరి అక్క మాట్లాడుతలేదు. సరే అంటలేదు గదా మల్లన్న” అన్నరు.

ఒప్పుకోక ఏడికి తోడదిగని మీరు అన్నాలు తిందురు పదని అన్న అన్నడు మల్లయ్య. అట్లా నాయకుల గుంపు భోజనాలకు నడిచింది.

మల్లయ్య కొడుక్కు మంది పెట్టినయి రెండు పేర్లయినై.

సూస్తుండంగనే మూడు నాలుగేండ్లు గడిచినయి. ఎవలకు దోచిన పేరుతో వాళ్లు పిలుస్తన్నారు. మల్లయ్య కొడుక్కు ఫాస్టర్ పెట్టిన పేరుగాక, కమినిస్టు నాయకులు పెట్టిన పేరుగాక, నాయి నమ్మ అనుకున్న పేరుగాక ఇండ్ల పక్కలోల్లు వాళ్లు, వీళ్లు పెట్టిన “చింటు, సన్నీ, చిన్న”లాంటి ముద్దు పేర్లు మరికొన్ని చేరినయి. ఇని చాలనట్టు మల్లయ్య కొడుక్కు మరోసారి పేరుగండ మొచ్చింది. బడిలో చేరిపించేటపుడు ఏ పేరుతోటి పెరికజెయ్యాలెనని?!

పెద్దసారు ముందు పిలగానితోని నిలబడ్డరు మల్లయ్య, మరియుమ్మ.

పిలగాని పేరు చెప్పండి అన్నడు పెద్దసారు.

మల్లయ్య “లెనిన్” అన్నడు. మరియుమ్మ “డేవిడ్” అన్నది. పెద్దసారుకు దిమ్మతిరిగింది. ఏందమ్మ రెండు పేర్లు చెబుతున్నారు. రిజిస్టర్ల ఏదో ఒక్కటే రాయాలెనన్నడు. అయితే నేను చెప్పే పేరే రాయుని సారన్నది మరియుమ్మ. మల్లయ్య ఊకుంటడా “సారూ నేను పిలగాని తండ్రిని చెబుతున్న “లెనిన్” అని రాయుని అన్నడు.

పెద్దసారుకు ఏం రాయాల్సే సమజ్గాలె. రాస్తున్న పెన్ను టేబుల్ మీద పడేసి నెత్తి గోక్కున్నడు.

మీరిద్దరు ఏదో ఒకటి డిసైడ్ అయ్య నాకు చెప్పుని. అప్పుడే మీ పోరనికి అడ్మిషన్ ఇస్త లేకుంటే లేదన్నడు.

అంతల్నే ఆ బడి పీటీసారొచ్చి, ఈ తతంగమంత తెల్సుకొని “మీ తెలివి తెల్లారినట్టే ఉన్నది. పోరనికి గసాంటి పేర్లు పెడితే కన్వర్టెడ్ క్రిష్టియన్ అని బీసీ-సీ సర్టిఫికేటిస్తే వానికి స్కాలర్షిప్, నాకరి గికారి ఏం రావు ఎర్కేనా?!” అని అరిచినట్టే చెప్పిండు.

దెబ్బకు మల్లయ్యకు, మరియుమ్మకు బైర్లు కమ్మినై. పేరు ఎనుక గింత కతున్నదా ఓర్ని అనుకున్నారు.

మరిప్పుడు ఏం జెయ్యమంటరు సారు

అన్నడు.

ఏమున్నది ఏ రాజో, రాజేషో పెట్టుకొని అని సలహా పడేసిండు.

మల్లయ్య, మరియుమ్మ ఒకరి మొఖాలు చూసుకున్నారు.

ఇప్పటికే ఇన్ని పేర్లున్నయి. మల్లోక్క పేరా?! అన్నారు.

తొందరగ ఆలోచించుకొని అన్నడు పెద్దసారు.

సరే ఇగ తప్పనప్పుడు ఏం చేస్తం సారో రాయుని అన్నారు. అట్లా పోరని పేరు ఇప్పుడు బడిలో రాజేష్ అయ్యింది.

పేరు తర్వాత మతం అన్న కాలమ్ దగ్గర మళ్ళీ ఆగిండు పెద్దసారో.

ఏం మతస్తులు మీరన్నడు?

మరియుమ్మ మేం క్రైస్తవులం అన్నది. మల్లయ్య మేం కాదన్నడు.

ఈ సారి పీటీ సారో నెత్తి

కొట్టుకున్నడు. పోరనికి పేరు పెట్టినట్టు ఏదో ఒక మతం ఇచ్చే అవకాశం లేక గమ్మున ఊకున్నడు.

పోరడు పెరుగుతున్నడు. మంచిగనే సదువుతున్నడు. క్లాసుల మీద క్లాసులు దాటిండు.

ఒక దినం టీచర్ మీ ఇంట్లో బాగా జరుపుకునే పండుగను గురించి రాసుకొని రమ్మన్నది.

ఏడో క్లాసు చదువువుతున్న మల్లయ్య కొడుక్కు ఏం రాయాల్సే సమజ్గాలె. మల్లయ్య ఇంట్ల వాస్తవానికి ఏ పండుగ గొప్పగ చెయ్యరు. అదే ముచ్చట అవ్వయ్యను అడిగిండు. మన ఇంట్ల ఏ పండుగ బాగా చేస్తం? అన్నడు.

ఎంటనే మల్లయ్య “ఏది లేదు. మాకు పండుగ లేదని రాసుకపో” అన్నడు.

మరియుమ్మ “లేదు లేదు, క్రీస్మరోజు మనం మంచిగ పండుగ చేసుకుంటం కదా బిడ్డ. దాని గురించి రాసుకపో” అన్నది.

మల్లయ్య ఎంటనే అందుకున్నడు. మరి దసరనాడు కూడా కోడిపిల్లను కోసుకుంటం కదా, మరి దాని సంగతేంది అన్నడు.

ఇగ ఈ పంచాది తెగది. క్రీస్మస్ గురించి రాసుకొనిపోయినా తోటి

పిలగానికి తన లెక్కనే క్రైస్తవ సంబంధం గావాలని తల్లి, ఏమవుసరం లేదు, ఓ పేదింటి పిల్లను కట్టం గిట్టం లేకుండా చేసుకోవాలని తండ్రి పట్టు పట్టిన్ను. ఈ లొల్లి సాలనట్టు మల్లయ్య తల్లి గూడా, నేను సత్తె మీకు మన ఊరికి రాకపోకలు బందయితై. నా మాట యిని మనుూరి పోరిని చెయ్యాలె. వీనికి మర్దలు వరుస య్యెటోళ్లు బొచ్చెదు మంది ఉన్నరు కదా అన్నది. మల్లయ్య కొడుకు మాత్రం ఇన్నీ పేచీల నడుమ తనకు అసలు పెండ్లై వొద్దని అలిగి కూసుంటున్నడు.

పిల్లలంతా ఒకటి, తానొకటి రాయడం బాగుండదనుకున్నడు పోరడు.

ఇగ లాభం లేదు. మా యింట్ల అన్ని పండుగలు మస్తు చేస్తం అని రాసుకొని పోతే, టీచర్ ఏమన్న అసనియ్ అనుకున్నడు. అదే రాసుకొని పోయిండు. టీచర్ అందరి హోమ్ వర్క్ బుక్ లు చదివి మల్లయ్య కొడుకు బుక్కు దగ్గర ఆగింది. వాడు రాసింది ఏందో ఒకసారి సదివితే అర్థంగాలే. రెండో సారి గూడ సదివింది. వాడు పండుగంటే ఏందో చెప్పి, పండుగ ఎందుకు చేసుకోవాలో చెప్పి, పండుగలో ఉండే ఆనందమేందో అది వాళ్ళింట్ల పండుగనాడే కాకుండా ఎప్పుడెప్పుడు వచ్చి వెళ్ళదో చెప్తు అన్ని పండుగలు చేసుకుంటం. దీపావళి, క్రీస్మస్, రంజాన్ ఏ పండుగ వచ్చినా మేం అన్నీ చేసుకుంటం అని రాసిండు. అది సదివిన టీచర్ ముగ్ధురాలైంది. నిజంగా మీ యిల్లే ఓ మినీ భారతదేశంరా అన్నది. అదేందో పోరనికి అర్థం కాలె. పంతులమ్మ మాత్రం అందరి ముందు వాణ్ణి నిలబెట్టి, చదివి వినిపించి, మిగిలిన వాళ్లందరితో చప్పట్లు కొట్టించి మెచ్చుకున్నది.

పోరనికి ఏం సమజ్ గాలె. అమ్మొక దిక్కు, నాయినొక దిక్కు వాదించుట్ల ఇంత లాభమున్నదా అనుకున్నడు. అందుకే తనకు మళ్ళీ అదే డాటొచ్చింది. ఇంతకు మేం ఎవలం? హిందువులమా? క్రైస్తవులమా? ముస్లింలమా?

ఈ పంచాది ఇక్కడితోటే ఆగిపోలే.. పోరని పెండ్లిల గూడ ఇదే పంచాది.

పిలగానికి తన లెక్కనే క్రైస్తవ సంబంధం గావాలని తల్లి, ఏమవుసరం లేదు, ఓ పేదింటి పిల్లను కట్టం గిట్టం లేకుండా చేసుకోవాలని తండ్రి పట్టు పట్టిను. ఈ లొల్లి సాలనట్టు మల్లయ్య తల్లి గూడా, నేను సత్తె మీకు మన ఊరికి రాకపోకలు బందయితై, నా మాట యిని మనూరి పోరిని చెయ్యాలె. వీనికి మర్దలు వరుసయ్యోలోళ్ళ బొచ్చెడు మంది ఉన్నరు కదా అన్నది. మల్లయ్య కొడుకు మాత్రం ఇన్ని పేచీల నడుమ తనకు అసలు పెండ్లే

వొద్దని అలిగి కూసుంటున్నడు. ఆఖరికి ముసల్దాని మాటే నెగ్గటట్టు ఊరు నుండి ఓ సంబంధం రానే వచ్చింది. మల్లయ్యకు చిన్నవాటి స్నేహితుడైన కనకయ్య బిడ్డను చేసుకొమ్మని అడగడానికి మంది మార్చలంతోటి వచ్చినను. మల్లయ్యకు కూడా సంబురమైంది. పుట్టినూరు పేగుబంధం తెగిపోవద్దని ఒప్పుకున్నడు.

మరియమ్మ మాత్రం పిల్ల ఓకేగని క్రైస్తవ పెండ్లి జేస్తనే ఒప్పుకుంటనని పట్టుపట్టింది. ఇగ ఆమెను, పిల్ల తరువునోళ్ళను ఒప్పించడానికి ఎల్లమ్మ రంగంలకు దిగింది. కిందా మీద పడి ఒప్పించింది. అట్లా క్రైస్తవ పెండ్లి ఖాయమైంది. కానీ, ముహూర్తం చూడాలెనని ఓ పెద్దమనిషన్నడు. మల్ల క్రైస్తవ పెండ్లిల గీ హిందూ ముహూర్తాలొల్లేందన్నడు మల్లయ్య. మల్లయ్యకు క్రైస్తవం మీదనే కాదు, హిందూమతం మీద కూడా సదభిప్రాయం లేదు. అయినా సరే పెద్దమనుషులు ఊకోలే. గదేమున్నది గిప్పుడు మనదాంట్లే అందరు గిట్లనే చేస్తున్నరు గదా. ముహూర్తం హిందూ అయ్యగారితోటి పట్టించినంక, ఆ డేటు నాడు, క్రైస్తవ పద్ధతుల ప్రకారం లగ్గం చేస్తై సరిపాయెనన్నడు. అందరు సరేనని దావత్ చేసుకున్నరు. పెండ్లి ఖాయమైంది. కానీ, మల్లొక లొల్లి మొదలైంది.

పెండ్లిపిల్ల కూడా సగం క్రైస్తవురాలే గాని, పూర్తిగ కాదు. నేను క్రైస్తవుల పెండ్లిలల్ల యేసుకునే ఆ తెల్ల ముసుగు డ్రెస్ మాత్రం ఏసుకోనన్నది. ఆ ముచ్చటిని మరియమ్మ మల్ల తల పట్టుకున్నది. చేస్తున్నది క్రైస్తవ పెండ్లి. పిల్లెమో అట్ల రెడీ కానంటది. ఇదెక్కడి ముచ్చటనుకున్నది. ఈ విషయం మల్లయ్య ఇంట్ల తెలిసి అందరు తలో పక్క ఆలోచించుడు షురూ చేసిను. మల్లయ్యకు ఎట్లాగు క్రైస్తవ మతం పట్టంపులు లేవు కాబట్టి, ఏం కాదు తియ్. ఆ పిల్ల ఇష్టమన్నడు. మరియమ్మకు కోపం నవాలనికంటింది. “ఒక్కగానొక్క కొడుకు పెండ్లి, నాకిష్టమొచ్చినట్టన్న

ఊళ్ల నుండి సుట్టాలు, పక్కాలు అందరు తరలొచ్చిను. ఇప్పుడు మల్లయ్య ఆఖరి మజిలీ ఎట్లా జరుపాలన్న సంశయం అందరినీ వెంటాడుతున్నది. మల్లయ్య కొడుక్కు తండ్రి యిష్టానికీ అనుగుణంగా జరుపుదామంటే తల్లి ఒప్పుకుంటలేదు. పోనీ తల్లి కోరిక మేరకు చేద్దామంటే వచ్చిన సుట్టాలు పక్కాలు మనిండ్లల్ల పెద్దగా క్రైస్తవం ఏడున్నదిరా, అందరి లెక్కన్నే హిందూ పద్ధతిలో తీసుకపోతే అయిపాయె అన్నరు. అంతల్నే షాస్తరు భక్తుల గుంపుతో వచ్చిండు.

చెయ్యనియ్యనా నీ ఇగురం మీద మన్నుబడ. ఎతి సుతి లేనోనీవి తయారైనవ్. నువ్ ఏనాడు దేన్ని పట్టించుకున్నవని, అటు హిందువు లెక్కగావాయె, ఇటు క్రైస్తవ మతంలకు రావాయె. ఏమన్నంటే పనికి రాని ఎర్రజెండ ముచ్చట్లన్ని చెబుతవ్. మర్యాదగ చెబుతున్న పెండ్లి నేను చెప్పినట్టే జరుగాలె. లేకుంటే ఊకోను” అని మల్లయ్యకు వార్నింగ్ ఇచ్చినంత పనిచేసింది.

మరియమ్మ మాటలకు మల్లయ్య జెర ఒక అడుగు వెనక్కి వేసుడే మంచదను కున్నడు. “ఇగో నీ కొడుకు నీ యిష్టం నేనేమన్న వద్దన్నానె. ఆ పైన నీ కోడలిష్టం. ఎట్ల ఒప్పిస్తవో, ఒప్పియ్యి. పెండ్లి చెయ్యి” అని జారుకున్నడు. మరియమ్మకు మాత్రం ఎక్కడలేని కోపం వచ్చింది. కొడుకుతోటి ఫోన్ కల్పించుకొని ఇయ్యంపుని దంపతులకు, కాబోయే కోడలుకు నచ్చచెప్పింది. “మనదాంట్లె అందరు గిప్పుడు గిట్ల చర్చి పెండ్లిలే చేసుకుంటున్నరు. మాకు ఒక్కగానొక్క కొడుకు వాని పెండ్లి కనీసం ఆనందంగా జరగనియుని” అని సర్దిచెప్పింది.

అయినా పెండ్లిపిల్ల మాత్రం

కరుగలేదు. తన ఫ్రెండ్స్ అందరు వస్తారు. వాళ్ళకు ఈ పెండ్లి అంత కొత్తకొత్తగా అనిపిస్తది. అట్లెందుకు కావాలి. వాళ్లందరు చేసుకున్నట్టే నేను కూడా హిందూ పెండ్లి అయితనే చేసుకుంటా అన్నది. మల్లయ్యకు ఏం చెయ్యాల్సి పాలుపోలే. అత్త అంతకు నెరి, కోడలు ఇంతకు నెరి. ఎవరి మాట ఎవలు ఇనెటట్టు లేరు అనుకున్నడు. ఎక్కడైనా పెండ్లి అయినాక పెట్టిపోతల విషయంల గొడవలోస్తాయి. ఇక్కడేమో పెండ్లి కాక ముందే తగువులు మొదలైనై అని కొంచెం నారాజైండు. కాని, ఇగ మందికి తెలిసి నవ్వుకునే దాక పోకముందే విషయాన్ని సద్దుమణిగించాలని రాయబారిగా తనే పోయి, అందరిని కూసోపెట్టి, తనకు అభిన్న కమ్మిస్తు తెలివితేటలతో పెండ్లికి ఒప్పిచ్చి, పెండ్లి చేసిండు.

పెండ్లికి ముందు అయిన గొడవలు, పెండ్లి తరువాత ఏం కాలేదు. అందరు హాయిగనే ఉన్నారు. కాలం గడిచిపోయింది. మల్లయ్య, మరియుమ్మ వృద్ధాప్యానికి చేరుకున్నారు. ఓ దినం పొద్దు పొద్దుగాల్నే మల్లయ్య పాణమిడిసిండు.

ఈ విషయం తెలిసి కమ్మ్యానిస్తు నాయకులు పరుగు పరుగున ఎర్ర గుడ్డ తీసుకొని వచ్చి మల్లయ్య పార్థివదేహం మీద కప్పి, నివాళులు అర్పించినై. తండ్రి

వాడ మీది పెద్దమనుషులు

ఒక మాట, దూరం నుండి వచ్చిన చుట్టాలది మరో మాట. మరియుమ్మది ఒక మాట, కమినిస్టోల్లది ఇంకో మాట నడుస్తోంది. ఇంత గొడవలో మల్లయ్య కొడుక్కు తను చిన్నప్పుడు రాసిన పండుగ పాఠం గుర్తుకొచ్చింది. అన్ని పండుగలు చేసుకున్నట్టే అన్ని పద్దతుల చేస్తే సరిపాయెనను కున్నడు. అదే మాట తన స్నేహితుల చెవులేసిండు. వాళ్లు అందరిని ఒప్పిచ్చినై.

కోసం ఏడుస్తున్న రాజేష్ మ దగ్గరికి తీసుకొని, నువ్ కూడా మీ నాయన బాటలోనే కమ్మ్యానిస్తు పార్టీల చేరాలెనని సావింట్లనే చెప్పినై.

మల్లయ్య కొడుక్కు ఏం చెప్పాల్సి దిక్కుతోచలే. నా బాధల నేనుంటే, మీ బాధ మీదనుకున్నడు.

ఇప్పుడు అసలు సమస్య వచ్చి పడ్డది. మల్లయ్య అంత్యక్రియలు ఏ పద్దతి ప్రకారం చెయ్యాల్సి.

మరియుమ్మ ఫాస్టర్లను పిలిపించి, శవపేటికలోనే పెట్టి తీసుకొని పోవాలన్నది. కమ్మిస్టోల్లు లేదు చచ్చినాడు మా క్యామేడ్. మా పద్దతిలోనే డప్పులు, పాటలతో తీసుకుపోవాలన్నారు. అట్లా సావింట్ల గుంపులు, గుంపులుగా చర్చలు నడుస్తున్నాయి. ఊళ్ల నుండి సుట్టాలు, పక్కాలు అందరు తరలొచ్చినై. ఇప్పుడు మల్లయ్య ఆఖరి మజిలీ ఎట్లా జరుపాలన్న సంశయం అందరినీ వెంటాడుతున్నది. మల్లయ్య కొడుక్కు తండ్రి యిష్టానికి అనుగుణంగా జరుపుదామంటే తల్లి ఒప్పుకుంటలేదు. పోనీ తల్లి కోరిక మేరకు చేద్దామంటే వచ్చిన సుట్టాలు పక్కాలు మనిండ్లల్ల పెద్దగా క్రైస్తవం ఏడున్నదిరా, అందరి లెక్కన్నే హిందూ పద్దతిలో తీసుకపోతే అయిపాయె అన్నారు. అంతల్నే ఫాస్టరు భక్తుల గుంపుతో వచ్చిండు. వాళ్లను చూసి మరియుమ్మ అప్పటి దాకా ఆపిన ఏడుపును మళ్ళీ కొనసాగించింది. ఫాస్టర్ భక్తుల గుంపు మరియుమ్మను ఓదార్చింది. అందరినీ కళ్లు మూసుకోమ్మన్నడు ఫాస్టర్. కమ్మిస్టోల్లు తప్ప, మిగిలిన బంధుగణం అంతా కళ్లు మూసుకున్నారు. “పరకలోక మందున్న తండ్రి ఈ బిడ్డను, మీరు మీ రాజ్యమునకు తోలుకొని వెళ్లుడి, ఈ కుటుంబమునకు మీరు శాంతి కలుగజేయుడి..... ఆమెన్” అని ప్రార్థన ముగించాడు.

ప్రార్థన ముగిసిందిగాని, మల్లయ్య అంత్యక్రియలు ఎట్లా చెయ్యాల్సి తేలలేదు.

వాడ మీది పెద్దమనుషులు ఒక

మాట, దూరం నుండి వచ్చిన చుట్టాలది మరో మాట. మరియుమ్మది ఒక మాట, కమినిస్టోల్లది ఇంకో మాట నడుస్తోంది. ఇంత గొడవలో మల్లయ్య కొడుక్కు తను చిన్నప్పుడు రాసిన పండుగ పాఠం గుర్తుకొచ్చింది. అన్ని పండుగలు చేసుకున్నట్టే అన్ని పద్దతుల చేస్తే సరిపాయెనను కున్నడు. అదే మాట తన స్నేహితుల చెవులేసిండు. వాళ్లు అందరిని ఒప్పిచ్చినై.

మల్లయ్య బతుకు లెక్కన్నే, మల్లయ్య సావు గూడా గమ్మతి గమ్మతిగనే మొదలైంది. ఒక వైపు డప్పులు మోగుతున్నై, మరో వైపు క్రైస్తవుల గుంపు ఒక్క చోట చేరి క్రైస్తవ గీతాల్లో మరణానికి సంబంధించిన పాటలు పాడుతున్నారు. ఇక కమ్మిస్టోల్లు గుంపు మల్లయ్యను అమరవీరునిగా భావించి, అప్పటికప్పుడు ఆయన మీద పాటలు కైగట్టి డప్పు దరువు మీద పాడుతూ కోరన్ అందుకుంటున్నారు. క్రైస్తవుల పాటలు, కమ్మిస్తు పాటల జోరుకు సరిగా వినిపిస్త లేవు. ఫాస్టర్ అప్పటికే కొంచెం మెల్లగా పాడుకోండని చేతి సైగ చేస్తున్నడు. అయినా కమ్మిస్తు కళాకారులు పాటలు ఆపడం లేదు. అట్లా పాటలు పోటీ పడుతున్నాయి. మరో వైపు డప్పుల సప్పుడు ఈ రెండు రకాల పాటల్ని ఏ మాత్రం వినిపించకుండా చేస్తున్నాయి. కమ్మిస్తు పాటల మీద అభిమాన మున్న ఓ పెద్దమనిషి పాట వివాలె జెర సప్పుడు ఆపుని అన్నడు. డప్పుల సప్పుడు కొద్ది సేపు ఆగింది.

వాడ మీదోళ్లకు మల్లయ్య సావు శానా కొత్తగా అనిపిస్తున్నది. ఇన్ని గుంపులేంది? ఇన్ని రకాల పాటలేంది. ఏందో ఏమో అనుకున్నారు.

అట్లా మల్లయ్య శవం బొందలగడ్డకు చేరింది. సావయినంక ఎటోల్లు ఎల్లిపోయినై. మల్లయ్య దినాల (దశది న కర్మ) నాటికి స్మశానంలో ఓ ఎర్ర సమాధి వెలిసింది. కాకుంటే దాని మీద కూడా ఓ తెల్లని సిలువ ఏర్పాటు చేయబడి ఉంది.

కవిత్రయ భారత కవితా వైభవం...

కవిత్రయ భారతంలో సాహిత్య సౌందర్యం...

డా॥ నోలి రాజేశ్వరరావు
73370 85511

కవిత్రయ భారతం కర్మ తత్వ విచారంగా తెలియజేయబడింది. కర్మ అంటే చేయబడేది. దాని వ్యుత్పత్తి అర్థాన్ని పరిశీలిస్తే 'క్రియతే ఇతి కర్మ' అని చెప్పవచ్చు. సమస్త ప్రాణులకు, వారి జన్మకు, ఆ జన్మంలోని జీవన నిర్వహణకు హేతువు కర్మగా చెప్పబడింది. కర్మతత్వానికి సంబంధించి అనేక విషయాలను భగవద్గీత నిశితంగా స్పష్టం చేసింది. పుట్టిన ప్రతి ప్రాణికి సుఖదుఃఖాల అనుభూతి తప్పదు. సుఖం లభించినప్పుడు తన ప్రజ్ఞ అని గర్విస్తాడు. దుఃఖాన్ని ఎవరివల్లనో కలిగిందని పరనింద చేస్తాడు. నిజానికి కష్టాలను అనుభవిస్తున్నప్పుడు అది పూర్వం ఆచరించిన కర్మఫలంగా దాన్ని అనుభవిస్తేకాని తీరదు అని భావన వచ్చినప్పుడు మనస్సుకు ఊరట కలిగిస్తుంది. ఈ విషయాన్ని మహాభారత పరంగా ప్రధానంగా కవిత్రయ భారత పరంగా పరిశీలించినపుడు ఆ ముగ్గురు తమ భారతాంధ్రీకరణలో అనేక సందర్భాలలో కర్మతత్వాన్ని వివేచించి విశదీకరించారు. అంతేకాక కథాగతంగా వారందించిన కర్మతత్వోపదేశం అందరు గ్రహించి ఆచరింపవలసినది.

వ్యాసుడు మూల భారతంలో తాను పూర్వం ఆచరించిన కర్మ తన వెంట అనుసరించి సుఖాన్నో, దుఃఖాన్నో కలిగిస్తుంది అన్న మాటను మరింత స్పష్టం

చేస్తూ జీవుడు తన సుఖదుఃఖాలకు తానే కర్త అని తెలియజేశాడు. నన్నయ తన భారత ఆంధ్రీకరణలో. విశిష్టమైన కులంగాని, విజ్ఞానంగాని దాని తాలూకు అనుభవాన్నిగాని తప్పించలేవు, ఏది ఏమైనా కర్మఫలాన్ని అనుభవించవలసినదే అని ఒక సత్యాన్ని నన్నయ ప్రకటితం చేశాడు. ఇదంతా ఎందుకు చెప్పవలసి వస్తోందంటే కవి ఇతి కర్మ కావ్యం అన్నది అందరికీ తెలిసిన సత్యం. ఈ సత్యాన్నే నన్నయ భారత అనువాదంలో ప్రధానంగా తాను చేపట్టిన ఆది, సభ, అరణ్య పర్వాలలో (అరణ్యపర్వం సగభాగం) విశదం చేశాడు.

ఈ నేపథ్యంలో తిక్కనను ఆతని భారతానువాదపరంగా పరిశీలించినపుడు దృఢచిత్తురాలుగా ద్రౌపదిని దర్శింప చేశాడు. అంతేకాకుండా ఆవిడ దృఢత్వానికి ప్రధాన కారణం ఆమె అంత రాత్రు 'సూపర్ ఇగో' దాన్నే 'అధ్యహం'లో దర్శింపచేశాడు. మరో కోణంలో పితృ స్వామిక సామాజిక కౌటుంబిక చట్టాన్ని అధిగమించక పోవటంవల్ల ఆమెకు సామాజిక ఆమోదం లభించిట్లుగా కూడ తెలియజేశాడు. దాన్ని స్పష్టం చేస్తూ విరాటపర్వం 2వ ఆశ్వాసం 216వ పద్యంలో "ద్రుపద భూ విభుడు పుత్రుల కంటె నెంతయు పెంపుసేయుచు గారవింపఁ పెరిగింది" అంటే ద్రౌపది

బాల్యం నుండి సహజ స్వేచ్ఛను అనుభవించినట్లుగా మనం గమనించ వచ్చు. అయితే తరువాతి కాలంలో ప్రధానంగా సభాపర్వంలో జరిగిన అవమానాలను ఆమె ఎన్నడూ మరచి పోలేదు. ఎందుకంటే మనిషి సమాజంలో సృజనాత్మకంగా జీవించాలంటే సమాజ ప్రమాణాలను, నీతి నియమాలను, దృక్పథాలను, విలువలను వ్యక్తి సొంతం చేసుకోవాలి. అవి వ్యక్తి అంతరంగంలోని అంశాలుగా మారిపోవాలి అన్న మనో విశ్లేషకుల భావనకు ద్రౌపది అంతరంగం నిలిచింది. ఈ విధంగా తిక్కన తన భారతానువాదంలో ప్రధానంగా 15 పర్వాలలో ద్రౌపదిని ఉన్నత, ఉత్తమ స్త్రీమూర్తిగా తెలియజేశాడు.

ఇదంతా ఒక కోణమైతే సైన్ చర్చించిన ద్రౌపది పాత్ర స్వభావాలు భారతంలో మొత్తానికి ధృతరాష్ట్రుని తరంలో కేంద్రకంగా నిలిచాయి. కొంత మంది విశ్లేషకులు భారతాన్ని పగ కావ్యంగా తెలియజేశారు. (ఈ మాట అన్నవారు శ్రీ కోరాడ రామకృష్ణయ్య "భారతం వివేచన" వ్యాసం, ఆంధ్ర సాహిత్య పరిషత్ పత్రిక, 1928, పుట-26). ఈ విషయాన్ని గమనించి భారతంలోని పాత్రల మనస్తత్వాలకు అనుగుణంగా కవిత్రయంవారు వారి అనువాద రీతులలో ఏవిధంగా కవితాం

శాలను ఒక ప్రత్యేకమైన కోణంలో అందించాలో కేవలం ఒక విహంగ వీక్షణగా తెలియజేయడం జరుగుతోంది. ఈ నేపథ్యంలో వారి కవితా విశేషాలను ఒక ప్రత్యేక అధ్యయన కోణంలో తెలియజేసేటప్పుడు ఆయా సందర్భాలకు అనుగుణంగా పద్యాలను ఉదహరించడం జరుగుతోంది. ఈ కారణంగా కేవలం పద్యాలను తొలిపాదము, అంతపాదములను మాత్రమే స్పర్శించడం జరుగుతోంది.

శ్రీ కోరాడ రామకృష్ణయ్యగారు ఆంధ్ర సాహిత్య పరిషత్ పత్రికలో అందించిన వ్యాసంలో కవిత్రయాన్ని ఒక త్రిమూర్తి త్రయ స్వరూపంగా తెలియజేశారు. వారి భావసరళిని అనుసరించి వారు నన్నయ్యను 'బ్రహ్మ'గాను, తిక్కనను 'ఈశ్వరు'నిగాను, ఎఱ్ఱయ్యను 'విష్ణు' రూపంలోను తెలియజేశారు. ఆ వివరణలో వారు నన్నయను బ్రహ్మజ్ఞానిగా భారత సృజనకు తొలి అనువాద కర్తగా తెలియజేసిన నేపథ్యంలో బ్రహ్మతత్వజ్ఞానిగా నన్నయను తెలియజేయడం జరిగిందని వారు పైన పేర్కొన్న వ్యాసంలో తెలియజేశారు. అలాగే ఈశ్వరతత్వాన్ని తిక్కనకు ఆపాదిస్తూ శైవ వైష్ణవులకు మిత్రత్వం నెఱపిన కారణంగా వ్యావహారికంలో ఉన్న 'ఉభయకవి మిత్రుడు' అనే బిరుదును ఉపయోగంలోకి తెస్తూ మరొక కోణంలో యజ్ఞం చేసి అతడు 'సోమయాజి' అయిన కారణంగా ఈశ్వరుడు అనే అర్థాన్ని ఒక ప్రత్యేక తరహాలో వైఘంటికార్థంగా అందించారు. నిజానికి సోమ-యాజి అనగా చంద్రుని ధరించినవాడు అని తెలియజేశాడు. యాజిని క్రియాపదంగా వారు పేర్కొన్నారు. ఇది ఒక కొత్త విషయాన్ని వారు ఆ వ్యాసంలో తెలియజేసినట్లు అనిపిస్తుంది. మరొక కోణంలో ఎఱ్ఱయ్యను అతడు రచించిన హరివంశ నృసింహ పురాణాలను రచించిన కారణంగా హరి అవతారిగా తెలియజేసినట్లుగా రామకృష్ణయ్యగారు పై వ్యాసంలో చెప్పుకున్నారు. ఈవిధంగా పరిశీలించి

నప్పుడు విశ్వంను పాలించే బ్రహ్మ, విష్ణు, మహేశ్వరులే కవిత్రయంగా అవతరించి భారతానువాదంతో తెలుగు సాహిత్యాన్ని సుసంపన్నం చేశారని అనుకోవచ్చు. నన్నయ భారతానువాదంలో అధికభాగాన్ని ఆత్యయిక శైలిలో తెలియజేశాడు. అంతేకాకుండా వర్ణనాత్మక శైలిని, నాటక శైలిని కూడ ప్రవేశపెట్టాడు. ఛందస్సు విషయానికి వస్తే సీస, గీత పద్యాలలో యతులతోపాటు ప్రాస యతులను వేరువేరుగా ప్రయోగించాడు. అర్థాలంకారాలను అధికంగా ప్రయోగించాడు. అంతమాత్రాన శబ్దాలంకారాలను ప్రయోగించలేదని అనలేము. సందర్భ శుద్ధికి వాటిని కూడా ప్రయోగించిన సందర్భాలు కనిపిస్తాయి. భారతపరంగా గమనిస్తే అర్థ కారిన్యంగాని, అన్వయ కారిన్యంగాని కనిపించదు. కవితా లక్షణాలుగా చెప్పుకున్న ప్రసన్నకథ, అక్షర రమ్యతలల్లో తన ప్రతిభను కనపర్చాడు. కర్మణీ ప్రయోగాలను ప్రయోగితం చేశాడు. సమాసాలపరంగా పరికించి నప్పుడు బహువ్రీహి సమాసాలను ప్రయోగించాడు. ఆదిపర్వం ప్రథమాశ్వాసంలో ఉగ్రశ్రవశుని శౌనకాది మునులు కథ చెప్పమన్నప్పుడు "విరుది హృద్యమ పూర్వం.... వినగ నిష్ఠము మాకున్" (ఆదిపర్వం, ప్రథమాశ్వాసం, 29వ పద్యం). ఈ పద్యంలో విరుది

అన్న పద ప్రయోగాన్ని తరువాత కాలంలో తిక్కన తన భారతానువాదంలో ప్రధానంగ స్వర్గరోహణ పర్వంలో పద్యం 77లో నన్నయ వాడిన పదాన్నే ప్రయోగించాడు. అయితే తిక్కన పద్యం వచనంలా కనిపిస్తుంది.

నన్నయ తన భారతానువాదంలో పాఠకులను రజించేపేసే దిశలో ఇతివృత్తానికి బాసటగా కావ్యశైలిని ప్రయోగించాడు. దీనికి ఈతడు పెట్టిన పేరు 'అక్షర రమ్యత'. దీనికి ఉదాహరణ ఉదంకోపాఖ్యానంలో నాగలోకంలో ఉదంకుడు అనంతుని చేసే స్తోత్రంలో "బహువన పాదపాబ్ధి కులపర్వత" అన్న పద్యం అక్షర రమ్యతకు ఉదాహరణగా నిలుస్తుంది. ఆధునిక కాలంలో ఈ పద్యం తన్నెంతో ఆకర్షించిందని దేవులపల్లి కృష్ణశాస్త్రిగారు తెలియజేశారు. ఒకే పదాన్ని ప్రయోగించడంలో నన్నయ, తిక్కనలు ప్రతిభను కనబర్చారు. పరిశీలిస్తే నన్నయ వాడిన 'ఎఱుక' అన్న పదప్రయోగం ఉద్యోగపర్వం 3వ ఆశ్వాసం 102వ పద్యంలో (ద్రౌపది అన్న మాటలో తెలియజేశాడు తిక్కన. అయితే నన్నయ వాడిన ఎఱుక అనే పదంలో లోకజ్ఞత ఉంది. తిక్కన వాడిన ఎఱుక అనే పదంలో లౌకిక విజ్ఞానం కనిపిస్తుంది. తిక్కన స్వర్గరోహణపర్వం 78వ పద్యం "అతఁడింతటి మహా... కథ సెప్పెన్" అనే పద్యంలో ఇంతటిది అన్న తెలుగు పదం అర్థపరంగా అవధిని నిర్ణయించడం అసాధ్యం అన్న ధోరణిలో తెలియజేసినట్లు కనిపిస్తుంది. అలాగే కొన్ని గ్రామోక్తులను నన్నయ తన భారతానువాదం అరణ్య పర్వంలో తెలియజేశాడు. (2వ ఆశ్వాసం 47వ పద్యం) ఇందులో 'ఎడకు, లేడ' అనే పదాలు ప్రకటిత ప్రచార పదాలుగా నన్నయ ప్రయోగంలోకి తెచ్చాడు. అదే పద్యంలో 'వినెడ ఇంద్రాదులేడ' అంటూ వినెడ అనే పదాన్ని తాను అనే అర్థంలో ఇంద్రాదులేడ అన్న పదాన్ని ఇంద్రాదు లెక్కడ అనే అర్థంలో తెలియజేశాడు. అంటే తన కాలంలో సామాజికావరణంలో ప్రచారంలో ఉన్న గ్రామోక్తులను తన

ఈశ్వరతత్వాన్ని
తిక్కనకు ఆపాదిస్తూ శైవ వైష్ణవులకు మిత్రత్వం నెఱపిన కారణంగా వ్యావహారికంలో ఉన్న 'ఉభయకవి మిత్రుడు' అనే బిరుదును ఉపయోగంలోకి తెస్తూ మరొక కోణంలో యజ్ఞం చేసి అతడు 'సోమయాజి' అయిన కారణంగా ఈశ్వరుడు అనే అర్థాన్ని ఒక ప్రత్యేక తరహాలో వైఘంటికార్థంగా అందించారు. నిజానికి సోమ-యాజి అనగా చంద్రుని ధరించిన వాడు అని తెలియజేశాడు.

భారతంలో ప్రవేశపెట్టడం గమనిస్తే ఆతనికి గల సామాజిక అవగాహన ఏమిటో ప్రస్ఫుటమౌతుంది. ఈవిధంగా చూసినప్పుడు తిక్కన భారతంలో తత్వమ, తద్భవ, దేశ్య శబ్దాలను ప్రయోగించాడు. ఉద్యోగపర్వం 3వ ఆశ్వాసం 345వ పద్యం “మానుగ ధృతరాష్ట్రుఁడు ప్రాణానన్ గలుగంగ” ఉదాహరణగా పేర్కొనవచ్చు.

నన్నయ కుమార అస్త్రవిద్యా ప్రదర్శన సమయంలో నర్మగర్భంగా పలికిన వాక్యాలు “పుథ అనే ఆరణి వల్ల ఉద్భవిల్లిన పాండవ అగ్నిత్రయం నాకులముయొక్క దురితములనెడు మహారణ్యాన్ని కాల్చివేస్తుంది” ఈ మాటలు పరికిస్తే పైకి ఇవి పాండవులకు ప్రశంసావాక్యంగా కనిపించినా కేవలం లోకం తనను మంచినాడనుకోవాలనే ధృతరాష్ట్రుని కోర్కెను బాహ్య నేపథ్యంలో నన్నయ తెలియజేశాడు. అయితే ఆతని మనస్సులో ఏమున్నదో దేవుడికే తెలియాలి. ఈ మాటలు పరికిస్తే లోపల అసూయను దాచుకొని పైకి అనే మెరమెచ్చు మాటగా కూడ చెప్పుకోవచ్చు. దీనిని మరో కోణంలో రాబోయే కాలంలో భవిష్యత్తు సూచకార్థంగా నన్నయ తెలియజేసినట్లు గమనించవచ్చు. ఇదే కుమార అస్త్రవిద్యా ప్రదర్శనలో దుర్యోధన భీములు తమ గదా విద్యా ప్రదర్శన నేపథ్యంలో పెచ్చుమీరిన కోపంతో ఒకరిపై ఒకరు పగలు పెంచుకుంటూ దానికి

అవకాశంగా ఈ అస్త్రవిద్యా ప్రదర్శనను ఉపయోగించుకోవడం అనే నేపథ్యాన్ని “అవనీచక్రము... భావిరణాంతర సూచకం బుగన్” అనే పద్యంలో భవిష్యత్తును కళ్ళకు కట్టినట్లు దర్శింపజేశాడు నన్నయ.

నన్నయ ప్రసన్న కథా కలితార్థయుక్తి రహస్యనేది, తిక్కన ఆ యుక్తిలో నిహితంగా ఉన్న ధర్మాన్ని తన రచనలో నాటకీయం చేశాడు. ఎఱ్ఱయ తన సూక్తి వైచిత్రీ చేత ఆ ఇద్దరి కవులకు మధ్యే మార్గాన్ని అవలంబించాడు. పరిశీలిస్తే భారతంలో ఏకత్వంలో భిన్నత్వం ఉంది. ప్రధానంగా ఇది ఇతిహాస వస్తు సముదాయం. కవిత్రయంవారు ఒక్కొక్క ఉపాంగాన్ని ఒక్కొక్క చిన్న కావ్యంగా చిత్రక పట్టారు. అలాగే కథాకథన శైలిని సమగ్రంగా దర్శనంగా వ్యంగ్యాత్మకం చేస్తూ ఆదిపర్వం ప్రథమాశ్వాసం 126వ పద్యంలో “ప్రల్లదుడైన యొక్క... విప్రసన్నిధిన్” అనే పద్యంలో దుర్యోధనుని ప్రవర్తనవల్ల కౌరవ వినాశము సూచించాడు. పద్యం తొలిపాదంలో యొక్క అనే షష్ఠీ విభక్తి ప్రత్యేకంగా దుర్యోధనుని దుష్టగుణత్వాన్ని తెలియజేయడానికి సమర్థించినదిగా కనిపిస్తుంది. అలాగే కొన్నిచోట్ల కథాపరమైన సందేశాలను పద్య పరంగా తెలియజేస్తాడు. దీనికి ప్రత్యక్ష ఉదాహరణగా అరణ్యపర్వం 3వ ఆశ్వాసం 111వ పద్యం “చనుదెంచి తరుణి బంధసమములు గావె” ఈ పద్యంలో 3 లక్షణాలు ఉన్నట్లుగా విశ్వనాథవారు తన

ఎఱ్ఱన శైలిని పరిశీలిస్తే ఈతని కాలం నాటికి కావ్య స్పృహ, సౌందర్య దృష్టి అధికమైంది. ఈ కారణంగా పద్యాన్ని సౌందర్య పోషక సాధనంగా ఎఱ్ఱయ్య ఆదరించాడని చెప్పవచ్చు. నన్నయ, తిక్కనల లాగే ప్రబంధ పరమేశ్వరుడు కూడ కమనీయ సన్నివేశాలుగల ప్రత్యేక కావ్యాలుగా తీర్చిదిద్దాడు. దీనికి ఉదాహరణలు కర్ణ జననం, సావిత్రీ ఉపాఖ్యాన కథ తారాణంగా చెప్పకోవచ్చు. ఎఱ్ఱయ్య కథా కథనంలో ఔచ్యుకోచ్యకం కనపడుతుంది.

ప్రసన్న కథా కలితార్థయుక్తి వ్యాసంలో తెలియజేశారు. అవి వారకాంత ఋష్యశృంగుని ప్రబోధించటం, రెండు విభాండకుడు కొడుకును ప్రబోధించటం, వేశ్య ఋష్యశృంగుడిపై మనస్సును వైకృతం చేయటం. ఈ కారణంగా ఈ మూడవ చివరి అవస్థ వలన విలాసినులతో ఏర్పడిన ఫలితాలు బంధసమానలే పరమార్థాన్ని ఈ పద్యంలో నన్నయ తెలియజేశాడు. ఇక తిక్కన విషయాని కొస్తే కథా కథన శైలిలోని రెండు ముఖ్య ధర్మాలను నాటకీయత, వర్ణనాత్మకత రెండూ కూడ అతి మనోహరం చేశాడు. ప్రధానంగా తిక్కనపరంగా చెప్పవలసి వస్తే కథాకథనంలో నాటకీయ శైలిని ప్రవేశపెట్టాడు. ఇక కవిత్రయంలో చివరివాడైన ఎఱ్ఱన వర్ణనాత్మక శైలిని ప్రవేశపెట్టాడు. దానికి వ్యవహారంలో ఎంతో ప్రాధాన్యత ఏర్పడింది. తిక్కన అనగానే రసాభ్యుచిత బంధం అన్న మాట ఎక్కువగా వినిపిస్తుంది. పరిశీలిస్తే ఈ మాట నాటకీయతగానే చెప్పుకోవచ్చు. ప్రధానంగా ఈ నాటకీయత విరాట పర్వంలో ఉత్తరాభిమన్యుల వివాహ శృంగార రసానికి, కీచకుడు సైరంధ్రపట్ల వ్యామోహితం కావటానికి దోహదపడింది.

అలాగే ద్రోణపర్వంలో అభిమన్యుని వధ కరుణరస స్లావితమైంది. శాంతరసానికి అనుశాసనిక శాంతిపర్వాలు ఆటపట్టులై నాయి. తిక్కన శైలి తార్కికంగా ఉంటుంది. ద్రోణపర్వంలో అభిమన్యుని వధానంతరం షోడశ మహారాజుల చరిత్రను కథాకథన శైలిలో తిక్కన వర్ణించాడు. ఇక్కడ తిక్కన పేర్కొన్న సీస పద్యాలు తేటగీతితో కూడినవి ఆరైతే, ఆటవెలదులలో కూడినవి పది ఉన్నాయి. తత్వాన్ని అవలీలగా చెప్పటానికి తిక్కన ఆటవెలదులను అధికంగా ప్రయోగించాడు. ఈ మార్గంలో తరువాతి కాలంలో వేమన శతకాన్నీ రచించాడు. ఎఱ్ఱన శైలిని పరిశీలిస్తే ఈతని కాలం నాటికి కావ్య స్పృహ, సౌందర్య దృష్టి అధికమైంది. ఈ కారణంగా పద్యాన్ని సౌందర్య పోషక సాధనంగా ఎఱ్ఱయ్య ఆదరించాడని చెప్పవచ్చు. నన్నయ, తిక్కనల లాగే ప్రబంధ పరమేశ్వరుడు కూడ కమనీయ సన్నివేశాలుగల ప్రత్యేక కావ్యాలుగా తీర్చిదిద్దాడు. దీనికి ఉదాహరణలు కర్ణ జననం, సావిత్రీ ఉపాఖ్యాన కథ తార్కాణంగా చెప్పుకోవచ్చు. ఎఱ్ఱయ్య కథాకథనంలో ఔచ్యుకోచ్యకం కనపడుతుంది. ప్రధానంగా ధర్మవ్యాధో పాఖ్యానంలో కౌశికుడు ధర్మవ్యాధుడి దగ్గరకు వెళ్ళిన సందర్భంలో ధర్మవ్యాధుని చేత చెప్పించిన పద్యం ఈవిధంగా ఉంది “అనఘ ప్రతిత్రా తిలక... నతండు మహిసురోత్తమున్” అరణ్యపర్వం 5వ ఆశ్వాసం, 29వ పద్యం. ఈ పద్యంలో పతివ్రత వెళ్ళమంటే తాను వచ్చినట్లుగా ధర్మవ్యాధుడు కనుక్కోవడం కౌశికుడికి ఆశ్చర్యం కలిగిస్తుంది. ఇందులోని శైలి పఠితులను ఆనందిపజేస్తుంది. కథా కథనం చేసేటప్పుడు ‘విను’ అని శ్రోతను హెచ్చరింపటం ఒక విశేషంగా చెప్పుకోవచ్చు. ఇది నన్నయ, తిక్కనల మార్గమే అయినా ఎఱ్ఱనలో అధికంగా కనిపిస్తుంది. తర్వాతి కాలంలో పోతన కూడ ఈ మార్గాన్ని అనుసరించాడు.

కథలో పాత్ర ప్రాధాన్యత ఉన్న స్థలాల్లో నాటకీయ శైలికి అవకాశం ఉంటుంది.

ఇందులో నిస్పర్ధంగా భాషలోగల ధ్వనుల సంస్కరణలు అంతకన్నా మిన్నగా ఆ భాషలో జీవలక్షణాలు నాటకీయత శైలిలో పద్య రచన గావించడానికి దోహద పడతాయి. ఈ విషయాన్ని తిక్కన ‘భారతం-నాటకీయత’ అనే వ్యాసంలో కాకర్ల వెంకట రామనరసింహగారు ఈవిధంగా తెలియజేశారు “నాటకము చూచుట వలన ఏవి అనుభూతి విశేషములు ఎంత సుకరముగా ప్రేక్షక లోకమునకు కలుగునో ఆయా అనుభూతి విశేషములు అంత సుకరముగా శ్రవ్య కావ్య పఠనము వలన కలుగ వలయును. ఇది నాటకీయతకు సరియగు నిర్వచనం”.

“భారతంలో నాటకీయ శైలికి కవిత్రయంవారి కౌశలం పేర్కొనదగింది. ఆదిపర్వం ద్వితీయాశ్వాసాంతంలో జనమేజయ సర్పయాగ ఘట్టం సంభాషణ రంగానుకూల్యతలు కలిగి నాటకంగా భాసిస్తుంది” అంటారు కోరాడ రామకృష్ణయ్యగారు (ఆంధ్ర సాహిత్య పరిషత్ పత్రిక, పుట-57). తరువాత మయసభ దర్శనానంతరం దుర్యోధనుని అసూయాగ్రస్త చిత్తాన్ని నన్నయ నాటకీయంగా తెలియజేశాడు. తిక్కన విషయానికొస్తే కీచకవధ విషాద నాటకం గాను, కృష్ణరాయబారం రాజకీయ నాటకంగాను, అభిమన్యువధ విషాద పూరిత రూపకంగాను, కర్ణఘటోత్కచ మృతులు వీరదృశ్యాలుగాను, అశ్వత్థామ ప్రవర్తన కరుణబీభత్సరస సమ్మిశ్రంగాను తెలియజేశారు. తిక్కన నాటకీయశైలిని ప్రశంసిస్తూ శ్రీశ్రీగారు ఇలా అంటారు “తిక్కనది డ్రమటిక్ నారేషన్. చాలా సినిమాటిక్ గా రాస్తాడు. శ్రీకృష్ణుడు రాయబారం వెళ్ళేటప్పుడు ద్రౌపది నివేదన ఘట్టంలో ఆమెను తిక్కన క్లోజప్ లో చూపుతాడు. దీనికి ఉదాహరణ “ఇవి దుస్ససేను వ్రేశందవిలి” అనే పద్యాన్ని వారు ఉదహరించారు.

తిక్కన సంజయ రాయబార ఘట్టాన్ని ఉన్నవ లక్ష్మీనారాయణగారు ఈ విధంగా శ్లాఘించారు “సర్వశాస్త్ర పారంగతుండును రాజనీతికోవిదుడును అయిన తిక్కన

మహర్షియే సంజయ సాత్రను స్వయముగా ధరించి ప్రదర్శించినట్లు కనిపిస్తుంది” (వ్యాస క్రీడలు, ఉన్నవ లక్ష్మీనారాయణ, పుటలు-110, 111). ఎఱ్ఱయ విషయానికొస్తే ఆంగీకాభినయ పరిపోషణలో ఎఱ్ఱయ పద్యాలు ఎంతో రంజింపచేస్తాయి. సైంధవుడు ద్రౌపదిని చూచి మోహపరవశుడైన సందర్భంలో ఆమె ఆంగీక భంగిమను వర్ణిస్తూ ఇలా అంటాడు “లీలయెలర్చగ నబల లేజికురాకును బోలె... .. నిజంబెరిగింప దొడంగె జూచితే” అరణ్యపర్వం, 6వ ఆశ్వాసం, 148వ పద్యం.

ఇక వ్యాకరణాంశాలను పరిశీలిస్తే నన్నయ పదునుపెట్టి ప్రయోగించిన క్రియా పదాలు శైలికి ప్రాణం పోశాయి. ఉదాహరణకు ఆదిపర్వం ప్రథమాశ్వాసం 103వ పద్యం ఉదంకోపాఖ్యానం “విడిచి దిగంబర వేషం... భూవివరమునన్” ఈ పద్యంలో తొలి రెండు పాదాల్లో విడిచి విడువక అనే పదాలు త్వార్థక వృత్తిరేక త్వార్థకాలు. ఈ క్రియలవల్ల ఆ సంఘటనలో తక్షకుడి దక్షత చెప్పినట్లయింది. ప్రతిపాదం ప్రారంభంలో క్రియా పదాన్ని ప్రయోగిస్తూ అందులో అనుప్రాసల సౌందర్యాన్ని నన్నయ తెలియజేస్తాడు. తిక్కన శైలిలో నన్నయ శైలిలోకన్నా క్రియాపద సంయోజనం అధికంగా కనిపిస్తుంది. విరాటపర్వం ప్రథమాశ్వాసం 85వ పద్యంలో అప్రయత్నంగా క్రియా పదాలు ప్రయోగించారు. అవి ఏర్ప, కాంచె, అడంచి, ఒనర్పి, ఉండె, చేరి మొదలైనవి ఈ పద్యంలో ప్రయోగితమైనాయి. ఎఱ్ఱయ క్రియా ప్రధాన శైలి ప్రయోగంలో నన్నయ్య తిక్కనలను అనుసరించడంతో పాటు మరికొంత పురోగమించాడని చెప్పవచ్చు. దీనికి ఉదాహరణ అరణ్య పర్వం 5వ ఆశ్వాసం, 338వ పద్యం “అగుగాక కర్మఫలములు... తెరువింకేల?” అనే పద్యంలో అగుగాక అనే క్రియతో పద్యాన్ని ప్రారంభించడం స్వభావాన్ని తెలియజేసేట్లు కనిపిస్తుంది (ధృతరాష్ట్రుడి స్వభావం). దాదాపుగా

అరణ్యపర్వంలో పద్యాలను అన్నింటినీ కూడ క్రియలతో ప్రారంభించడం ఎఱ్ఱయ శేషపర్వ రచనలలో ప్రయోగించాడు. ఇక అలంకారాల విషయానికొస్తే నన్నయ ఆదిపర్వం ద్వితీయాశ్వాసం 23వ పద్యంలో “నరచాప ప్రవిముక్త... బోలుచున్” అనే పద్యంలో ఉపమాలంకారాన్ని ప్రయోగం చేశాడు. అలాగే ఆదిపర్వం 6వ ఆశ్వాసం, 173వ పద్యం “ప్రమదాపాది... క్రొంచనాదంబులన్” అనే పద్యంలో ఉత్పేక్షను ప్రయోగించాడు. తిక్కన ద్రాపది సైరంద్ర వేషంలో సుధేష్ఠును సేవించడానికి వచ్చిన సందర్భంలో ఉపమాలంకారాన్ని అనేక కోణాల్లో తెలియజేశాడు. అలాగే విరాటపర్వం ద్వితీయాశ్వాసం 128వ పద్యంలో కీచకుడు ద్రౌపదిని పట్టుకోవడానికి వెంబడించిన సమయంలోని సీసపద్యంలో కూడ ఆతని దుష్టప్రవర్తనను తెలియజేయడానికి ఉపమాలంకారాన్నే ప్రయోగించాడు. కొన్ని సందర్భాలలో

సాధారణమైన ఉపమానాలను ప్రయోగించి, దృశ్యాన్ని సాక్షాత్కరింప జేశాడు తిక్కన. అలాగే ఎఱ్ఱన అలంకార శైలిలో ఉపమాలంకారం ఎంతో ప్రాధంగా కన్పిస్తుంది. ఉదాహరణకు అరణ్యపర్వం 4వ ఆశ్వాసం, 255వ పద్యం “సీత సరోజ రేఖ దలకొనగ నలరించె గన్నులు” ఇందులో ఉపమాలంకారాన్ని ప్రయోగం చేశాడు. కవిత్రయంవారి రచనలలో శబ్దాలంకారాలు కూడ కనిపిస్తాయి. వృత్తనుప్రాసాన్ని నన్నయ తరచుగా ప్రయోగించాడు. ఉదాహరణకు “మదమాతంగ తురంగ కాంచన...” సభాపర్వం, 1వ ఆశ్వాసం, 19వ పద్యం. ఇక తిక్కన విషయానికొస్తే ద్రోణపర్వంలో అభిమన్యుని ధనుక్కోశలాన్ని తెలియజేస్తూ చెప్పిన పద్యంలో శబ్దాలంకారాన్ని ప్రయోగించాడు. ఆ పద్యం “నొంచిన గెంపుసొంపున... విఫలంబులై” ద్రోణపర్వం, 2వ ఆశ్వాసం, 74వ పద్యం. నన్నయ 1228 కంద పద్యాలు

రాశాడు. తిక్కన 5394 కంద పద్యాలు రాశాడు. ఎఱ్ఱన 413 కంద పద్యాలు రాశాడు. నన్నయ సీస పద్యాలు 251, తేటగీతులు 183, ఆటవెలదులు 195 రాయగా, తిక్కన 1152 సీస పద్యాలు, 1584 తేటగీతి, 1022 ఆటవెలదులు రచించాడు. ఎఱ్ఱయ 102 సీస పద్యాలు, 109 తేటగీతులు, 91 ఆటవెలదులు రచించాడు. నన్నయ చంపక ఉత్పలమాల వృత్తాలు 242, 185 వ్రాయగా, తిక్కన 1004 చంపకాలు, 696 ఉత్పలమాలలు రచించారు. ఎఱ్ఱన 185 చంపకాలు, 126 ఉత్పలమాలలు రచించాడు. అలాగే నన్నయ మత్తేభాలు 69, శార్దూలాలు 122 రచించాడు. తిక్కన 122 మత్తేభాలు, 258 శార్దూలాలు రచించాడు. ఎఱ్ఱన 69 మత్తేభాలు, 18 శార్దూలాలు రచించాడు. ఈవిధంగా కవిత్రయంవారు తమ భారతానువాదంలో తెలియజేసిన కవితా విశేషాలను సంక్షిప్తంగా తెలియజేసే ప్రయత్నం ఈ వ్యాసంలో జరిగింది.

మార్మిక సంభాషణ

డా॥ రూప్ కుమార్ డబ్బికూర్, 99088 40186

పగలంతా గడిచాక చీకటి మౌనాన్ని మోసుకొచ్చింది ఆత్మల మధ్య సంభాషణలు నిశ్శబ్దాన్ని ఆశ్రయించాయి శబ్దం ఒంటరిదై కీచరాళ్ళ జత చేరింది

ఇంతేనా జీవితం! అంటూ ఓ ఆశ్చర్యం మొలకెత్తుతుంది సమాధానం దొరకని అనేక ప్రశ్నలు అలజడి రేపుతాయి ఎందుకైనా మంచిదని మరణానికి ముందే ఓ దీపం వెలిగించా..!

ఇప్పుడు-
నా శయ్య ఒడిలోనే చిన్న కాంతి తటాకం
ఆకాశంలోని నక్షత్రాలకు, నేల మీది మిణుగురులకు మధ్య
మార్మిక సంభాషణ మొదలైంది...

తెలంగాణ గోడలు

వేణు నక్షత్రం, 70386 18368

ఇళ్ళంటే అందమైన చక్కని గోడలు
 ఇంటి ముందు రంగురంగుల రంగవల్లులు
 పసుపుపచ్చని గడప
 గడపపై సప్తవర్ణాల పూల ఆకృతులు
 గడప దాటి ఇంట్లోకెళితే
 గోడలపై ఫ్రేముల్లో అందమైన ఫోటోలు
 జీవితం కళ్ళ ముందు కదలాడుతుంది
 చరిత్ర సినిమా రీళ్ళుగా చుట్టేస్తుంది
 ముందుకెళితే వరండా
 అందరూ కూర్చుని
 అక్కపెళ్ళి, తమ్ముడి చదువు, అన్న ఉద్యోగం
 మాట్లాడుకున్న మధుర జ్ఞాపకాలు
 పొందికగా ఒక వంటిల్లు
 అమ్మ వండిన ఎన్నో వంటకాలు
 తినను అని మారాం చేస్తే
 చందమామని చూపుతూ
 తినిపించిన గోరుముద్దల తీపి గురుతులు
 రాత్రయితే పిల్లలందరూ ఒకే గదికి చేరితే
 నాన్న కప్పిన సోలాఫూర్ చెద్దరులో దూరి
 ఇకఇకలు పకపకలు ఇంకా పడుకునేది లేదా
 అని నాన్న పెట్టే చీవాట్ల చిరు జల్లులు

కాకెంగిలిలోనే ఎంతో సంతోషం
 చెప్పులు లేని నడకైనా మిత్రులతో చెప్పుకునే ఊసులెన్నో !
 మూడు కట్టెల క్రీకెట్
 నాలుగురాళ్ల చార్ పత్తర్
 అలుపూ, సొలుపూ లేక ఆడే అల్లరి చిల్లరి పనులు
 అది కదా జీవితం అవే కదా
 ఇప్పటికీ మనల్ని వెంటాడే మధుర జ్ఞాపకాలు
 ఇప్పుడు ..
 ఇళ్ళంటే జ్ఞాపకాల ఊసే లేని తెల్లటి పాలిపోయిన గోడలు
 గోడలు మసకబారతాయని పొయ్యే వెలిగించని వంటగదులు
 జుమాటో, గ్రబ్ హబ్ లే ఆకలి తీర్చే అన్నదాతలు
 అమ్మచేతి వంటరుచి ఆనవాలే తెలియని పొలబుగ్గల పసికందులు
 గోర్ల పేంటు పాడవుతుందని గోరుముద్దల జాడే ఎరుగని బాల్యం
 ప్రయివసీ పేరుతో ఎవరికి వారే
 బంధీలుగా బ్రతుకుతున్న పడక గదులు
 ఎలక్ట్రానిక్ గాడ్డెట్ల నేస్తాలు
 ఇప్పుడు..
 జీవితమంటే మట్టి మిలియన్ డాలర్ల ఆస్తి
 మసకబారిన మమతానురాగాలు
 వెంటాడని జ్ఞాపకాలు
 వెంటరాని ఆత్మీయతానుబంధాలు!

భయం

భయం వల్ల తాడే పాము అయితదని చెప్పిన కథ....

శీలం భద్రయ్య
98858 38288

‘ఆ జంబూకరావు ఎప్పుడూ ఇంతే. అవతలివాళ్ళను ఇబ్బందుల్లోకి నెట్టేసి, వాళ్ళు బాధపడుతుంటే చూస్తూ ఆనందపడతాడు. పరమ శాడిస్ట్ వెధవ. ఈ గండం గట్టెక్కేది ఎలాగో?’ తనలో తానే గొణుగుతూ అటూ ఇటూ వరండాను తన ఏనుగు పాదాలతో కొలుస్తున్నాడు ఆందోళన రావు.

“ఏంటండీ? ఏం జరిగింది? అర్ధరాత్రి వరకు అలా నిద్రపోకుండా అటూ ఇటూ తిరుగుతున్నారు. సమయం రెండు దాటింది. ఇక చాలు. వచ్చి పడుకోండి.” అంటూ ఆవులిస్తూ “లోపలికి రండి. వచ్చి పడుకోండి” అంటున్న భార్య వంక ఓసారి ఏ భావం లేకుండా చూసి, ప్స్ ! నీకేం తెలియదులే! నువ్వెళ్ళి పడుకోమని చెప్పి, ఈసారి ఆలోచనతో కాలాన్ని వెనక్కి కొలిచాడు ఆందోళనరావు.

ఆందోళనరావుది తండ్రి చనిపోతే వచ్చిన కారుణ్య నియామకం. మొదట మార్కెటింగ్ శాఖలో చిరుద్యోగిగా ఉద్యోగం లభించింది. ప్రమోషన్ తరువాత ప్రమోషన్ లభించడంతో ఆఫీసరు హెబిటా దక్కింది. మనిషి బాగా కురచ. బట్టతల, బానాపాట్లతో బస్తాలో కుదేసినట్టు నిండుగా ఉంటాడు. వయసు ఐదు పదులుంటుంది. చీకట్లో అద్దాన్ని చూసి దడుసుకునే అతిభయస్థుడు. తలపై కళ్ళద్దాలు పెట్టుకొని ఇల్లంతా వెతికే

మతిమరుపు మనిషి. బి.పి రాకముందే మెడికల్ షాపులో మందులు కొనుక్కొని నాడే అతి జాగ్రత్తపరుడు. టైంకు ముందే ఆఫీసుకు వెళ్లి గడియారం వంక గర్వంగా చూసే నిగర్వి. గబగబా ఆఫీసుకు తయారవుతూ చొక్కా గుండీలను పైకొకటి కిందికొకటి పెట్టుకునే హడావుడి మనిషి. ఇన్ని లక్షణాలున్న ఆందోళన రావంటే సహోద్యోగులకు చిన్నచూపు, చింత చూపు. వింత చూపు.

ఈమధ్యే ప్రమోషన్ వచ్చింది. మండల మార్కెట్టు ఆఫీసరుగా ప్రమోషన్ పొందాడు. సంతోషించాల్సిన విషయమైనా ఆందోళనరావుకది ఇష్టం లేదు. ప్రమోషన్ తిరస్కరించాడు. కానీ ఆ జంబూకరావు ఉన్నతాధికారులతో ఒత్తిడి తెప్పించి ప్రమోషన్ తీసుకునేటట్టు ఇరికించాడు. “పరిగెత్తేవాడిని చూస్తే తరిమేవాడికి లోకువన్నట్టు” జిత్తులవారి జంబూకరావు బామ్మరికి పెద్ద మార్కెట్ ప్రమోషన్ ఇప్పించడంకోసం ఈ కుట్రను పన్నాడు. కొత్త మార్కెట్ కు బదిలీకాగానే ఆందోళనరావుకు బీపి వచ్చింది. మార్కెట్ చిన్నదే. కానీ రాజకీయ ప్రభావం ఎక్కువ. పంటల సీజన్. మొదట్లోనే అక్కడున్న చోటా మోటా నాయకులు, పెద్ద పెద్ద వ్యాపారులు పట్టపగలు చుక్కలు చూపిస్తున్నారు. ఆ చుక్కలను లెక్క బెట్టలేక ఆందోళనరావుకు నీరసం వచ్చేది.

ఆందోళనరావులో ఇప్పుడు ఆందోళనకు మించిన ఆపద మరొకటి వచ్చి పడింది. అదే కరోనా జనాలను సెకండ్ ఇన్నింగ్స్ ఆడుకుంటుంది. తెల్లారితే మంత్రిగారిచే నూతన మార్కెట్ భవనం ప్రారంభోత్సవం. ఆ జనంలో కరోనా నుండి తప్పించు కోవడం అసాధ్యం. డిస్కవరీ ఛానల్లో సింహం నుండి తప్పించుకుంటే పులి నోట కరుచుకున్న లేడిపిల్లలా గింజుకుంటున్నాడు.

మాస్కు లేకుండా ఐసోలేషన్ వార్డులో నడుస్తున్నట్టు కలబట్టి గబుక్కున నిద్ర లేచాడు ఆందోళనరావు. మనిషికి కావాల్సింది నిద్ర కాదు. విశ్రాంతి. దాని కోసమే నిద్ర. కానీ మదినిండా ఒత్తిడి ఉంటే నిద్రకు చోటేక్కడిది. ఆలోచిస్తుంటే... నిన్న సాయంత్రం ఇంటికి వస్తుంటే, కారులో భయంకర్ అన్న మాటలు గుర్తుకొచ్చాయి. “మంత్రిగారు చండశాసనం. ఎక్కడ పోయినా, ఏర్పాట్లలో తేడా వస్తే అస్సలు సహించడు. ఏర్పాట్లలో నిర్లక్ష్యం చేసిన వాళ్ళకిక శంకరగిరి మాన్యాలే.” చలికాలమయినా నుదురంతా చెమటలుబట్టాయి. నిద్రబట్టక వరండాను కొలుస్తూ ఆ మార్కెట్ కు బదిలీకి కారణమైన జంబూకరావును తిడుతూ తిరుగు తున్నాడు.

ప్రమోషన్ పోస్టు తీసుకోకముందు ఉద్యోగం స్థానికంగా ఉండేది. బాధ్యతలు తక్కువ. ఆఫీసు సమయం తరువాత ఆఫీసు విషయాలతో సంబంధం ఉండక పోయేది. ప్రమోషన్ వచ్చాక ప్రయాణం అవసరమయింది. లంచ్ బాక్స్ అవసరమైంది. కొత్తలో ఆఫీసుకు బస్సులో ప్రయాణించేవాడు. గంట ప్రయాణం. కార్యుతే సాకర్యంగా ఉంటుందని సాతకారోకటి కొన్నాడు. సొంతంగా నడుపుతూ వెళ్ళేవాడు. ఒకసారి రోడ్డుపై ఎడ్లబండి అడ్డమైస్తే బ్రేకు బదులుగా ఎక్స్‌లెటర్ తొక్కాడు. దాంతో కారుకు ఆందోళన పెరిగింది. ఫలితం ఎడ్లబండితో బాటు కారు తిరగబడింది. 'దురదృష్టం ఎక్కిరించినా అదృష్టం కాపాడింది.' వేగం తక్కువనే కావడంతో ప్రమాదం తప్పింది. స్వల్పగాయాలతో బయటపడ్డడు. దాంతో కొన్నాళ్ళు కిరాయికారును ఏర్పాటు చేసుకున్నాడు. రెండో వేవ్ కరోనా భయానికి అదోలేసి సొంతంగా మరోపెద్ద కారును కొన్నాడు. పెట్రోధరలు ఆకాశం చేరాయి. కొత్తకారుకు కడుపు పెద్దది. ఆకలెక్కువ. కడుపు కట్టుకొని మరి కారు కడుపు నింపుతున్నాడు. కొత్త కారు భయంతో నడవడం మొదలుపెట్టింది.

అక్కడి హడావుడి చూడగానే ఆందోళనరావుకు పైప్రాణాలు పైనే పోయాయి. కరోనా కాళికా మాతలా తాండవం ఆడుతున్నట్టు కన్నడుతుంది. భయంకర్ "సార్ మనకు ఇప్పటికే ఆలస్యం అయింది. లోపలికి తోసుకుపోదామని" చెప్పి సమాధానం కోసం ఎదురు చూడకుండా చేయిబట్టి గుంపు లోపలికి లాగాడు. చుట్టూ డప్పుల మోత. కార్యకర్తల రంగుల హెలాల్. టాపాసుల మోత. తన అంతిమ యాత్రకు తానే ముందు నడుస్తున్నట్టుగా అన్పిస్తుంది ఆందోళనరావుకు.

అయినా ఆందోళనరావు అప్పుడప్పుడూ బ్రేకు బదులు ఎక్స్‌లెటరు వాడుతూనే ఉన్నాడు.

సహౌద్యోగి భయంకర్ అవకాశవాది. మాట పదును. ఎప్పుడూ ఇతరులను ఆడిపోసుకోవడానికి ప్రతీది అదును. విషం ఎక్కువ. విషయం తక్కువ. చేయి చిన్నది. నోరుపెద్దది. "అత్త పోరు లేదు, మామ పోరు లేదు. గుడిసెలో గుడ్డివాని పోరు" సామెతన్నట్టు ఆఫీసులో అందరూ అతనితో జాగ్రత్తగా ఉంటారు. ఎప్పుడు బద్దాం చేస్తాడోనని కారులో రోజూ భయంకర్ ను తనవెంట తీసుకుపోతాడు. భయంకర్ తన గాలివార్తలతో ఎదుటివారిని భయపెట్టి హడలెత్తించే రకం. అయినా అతను మాత్రం 'ఆందోళనరావు పాపం ...హాడావుడి జీవి' కనీసం కనికరించడు. "అక్కర తీరినాక, తక్కిన పోయిలో పెట్టే రకం". ఆందోళన రావుకు ఆ విషయం తెలుసు. అయినా మటన్ షాపు దగ్గర కరోనాను మరిచిపోయి, తోసుకుంటున్న సామాన్య జనంలా అలవాటు చేసుకున్నాడు.

మంత్రిగారి చేతులమీదుగా మార్కెట్ శంకుస్థాపనకు సోమవారం మంచి ముహూర్తంగా నిర్ణయించారు. ఏర్పాట్లు బాగుండాని మంత్రిగారి పేషీ నుండి హెచ్చరిక వంటి సమాచారం వచ్చింది. ఒకవైపు టీవిల్లో సామాజిక మాధ్యమాల్లో కరోనా మరణ వార్తలు చెవిన ఇల్లుకట్టి ఆ పైన స్టాబ్ పోసి పోరుతున్నాయి. జనం కరోనా వైరస్ ఒకటి ఉందన్నట్టు జ్ఞాపకంలో పెట్టుకున్నట్టు అన్పించదు. కరోనా ఏమైనా వాళ్ళ బానిసలాగ పనిచేసే ఉద్యోగి అనుకుంటారా? ఈ నాయకులు! ఆందోళనరావుకు ఆదివారం రాత్రి నిద్ర కనికరించక కాళరాత్రయింది. నిద్రలేమి తోనే తెల్లారింది. కండ్లు ఉబ్బి సీమచింత కాయల్లా మారాయి. హడావుడిగా ఆఫీసుకు బయలుదేరాడు. భయంకర్ చెప్పే కరోనా కబుర్లు విని ఆందోళనరావు ఒకటిరెండుసార్లు బ్రేకుకు బదులు ఎక్స్‌లెటరు తొక్కినా భయంకర్ మాత్రం

కనికరించలేదు.

మంత్రిగారి కార్యక్రమం ఏర్పాటు చేసిన ప్రాంతానికి ఆలస్యంగా చేరుకున్నాడు ఆందోళనరావు. మంత్రిగారు అప్పటికే వచ్చి ఉన్నారు. కార్యకర్తలు వందల్లో ఉన్నారు. అక్కడెవరికీ మాస్కులు ఉన్న దాఖలాలు లేవు. గుప్పున మద్యం కంపు. పాపం అమాయక ప్రాణి ఆ వాసనకే ఊపిరి వదిలేసేటట్టుంది కరోనా. భౌతిక దూరం ఇకసరేసరి. సానమ్మదేవత దగ్గర బలి ఇయ్యడానికి తెచ్చిన మేకల మాదిరి కార్యకర్తలను తరలించారు. గొర్రె కసాయిని నమ్మినట్టు నాయకుల మత్తు మాటలు నమ్మినట్టు జనం. మంద లేసిన దుమ్ములో ఊపిరి ఆడనట్టు గాలి ఆడడం లేదు.

అక్కడి హడావుడి చూడగానే ఆందోళనరావుకు పైప్రాణాలు పైనే పోయాయి. కరోనా కాళికామాతలా తాండవం ఆడుతున్నట్టు కన్నడుతుంది. భయంకర్ "సార్ మనకు ఇప్పటికే ఆలస్యం అయింది. లోపలికి తోసుకుపోదామని" చెప్పి సమాధానం కోసం ఎదురుచూడకుండా చేయిబట్టి గుంపు లోపలికి లాగాడు. చుట్టూ డప్పుల మోత. కార్యకర్తల రంగుల హెలాల్. టాపాసుల మోత. తన అంతిమయాత్రకు తానే ముందునడుస్తున్నట్టుగా అన్పిస్తుంది ఆందోళనరావుకు.

మంత్రిగారు కనబడకుండా చుట్టూ కార్యకర్తలు బెల్లంపై ఈగలు మూగినట్టు మూగారు. అచ్చమ్మ పెళ్ళిలో బుచ్చమ్మ శోభనమన్నట్టు కార్యకర్తల ముఖాలు వెలిగిపోతున్నాయి. ఇంతలో ఎవరో అరిచారు. "ఆఫీసరు గారిని సారు పిలుస్తుండు." ఎప్పటిలాగే భయంకర్ జబర్దస్తీ మొదలైంది. ఆగకుండా చేయిబట్టి గుంపులోనుండి శంకుస్థాపన శిలాఫలకం చోటుకు లాక్కొట్టాడు. అప్పటికే మంత్రిగారు శంకుస్థాపనకు సిద్ధమయ్యారు. కొబ్బరికాయ కొట్టారు. శిలాఫలకం మీదనున్న తెరను పక్కకు

జరిపారు. చప్పట్లే చప్పట్లు, జయ జయధ్వనాలు. ఈలోగా మీడియా వచ్చింది. మంత్రిగారు మీడియాతో మాట్లాడుతున్నారు. జనం వెనుకనుంచి తోస్తున్నారు. ఆందోళనరావులో అంతా అయోమయం. ఇంతలో ఎవరో ఒక నాయకుడు “తీయవయ్యా ఆఫీసరుగారు నీ మాస్కు. ఫోటోలో రావద్దా..” నోట మాట పూర్తిగాకముందే ఒక కార్యకర్త మాస్కును అమాంతం లాగేసుకున్నాడు. “హతవిధీ! అనుకున్నంతా అయింది.” ఆందోళనరావు వెన్నులో భయం జొరబడింది. ప్రతికల్లో వార్త కోసం ప్రాణాలకు తెగించక తప్పింది కాదు.

డప్పుల మోత మొదలైంది. ఆందోళనరావుకు ఆ చప్పుడు ఇంకో రకంగా వినబడుతుంది. కార్యకర్తలు మంత్రిగారిని గుంపుతో బాటు కారెక్కించేశారు. తరువాత తుఫాను ప్రశాంతత. అప్పు తీసుకొని కట్టకుండా దేశం వదిలి పారిపోతే సమాధానం చెప్పలేని నిస్సహాయ బ్యాంకు మాదిరి ఆందోళనరావులో నిస్సహాయత కమ్మింది. “హమ్మయ్య!” అనుకుంటు కారెక్కాడు ఆందోళనరావు. అది గమనించిన భయంకర్ కారులో కూర్చున్నాక “నిండా మునిగాక చలెందుకు సార్” దారిపొడుగునా ధైర్యవచనాలు చెబుతూనే ఉన్నాడు.

“మీ రెండో డోస్ వాక్సిన్ అయిపోయిందా సార్” భయంకర్ ప్రశ్నకు అవునని తల ఊపాడు

ఆందోళనరావు. “ఏ వాక్సిన్ వేయించుకున్నారు సార్”. “కోవిషీల్డ్” అన్నాడు ఆందోళనరావు. నేను “కోవాక్సిన్ వేసుకున్నాను సార్.” గొప్పగా చెప్పాడు భయంకర్. ‘సిరంజీవి’లా’ ఫోజుపెడుతూ చెబుతున్న భయంకర్ ధైర్యానికి పట్ట పగ్గాలు లేవు. “ధైర్యమున్నోడే, భయమెక్కువ కల్గిస్తాడు. ఏదేమైనా భయం మహాచెడ్డది.” మనసులో అనుకున్నాడు ఆందోళనరావు.

శంకుస్థాపన జరిగి నాలోజాలు దాటింది. భయంకర్ కరోనా బారిన పడ్డాడనే వార్త తెలిసింది. సాయంత్రం ఫోన్ చేసి చెప్పాడు. ‘పట్టి గొడ్డుకు అరుపు లెక్కువ. వానలేని మబ్బుకు ఉరుము లెక్కువ’ అన్నట్టు భయంకర్ ధైర్యం వట్టిదేనని అర్థమైంది. భయం అలాంటిది మరి. ధైర్యాన్ని కూడా భయపెడుతుంది. ఆందోళనరావులో అనుమానం భయం అనే పెనుభూతమైంది. రాత్రి నిద్రలేదు. సూర్యుడు రాకముందే ఆందోళనరావులో జాగ్రత్త మేలుకొంది. తుఫాను ప్రమాద హెచ్చరికలా... ఆందోళనతోనున్న కరోనా భయం ఏ క్షణమయినా తీరందాటేట్టు ఉంది. ‘భయం...భయం...భయానికి భయం లేదు. ఎవ్వరి దగ్గరకయినా నిర్భయంగా వచ్చేస్తుంది. చావు లేని వాడున్నా భయంలేని వాడు ఉండడు. అసలు దీనిని భయపెట్టేవాడే లేడా?’ ఆలోచిస్తూ ఆఫీసుకు సెలవుబెట్టి, కరోనా టెస్ట్ కోసం ప్రభుత్వ హాస్పిటల్ కు

డప్పుల మోత మొదలైంది. ఆందోళనరావుకు ఆ చప్పుడు ఇంకో రకంగా వినబడుతుంది. కార్యకర్తలు మంత్రిగారిని గుంపుతో బాటు కారెక్కించేశారు. తరువాత తుఫాను ప్రశాంతత. అప్పు తీసుకొని కట్టకుండా దేశం వదిలి పారిపోతే సమాధానం చెప్పలేని నిస్సహాయ బ్యాంకు మాదిరి ఆందోళనరావులో నిస్సహాయత కమ్మింది. “హమ్మయ్య!” అనుకుంటు కారెక్కాడు ఆందోళనరావు.

పరుగుదీశాడు. అక్కడ జనం..జనం....జనం. వాళ్ళంతా కరువుబాధితుల్లా మధ్యంపాపు ముందు న్నట్టు బారులుతీరి ఉన్నారు. ఓపిక చేసుకుని తనవంతు రాగానే ముక్కును వారికి అప్పనంగా అప్పగించాడు. ఆందోళనరావు ముక్కులోకి నెట్టిన పుల్ల నషాళానికి తాకింది. నొప్పి కళ్ళలోకి పాకి కన్నీటిగా జారింది. ఆందోళనరావు సస్టిమెంటరీ ఫలితాల కోసం విద్యార్థి ఎదురుచూసినట్టు, కరోనా రాపిడ్ పరీక్ష ఫలితం కోసం ఆత్రుతగా ఎదురు చూస్తున్నాడు. ఫెయిల్ అయితే బాగుండునని జ్ఞాపకమొచ్చిన దేవుళ్ళకి మొక్కుతున్నాడు. ఫలితం రానే వచ్చింది. అది చూసి ఆటంబాంబు పక్కనే పడ్డట్టు ఉలిక్కిపడ్డాడు. ఫలితం పాజిటివ్ అని తేలింది. విద్యార్థి పరీక్ష పాసయితే సంతోషం. ఆందోళనరావుకు మాత్రం బాధ కలిగింది. నీరసంగా అక్కడనుండి బయటపడ్డాడు. నిండా మునిగాక చలెందుకు?. శతకం దాటిన పెట్రోల్ ధరల్లా ఆందోళనరావుకు దడుపు జ్వరం శతకం దాటింది. కరోనా భయానికి తీవ్ర లక్షణాలు లేకున్నా ఆఫీసుకు మూడురోజులు సెలవుపెట్టాడు.

అది జలగ పేరుతోనున్న పెద్ద ప్రైవేటు హాస్పిటల్. హాస్పిటల్లో జాతర సాగుతుంది. డాక్టరుగారి అపాయింట్ మెంటుకోసం ఎదురుచూస్తున్నాడు. “పిల్లను జూసి పీట వేయమన్నట్టుంది” అక్కడి పరిస్థితి. రికమండేషను లేనిది అపాయింట్ మెంటు కూడా దొరికేట్టు లేదు. చాలాసేపయింది. తనకంటే వెనుక వచ్చిన ఎవరవరో డాక్టరుగారిని ఇలా కలిసి, అలా వెళ్ళిపోతున్నారు. ఆలస్యం కావడంతో “ఇంకో ఆసుపత్రికి వెళ్లి చూద్దాం ! అనుకుంటూ బయటకొచ్చి బైక్ స్టార్ట్ చేశాడు ఆందోళనరావు.

★ ★ ★

చివరికి ఒక సందులో చిన్న హాస్పిటల్ ను దొరకబుచ్చుకున్నాడు. అక్కడ జనం కిటికీలలాడుతూ ఉన్నారు. త్వరగానే డాక్టరుగారి దర్శనం దొరికింది. డాక్టరు మందులు రాశాడు. హెంబో ఐసోలేషన్ ఉండమన్నాడు. బాగా తినమని సలహా ఇచ్చాడు. భోగానికి రోగమే మందు అన్నట్టు తిండిని ఉద్యమంలా పిచ్చి పట్టినట్టు తినసాగాడు. “తింటే ఆయాసం, తినకపోతే నీరసం”. సమయానికి వైద్యం

అందుతుందో లేదోనని మనసులో ఆవేదన మొదలైంది. “ఏ పుట్టలో ఏపాముందో”నని సోషల్ మీడియాల్లో వచ్చిన ప్రతి దానిని అనుసరించాడు. ఆనందయ్య అడ్రసు దొరకబట్టుకున్నా వైద్యం ఆపేశారని తెలిసి ఆవేదన చెందాడు. కరోనా వైద్యానికి తెలిసిన నారందరూ డాక్టర్లయ్యారు. వద్దన్నా బోలెడు సలహాలు ఇచ్చేస్తున్నారు. “అందని పళ్ళు పుల్లన”. కరోనా వాక్సిన్ లభించని మిత్రులు మరోలా ప్రచారం చేశారు. ఆందోళనరావు అస్పష్టతకు కారణం వాక్సిన్ అని దుష్ప్రచారం చేశారు.

★ ★ ★

కరోనా భయానికి ఆందోళనరావు ఎన్ని రకాల మందులున్నాయో అన్నీ వాడేసాడు. వంట్లో ఉన్న కరోనాపై యుద్ధం చేస్తానని భీష్మ ప్రమాణాలు, ప్రయోగాలు చేశాడు. దానితో ఆందోళన పడ్డ కరోనా ముక్కులో నుండి ఊపిరితిత్తులలోకి పాకింది. ఆందోళన రావు పరిస్థితి విషమించింది. మూడు నెలలు సెలవు బెట్టాడు. డాక్టరుగారి సలహామేరకు మందులు తగ్గించాడు.

పదిహేనురోజుల్లో ఉపశమించింది. చావు తప్పి కన్ను లోట్టబోయింది. గజేంద్రమోక్షంలో మొసలి పట్టిన ఏనుగుకున్న నీరసం ఆవహించింది.

★ ★ ★

‘తీర్థం స్వార్థం కలిసొచ్చినట్టు’ ఆందోళనరావుకు కరోనా భయం కలిసొచ్చింది. భయం మొదట్లో భయపెట్టినా... చివరికి గెలిపిస్తుంది. మూడు నెలలుగా తన పోస్టు ఖాళీ ఉండడంతో ఆ స్థానంలో జంబూకరావును బదిలీ చేశారు. మూడునెలల సెలవయిపోయింది. వంటినిండా నీరసంతోనున్న ఆందోళనరావు ఉద్యోగంలో జాయిన్ అవడానికి దరఖాస్తును బెడితే జంబూకరావు స్థానంలో పెద్దమార్కెట్ పోస్టింగ్ ఇచ్చారు. ఆందోళనరావుకు దండగలో పండగొచ్చింది. కరోనా పుణ్యాన ఉద్యోగం పెద్దమార్కెట్కి మారింది. ఇప్పుడు జంబూకరావు కారులో భయంకర్ ఉద్యోగానికి వెళుతున్నాడు. పాపం జంబూకరావు...భయంకర్ దెబ్బకు.. కలలో నిద్ర...నిద్రలో కలలు రోజులను ఎల్లదీస్తున్నాడు.

కన్నీటి కాలువ

నైదాచారి మండోజు, 63002 35079

ఇక్కడక్కడో కన్నీటి కాలువ ఏరులై పారుతుంది అకస్మాత్తుగా.. సంతోషాల మడి ఒక్కసారిగా తెగిపడి పోయింది ఏందో తెలియకుండా..

అదిగో దొంగ దాడికి వచ్చాడు గగనుడు గంభీరంగా చినుకుగా గర్జించి సర్వం తుడుచుకెళ్ళిపోయాడు.

అదిగో కొన్ని ఆశాజీవితాలు తీరాన్ని చూస్తున్నాయి ఇదిగో కొన్ని నిరాశా వలసలు బతుకుకి ఉరిగా భారమవుతున్నాయి

ఎందుకో అక్కడ కాలం మౌనంగా ధ్యానిస్తుంది ఇక్కడ కలం రాయలేక చింతిస్తుంది..!!

బాలల బంగారు భవితకి ఊతం - “పెద్దలు రాసిన పిల్లల కథలు”

పిల్లలకి ఇవ్వాలి సన్సారానికి ప్రాతిపదికలు...

లేదాళ్ళ జయ
87901 82908

బాల సాహిత్యం ఒక తరం నుండి, మరో తరానికి వారసత్వంగా సంక్రమించింది. బాలసాహితీవేత్త డాక్టర్ భూపాల్ సిద్ధాంత వ్యాసంలో బాల సాహిత్యాన్ని మూడు భాగాలుగా పేర్కొన్నారు. మొదటిది పిల్లలు సృజించిన సాహిత్యం. రెండవది పిల్లలే పాత్రలుగా ఉన్న సాహిత్యం. మూడవది పిల్లల కోసం పెద్దలు రాసిన సాహిత్యం. ఉత్తమ సమాజ నిర్మాణానికి బాల సాహిత్యం ఆవశ్యకత ఎంతో ఉంది. బాలల వికాసం కోసం కృషి చేస్తున్న వారిలో ముఖ్యులు మణికోండ వేదకుమార్. వీరు “చిల్డ్రన్స్ ఎడ్యుకేషనల్ అకాడమీ చైర్మన్ గా దాదాపు మూడు దశాబ్దాలుగా పనిచేస్తూ, బాలచెలిమి పత్రిక, బాలచెలిమి గ్రంథాలయం, బాల చెలిమి క్లబ్ లు నిర్వహిస్తున్నారు. తెలంగాణలోని ఉమ్మడి పది జిల్లాల బడి పిల్లలు రాసిన ‘బడి పిల్లల కథలు’ పది సంకలనాలను అందమైన బొమ్మలతో వెలువరించారు. అవి ఉభయ రాష్ట్రాలలో విశేష ఆదరణ పొందాయి. ప్రస్తుతం పిల్లల కోసం తెలంగాణలోని ఉమ్మడి పది జిల్లాల ‘బాలసాహిత్య రచయితలు’ రాసిన “పెద్దలు రాసిన పిల్లల కథలు” పది సంకలనాలుగా “చిల్డ్రన్స్ ఎడ్యుకేషనల్ అకాడమీ” వెలువరించింది. పది జిల్లాల నుండి 269 కథలు రాగా, నిష్ణాతులైన బాల సాహితీవేత్తలు ఎంపిక చేసిన 117

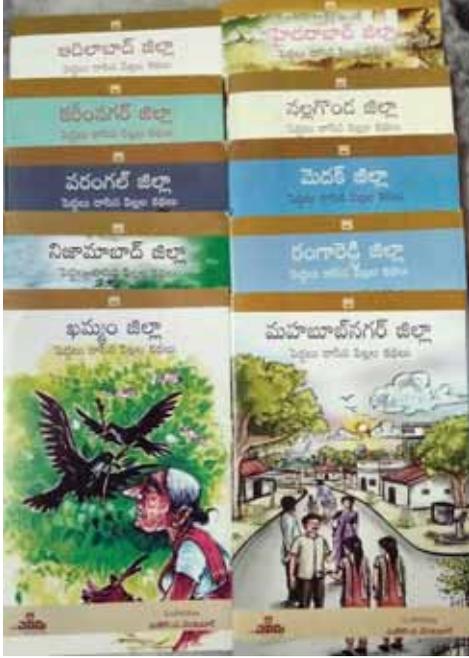
కథలు పది సంకలనాలలో చోటుచేసుకున్నాయి. పిల్లల మానసిక, బౌద్ధిక వికాసానికి చక్కని సాహిత్యాన్ని అందించవలసిన బాధ్యత మనందరి మీద ఉంది అంటారు బాల చెలిమి ప్రచురణల కన్వీనర్ బాల సాహితీవేత్త గరిపెల్లి అశోక్. బాల సాహిత్య పఠనం ఉత్తమ వ్యక్తిత్వ నిర్మాణానికి తొలిమెట్టు అంటారు ఆదిలాబాద్ జిల్లా కథల సంకలనం ముందుమాటలో రచయిత్రి, బాలసాహితీ వేత్త కన్నెగంటి అనసూయ. ఈ సంకలనంలో 8 కథలు చోటుచేసుకున్నాయి. ఇతరుల మేలు కోరడం, ఉపాయంతో ఎంతటి అపాయాన్నైనా తప్పించుకోవడం, కృషితో నాస్తి దుర్బిక్షం, సాధనతో మనసును మంచినైపు మరల్చడం, స్వయంశక్తి, మాతృభాష గొప్పతనం తెలిపే కథలు దృశ్యమానమవుతాయి. స్థల పురాణం ఆధారంగా తెలిపే చిలకమారి తిరుపతి కథ “సుడి తిరిగిన కథ” ఆకట్టుకుంది. చక్కటి బొమ్మలు గీసిన కూరెళ్ళ శ్రీనివాస్ అభినందనలు. కరింగగర్ జిల్లా కథల సంకలనంలో బాల సాహితీవేత్త డాక్టర్ పత్తిపాక మోహన్ పిల్లల్లో సన్సారాన్ని మానవీయ విలువల్ని బాలసాహిత్యం పెంపొందిస్తుందని అంటారు. ఈ కథలలో స్వయంకృషి, విశాల దృక్పథం, పర్యావరణం పట్ల స్పృహ, హితబోధ, చిత్తశుద్ధి, యుక్తి,

స్నేహం గొప్పతనం, నమ్మకం విలువ, అనుభవం, సమయ స్ఫూర్తి, గ్రంథాలయం గొప్పతనం తెలిపే కథలు పిల్లల్లో ఆలోచన, వివేచన శక్తి పెంపొందడానికి కారణమవుతాయి. బూర్ల వెంకటేశ్వర్లు “పిల్ల గబ్బిలం” శాస్త్రీయ పరిజ్ఞానం అందించడంతో పాటు, పిల్లల్లో ఇతర జీవుల పట్ల ప్రేమ, జాలిని వ్యక్తం చేస్తూ కథ సాగిన తీరు బాగుంది. కూరెళ్ళ శ్రీనివాస్ బొమ్మలు చక్కగా ఉన్నాయి. పిల్లలు చిన్నతనంలో చదివిన విషయాలు, వారి జీవితాంతం ప్రభావితం చేస్తాయి. కాబట్టి బాల సాహిత్యాన్ని చాలా స్పృహతో రాయాలి అంటారు బాలసాహితీ వేత్త దాసరి వెంకటరమణ. నల్లగొండ జిల్లా కథలు సంకలనంలో 14 కథలు ఉన్నాయి. విద్య, వివేకం, నమ్మకం, గురువు గొప్పతనం, కనువిప్పు, శ్రమ విలువ, మంచి మానవత్వం, ఐకమత్యం, నిజాయితీ, చెప్పుడు మాటలు, దురాశ వల్ల అనర్థాలు లాంటివి కథలు తెలియ చెబుతాయి. ఉప్పల పద్మ “జివ్వో చాపల్యం” కథ ఉమ్మడి కుటుంబ నేపథ్యంగా సాగింది. కె.రాఘవాచారి గీసిన చక్కటి బొమ్మలు అభినందనీయం “కథా వస్తువు పిల్లల మనస్సుకు అందేదిగా ఉంటే, వాళ్ళు దాని సొంతం చేసుకుంటారు” అంటారు బాలసాహితీ వేత్త భూపాల్. హైదరాబాద్ జిల్లా కథల

సంకలనంలో పదకొండు కథలు చోటు చేసుకున్నాయి. పిల్లల్లో శాస్త్రీయ పరిజ్ఞానాన్ని పెంపొందించే కథ డాక్టర్ ప్రభాకర్ జైని “చంద్రయాన్ కథ”. పిల్లలలో ఆసక్తి కుతూహలాన్ని కలిగిస్తూ, వాత్సల్య ప్రధానంగా సాగిన కథ “రాక్షసుడు”. ఆత్మవిశ్వాసం, సమయ స్ఫూర్తి, ఐకమత్యం, ఆదర్శ ఉపాధ్యాయుడు, మానవత్వం సంబంధించిన కథలు పిల్లలు తెలుసుకోదగినవిగా ఉంటాయి. డా.వి.ఆర్.శర్మ కథ “శరత్ చంద్రుని ఆధునిక యాత్ర” విషయ పరిజ్ఞానాన్ని అందిస్తూ పిల్లల్లో ఆసక్తిని పెంపొందించేలా సాగింది. పిల్లల ఊహ శక్తికి, వారి మనస్తత్వానికి తగిన హాస్యం మిళితం చేసిన చక్కటి కథ “బుద్ధోచ్చింది”. యల్. నరేందర్ చక్కటి బొమ్మలు ఆకట్టుకున్నాయి.

“చీకటిని తిట్టుకుంటూ కార్యోపదం కన్నా చిన్న చిరు దీపం వెలిగించాలన్న భావనతో ఈ సంకలనం వచ్చింది” అని అభిప్రాయపడతారు నిజామాబాద్ జిల్లా బాలసాహితీవేత్త డాక్టర్ నాళేశ్వరం శంకరం. ఈ సంకలనంలోని తొమ్మిది కథలు పిల్లల మానసిక ఎదుగుదలకు చైతన్యానికి తోడ్పడతాయి. పిల్లలలో నిజాయితీ, స్నేహం పట్ల గౌరవం, పర్యావరణం పట్ల స్పృహ, పిల్లలకు మూగజీవాల పట్ల ప్రేమ పెంపొందించే సేవిగా ఉన్నాయి. సహాయగుణం, పరుల సొమ్ముకు ఆశపడరాదని నీతిని కలుగజేస్తాయి. కళాగోషాల్ “సురభి” గిరిజన బాలిక నేపథ్యంగా సాగిన ప్రేరణదాయకమైన కథ. కైరంకొండ బాబు చక్కటి బొమ్మలు అందించారు.

వైవిధ్యంతో కూడిన కథలని రంగారెడ్డి జిల్లా కథలను కొనియాడారు కవి, విమర్శకులు కాళోజీ ప్రథమ పురస్కార గ్రహీత అమ్మంగి వేణుగోపాల్. ఈ కథలలో మానవ పాత్రలు మాత్రమే కాకుండా జంతువులు, ప్రకృతి పాత్రలుగా ఆగుపిస్తాయి. లోకజ్ఞానం ఆవశ్యకత, కృతజ్ఞతా భావం, మానవత్వం, సంస్కారం, పర్యావరణ

రక్షణ వంటి విలక్షణమైన పది కథలు ఈ సంకలనంలో చోటుచేసుకున్నాయి. ప్రతి కథా ప్రత్యేకమైనదే. యల్. నరేందర్ బొమ్మలు చక్కగా ఉన్నాయి.

మెదక్ జిల్లా కథలన్నీ సందేశాత్మకంగా సాగాయి అంటారు తెలంగాణ సాహిత్య అకాడమీ తొలి చైర్మన్ నందిని సిద్ధారెడ్డి. ప్రతి జీవి దేనికదే ప్రత్యేకతను కలిగి ఉంటుంది అని తెలిపే మహ్మద్ షరీఫ్ కథ “గండభేరుండం- గండు తుమ్మెద”. పర్యావరణాన్ని రక్షించుకోవడం, ఐకమత్యం, సహాయ గుణం, ఆరోగ్యం పరిశుభ్రత, మాతృ ప్రేమ, ఇంటి పరిస్థితుల కనుగుణంగా కోరికల అదుపు వంటి అంశాల పట్ల స్పృహ పిల్లలలో ఈ కథల ద్వారా కలుగుతుంది. టి.వి. రాంకిషన్ బొమ్మలు అభినందనీయుం.

వేగంగా మారుతున్న కాలంతో పోటీ పడుతూ, వైవిధ్య కథనంలోకి తీసుకెళ్తున్న ఖమ్మం జిల్లా కథల పుస్తకం “సవ్య కథా గుమ్మం” అని అభివర్ణిస్తారు డాక్టర్ ఎస్. రఘు. సహాయగుణం, జాలి, దేశభక్తి, సోమరితనం వీడడం, అభ్యాస ప్రాముఖ్యత, యుక్తి ప్రధానంగా కథలు సాగాయి. జంతువులు, పక్షులు పాత్రలుగా కష్టసుఖాల్లో ఒకరికొకరు పాలు పంచు కోవడం ఇతివృత్తంగా నడిచిన డాక్టర్

అమ్మిన శ్రీనివాసరాజు కథ “వనంలో వసంతం”. బీరశ్రీనివాస్ చక్కటి బొమ్మలు ఆకట్టుకున్నాయి.

మంచి నడవడికతో నడవండిక అని కథల ద్వారా చెప్పిన మంచి పుస్తకం వరంగల్ జిల్లా పెద్దల కథలు అని కేంద్ర సాహిత్య అకాడమీ పురస్కార గ్రహీత చొక్కాపు వెంకటరమణ అభివర్ణిస్తారు. స్నేహం, పరోపకారం, యుక్తి, మానవీయ విలువలు, సమయస్ఫూర్తి, పెద్దల మాట చద్ది మూట ప్రధానంగా సాగిన కథలు పిల్లలలో ఆలోచన, వివేచనా శక్తిని పెంపొందించేస్తాయి. చక్కటి బొమ్మలు గీసిన సయ్యద్ హసన్ ముత్తుల్ల అభినందనీయులు.

అర్థవంతమైన కథలు - వరంగల్ జిల్లా పెద్దలు రాసిన కథలు అని కొనియాడారు కవి, తెలంగాణ సాహిత్య అకాడమీ తొలి కార్యదర్శి డాక్టర్ ఏనుగు నరసింహారెడ్డి. చదువు, స్నేహం, ముందుచూపు, సమాజం పట్ల బాధ్యత, పర్యావరణ పరిరక్షణ అసూయ వల్ల హాని, దయాగుణం ఇతివృత్తాలుగా కథలు సాగుతాయి. కేసుగాని అజయ్ చక్కటి బొమ్మలు బాగున్నాయి.

ఈ కథల సంకలనాలకు వివిధ జిల్లాల కన్వీనర్ల కృషి కొనియాడదగినది. బాల చెలిమి ప్రచురణల కన్వీనర్లుగా పత్తిపాక మోహన్, గరిపెల్లి అశోక్ బాల సాహిత్య వికాసానికి ఎంతగానో దోహదం చేస్తున్నారు. ఈ పుస్తకాల సంకలనాలకు సహకరించిన జుగాప్వీలీ, సకాలంలో చక్కగా ముద్రించి అందించిన చరిత మరియు దక్కన్ ప్రెస్, బాలచెలిమి సిబ్బంది అభినందనీయులు.

తెలంగాణలోని 33 జిల్లాల నుండి ఎందరో బాల సాహితీవేత్తలు, ఉపాధ్యాయులు, కవులు, రచయితలు, తల్లిదండ్రులు సహాయ సహకారాలతో “పెద్దలు రాసిన పిల్లల కథలు” పది సంకలనాలుగా వెలువడడం హర్షించదగినది. బాలల సర్వతోముఖాభివృద్ధికి తోడ్పడే ఇలాంటి కథల పుస్తకాలు రావడం మన అందరి అదృష్టం.

ఆ మెట్టుకు వందేళ్లు
ఒక్కో మెట్టు ఒక్కో చరిత్రను
కథలు కథలుగా చెబుతాయి

మెట్టుకు రాల్చెత్తిన కూలీ మొదలుకొని
ఆర్ట్స్ కాలేజ్ భవనం గగనం చేరడానికి
శ్రమించిన గాథ మెట్టు మెరుగులదే!
అట్టడుగున ఒదిగిన ఒక్కో మెట్టు
ఆకాశాన్ని చుంబిస్తున్న త్రివర్ణ పతాకాన్ని చూస్తూ
శిఖరానికి శిరస్సును ఎత్తి గర్విస్తుంది

ని(ఇ)జాల మెట్టు

డా॥ వి. త్రివేణి, 9951444803

మెట్టు మెట్టింది మొదలు ...
ఎన్ని పగుళ్ల అడుగులకు కన్నీరు కార్చిందో!
ఎన్ని దుర్భిక్ష జీవితాలకు కుమిలి ఏడ్చిందో!
దూరాన నడిచొచ్చిన పాదపు చిరుగుళ్లకు
కటిక రాయిని సైతం మెత్తటి ఒడిగా మలిచింది

గర్భగుడిలోని జ్ఞానశిల్పాలను చెక్కడానికి
మెట్టు తలకు మించిన భారాన్నే మోసాయి!
ఎన్నెన్ని చదువులు చదివాయి!
ఎన్నెన్ని పరీక్షలు రాసాయి!
పట్టా చేత పట్టించి మురిసిపోయాయి
మెట్టు మెట్టున...

జ్ఞానరవ్వలను వెలిగించి
వ్యక్తినోక సాంస్కృతిక శక్తిని చేశాయి

మెట్టుకొక ఊసు ఉంది
మెట్టుకొక బాస ఉంది
ఈ మెట్ల మీదనే...

స్నేహోనుబంధాలు చిగురించాయి
ప్రేమ సుగంధాలు పరిమళించాయి

చదువుసంధ్యలకు వారధిగా నిలిచాయి మెట్టు
జీవనపోరాటానికి సారథిగా అమిరాయి మెట్టు
అధ్యాపకులు పరిశోధకులు విద్యార్థులు
అధికారులు అనధికారులు అటెండర్లు
మొదటి అక్షరాన్ని ఈ మెట్టు మీదనే దిద్దారు
మొదటి పాఠం ఈ మెట్టు మీదనే నేర్పారు

ఒక్కో సందర్భంలో ఒక్కో మెట్టు...
మౌన సరిగమలను పలికించింది
శోక సంగీతాన్ని ధ్వనింపజేసింది కూడా

సంఘాల ఇజాలకు పురిటి రాయి మెట్టే అయ్యింది
సిద్ధాంత రాద్ధాంతాలకు ప్రత్యక్ష ప్రమాణంగా
భావజాల బలాబలాల ప్రదర్శనకు సాక్షిగా
చరిత్రలో లిఖించని నిజాలను మోస్తూ
గుండెను దిటుపు చేసుకుంది

అడుగంత మెట్టే...

కాని విశాలహృదయం దానిది
కులం మతం లింగం వర్ణం వర్ణం జాతి దేశ
ధనిక పేద తరతమ విభేదాలేవి లేవు
వైరుధ్య భావాలన్ని ఒకే మెట్టు దగ్గర
అనుదినం సమ్మేళనం చెందుతాయి
అప్పుడప్పుడు శత్రుభాయలను ఛేదించి
మిత్రత్వాన్ని రుచి చూస్తాయి

ఉద్యమం ఊపందుకున్నది

ఈ మెట్ల మీదనే!

నిరంతర పోరాటాల నినాదాలతో హెరారెత్తి
తుపాకి తూటాల ముళ్లను నిలువెల్లా గుచ్చుకొని
ఒక్కో బలిదానంతో నిరంతర శోకాగ్నిని దాల్చాయి
ఒక్కో రక్తపు బొట్టుతో చరిత్రను తిరగరాశాయి
ఒక్కో మెట్టు రాష్ట్ర సాధనలో...
ఎన్ని రుధిరాశ్రువుల ధారలను చిందించిందో!
ఎందరి ప్రాణాలను సమిధలుగా అర్పించిందో!

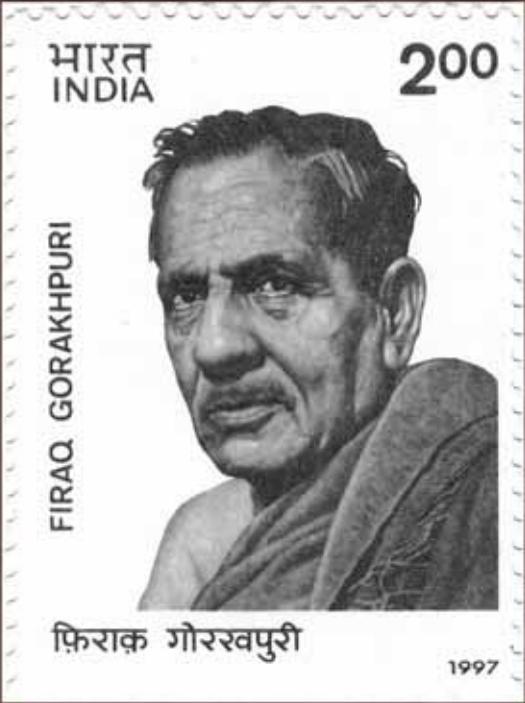
మెట్టు మెట్టుకు మేధావులను మోసి
జ్ఞాన సోపానాలను పరిచింది
కవులు కళాకారులు ప్రతిభావంతులు
సామాజిక విశ్లేషకులు రాజకీయ నాయకులు
ఒకరేమిటి!?

లక్షల కోట్ల పూలను పూయించింది!!

ఎనలేని మెట్ల ఋణానుబంధంతో...
ఆ పూలలో పుప్పొడిలా... నేను...!

గజల్ నవాబ్... రఘువీతి సిపాయ్

రఘువీతి సహాయ్ కలంపేరు ఫిరాక్. ఆయన ఆగస్టు 28, 1896న గోరఖ్ పూర్ లో జన్మించాడు. అతని తండ్రి గోరఖ్ ప్రసాద్ భూస్వామి, న్యాయవాది. ఫిరాక్ తండ్రి కవి కూడా, ఆయన ఇబ్రాహీం అనే పేరుతో రచనలు చేశాడు. ఫిరాక్ ఇంట్లో ఉర్దూ మరియు పర్షియన్ చదివాడు. అతను తన యువనంలో 1916 లో తన 20 సంవత్సరాల వయస్సులో కవిత్వంపై మక్కువ పెంచుకున్నాడు. ఫిరాక్ రాసిన ప్రారంభ గజల్స్ ను డ్రేమ్ చంద్ అప్పటి సంపాదకురాలు దియా నారాయణ్ నిగమ్ కు పంపారు. ఆయన దేశ రాజకీయాల్లోకి ప్రవేశించారు. 1922లో కాంగ్రెస్ అండర్ సెక్రటరీగా నియమితులయ్యారు. అతను నెహ్రూ కుటుంబంతో లోతైన సంబంధాలను కలిగి ఉన్నాడు. ఇందిరా గాంధీని తన కుమార్తెగా సంబోధించాడు. స్వాతంత్ర్యం వచ్చిన తర్వాత ఆయన తన రాజకీయ సేవలను కొనసాగించారు. దేశంపై ప్రేమతో రాజకీయాల్లోకి వెళ్లాడు. రాజకీయం ఆయన రంగం కాదు. ఎటువంటి దరఖాస్తు లేదా ఇంటర్వ్యూ లేకుండా, అతను అలహాబాద్ విశ్వవిద్యాలయంలో లెక్చరర్ అయ్యాడు. ఫిరాక్ తన సొంత నిబంధనల ప్రకారం జీవించాడు. అతను స్వతంత్ర స్వభావం కలిగి ఉన్నాడు. నెలల తరబడి క్లాసుకు వెళ్లలేదు, హాజరుకాలేదు. ఎప్పుడో క్లాసుకి వెళ్లినా, సిలబస్ కాకుండా హిందీ లేదా ఉర్దూ కవిత్వం లేదా మరేదైనా సబ్జెక్ట్ పై మాట్లాడటం ప్రారంభించేవాడు, అతని వ్యక్తిగత జీవితంలో, స్వభావంలో స్వార్థం కూడా ఉంది. అతనికి సమాజంలో పెద్దగా గౌరవం లేదు కానీ వాటిని దాచిపెట్టలేదు, సిగ్గుపడలేదు. ఒంటరితనంలో మద్యం, కవిత్వం అతనికి తోడుగా ఉండేవి. ఇంటి వెలుపల, ఫిరాక్ గౌరవప్రదంగా మరియు గొప్పవాడు, కానీ ఇంట్లో మాత్రం ఎవరూ లేని నిస్సహాయ జీవి. తన కవిత్వంతో పాటు, అతని మనస్సు, తెలివి, జ్ఞానం మరియు వాగ్దాటికి ప్రసిద్ధి చెందాడు. 1961లో ఆయనకు సాహిత్య అకాడమీ అవార్డు లభించింది. 1968లో ఆయనకు సోవియట్ నెహ్రూ అవార్డు లభించింది. భారత ప్రభుత్వం ఆయనకు పద్మభూషణ్ బిరుదుతో సత్కరించింది. 1969లో అతనికి భారతదేశంలో సాహిత్యానికి నోబెల్ బహుమతిగా పరిగణించబడే అత్యున్నత సాహిత్య పురస్కారం జ్ఞానపీఠ్ అవార్డు లభించింది. అతనికి 1981లో గాలిబ్ అవార్డు కూడా లభించింది. మార్చి 3, 1982న ఆయన మరణించారు. అధికారిక గౌరవాలతో అతని అంత్యక్రియలు జరిగాయి. అతను బహుశా పూర్తి భారతీయుడికి నిర్వచనం.

కవిత్వం పరంగా ఫిరాక్ ఇరవయ్యవ శతాబ్దపు ప్రత్యేక స్వరం. లైంగికతను ఆలోచనలో, వేదాంతంలో, గజల్ లో భాగం చేసిన ఘనత ఫిరాక్ కే దక్కుతుంది. శరీరం విశ్వం ఎలా అవుతుంది, ప్రేమ అంటే ఏమిటి? ప్రేమ మనిషిగా ఎలా మారుతుందో, ఆపై అతను జీవితంతో, విశ్వంతో ఎలా సంబంధాన్ని ఏర్పరచు కుంటాడు అనేది ఫిరాక్ ఆలోచన. ఆయన కవిత్వం ప్రపంచ అనుభవాల గొప్పతనాన్ని మరియు ప్రాముఖ్యతను అలాగే సాంస్కృతిక విలువలను ప్రబలింబిస్తుంది. ఫిరాక్ యొక్క కవిత్వలు హృదయాన్ని ప్రభావితం చేస్తాయి మరియు ఆలోచనను ఆహ్వానిస్తాయి. అదే అతనిని ఇతర కవులందరిలో ప్రత్యేకంగా ఉంచుతుంది.

అపూర్వమైన ఎత్తులకు చేరుకున్న కవి, ఫిరాక్ గోరఖ్ పురి. డాక్టర్ ఖనాజా అస్మాద్ సారూఖీ చెప్పినట్లు ఫిరాక్ లేకపోతే, మన గజల్ భూమి మొద్దుబారిపోయేది. ఫిరాక్ మొత్తం తరాన్ని కదిలించాడు. కవిత్వాన్ని పెంపొందించడంలో ముఖ్యమైన పాత్ర పోషించాడు. అందం మరియు ప్రేమ అనే విషయాలను కొత్త కోణం నుండి చూశాడు. అతను తన భావాలను మరియు భావోద్వేగాలను వ్యక్తపరచడమే కాకుండా స్పృహ మరియు అవగాహన యొక్క వివిధ ఫలితాలను కూడా అందించాడు. అతను ఉర్దూ మాత్రమే కాకుండా ప్రపంచ సాహిత్యం యొక్క ప్రమాణాలు మరియు విలువలను పాఠకులకు పరిచయం చేశాడు. అదే సమయంలో ఆధునికత, భౌగోళికం మరియు నాగరికత యొక్క శక్తివంతమైన అంశాలను నొక్కిచెప్పడం ద్వారా ఆరోగ్యకరమైన భావజాలాన్ని అభివృద్ధి చేశాడు. ఉర్దూ గజల్ కు ఆయన అపురూపమైన రూపం ఇచ్చాడు. గుల్-ఎ-నగ్మా, రూఫ్ రూఫ్ (రుబాయి), షబ్దుమిస్తాన్, సర్గమ్ సర్గమ్, బజ్మి-ఎ-జిందగీ రంగ్-ఎ-షాయిరీ బజ్మి-ఇ-షాయిరీ, మొదలైన రచనల ద్వారా విశ్వవిఖ్యాతిగాంచాడు ఫిరాక్.

1969 జ్ఞానపీఠ్ పురస్కార గ్రహీత

అమ్మ త్యాగం

అమ్మను ఊరును మరచిన వ్యక్తి పశ్చాత్తాపం...

డా॥ ఎం.దేవేంద్ర
94906 82457

హైదరాబాద్ నగరం నడిబొడ్డున ఆకాశాన్ని తాకే అంతస్తుల మేడ. సూపర్ స్పెషాలిటీ కిడ్నీ హాస్పిటల్. బంజారాహిల్స్ లో నిత్యా కిడ్నీసెంటర్ అంటే తెలియని వారుండరు. ఎప్పుడూ వచ్చిపోయే రోగులతో కిటకిటలాడుతూ ఉంటుంది. చికిత్సకు ధనిక, పేద అనే తేడా ఉంటుంది. కాని రోగాలకు ఏమీ ఉండదు. నిత్యా హాస్పిటల్ లో అధునాతన యంత్రాలు అందుబాటులో ఉన్నాయి. ట్రీట్ మెంట్ కు తగిన డబ్బులు కూడా సమాలు చేస్తారు.

యాదమ్మ ఆసుపత్రిలో ఆయాగా పనిచేస్తుంది. పదేండ్ల కింద ఉన్న ఊరును వదిలి తమ్ముడిదగ్గరికి వచ్చింది. రామలింగం అదే హాస్పిటల్ లో ఫ్లోర్ ఇంచార్జీగా పనిచేస్తున్నాడు. ఎక్కువ చదువుకోని యాదమ్మ తమ్ముడికి భారం కావద్దని ఆయాగా చేరింది.

ఒక ముద్ద కూడా నోట్లోకి పోలేదు. అన్నమంతా చెత్తబుట్టలో పడేసి హాస్పిటల్ వెనుకవున్న మొక్కలకు నీళ్ళు పోయడానికి పోయింది. మొక్కబడిగా పనిచేస్తుంది కాని, మనసు మాత్రం గతాన్ని తప్పుకుంటూ పోతుంది.

హాస్పిటలంతా ఉదయం పూట సందడిగా ఉంది. యాదమ్మ మాప్ తో నేలను శుభ్రం చేస్తుంది. అరవై ఏండ్లు దాటినా పనిలో అలసట కనపడనీయదు. ఎవ్వరు ఏ పనిచెప్పినా కాదనకుండా చేస్తుంది. రిసెప్షన్ గదిలో నేలను తుడుస్తుండగా ఉన్నట్టుండి తనకు దూరమైన కొడుకును చూసింది. గుండె జల్లుమన్నంత పని అయ్యింది. తను కనబడకుండా ఉండటానికి పక్క గదివైపు దాక్కోని తొంగితొంగి చూడసాగింది. పదేండ్ల కింద దూరమైన కొడుకును గట్టిగా హృదయానికి హత్తుకోవాలని ఉంది. తనివితీరా మాట్లాడాలని ఉన్నప్పటికీ యాదమ్మ మాట్లాడలేదు. తనను వద్దనుకొని ఇంట్లోంచి వెళ్ళిపోయిన కొడుకుతో ఏమని మాట్లాడాలి అనుకుంది. సూటుబూటు వేసుకొని ధనవంతుల అబ్బాయి ఉన్నట్లు ఉన్నడు. ఇక్కడ వీడికేమి పని పడిందో, వాళ్ళ అత్తమామకు బాగా లేదేమో! అని మనసులో అనుకుంటుండగా

యాదమ్మ! అని ఎవరో పిలవగానే అక్కడ నుండి వెళ్ళిపోయింది. కాని మనసులో మనసు లేదు. తమ్ముడు రామలింగం దగ్గరికి పరుగెత్తుకుంటూ వెళ్ళింది.

“తమ్మి నేను రాజేష్ మను చూసినరా! ఇక్కడనే మన హాస్పిటల్ లనే” యాదమ్మ

“నిన్ను వద్దనుకున్నోడిని చూస్తే ఎంత? చూడకపోతే ఎంతక్క” రామలింగం.

“ఎందుకచ్చిండోరా! నేను కనబడకుండా దాక్కోని చూసిన, అసలు ఇంతకు ముందున్న రాజేష్ కాదనుకో.. పెద్ద ఆఫీసర్ లెక్క ఉన్నడు” యాదమ్మ. “వాడు ఎంత గొప్పోడు అయితే ఏందక్క ఇంకోసారి వాడి మాట ఎత్తకు” రామలింగం.

“ఎందుకచ్చిండో ఒక్కసారి కనుక్కో తమ్మి” యాదమ్మ. “నీకేమి పని మనసున వడ్డలేదు. వాడు గంగలో కలవని నాకు సంబంధం లేదు” రామలింగం.

యాదమ్మ అక్కడినుండి వెళ్ళి పనిలో పడింది. కొడుకును చూసినప్పటినుండి గుండె చెఱువైయితుంది. మధ్యాహ్నం టిఫిన్ బాక్స్ తెరిచి తిండామనుకుంది. ఒక ముద్ద కూడా నోట్లోకి పోలేదు.

అన్నమంతా చెత్తబుట్టలో పడేసి హాస్పిటల్ వెనుకవున్న మొక్కలకు నీళ్ళు పోయడానికి పోయింది. మొక్కబడిగా పనిచేస్తుంది కాని, మనసు మాత్రం గతాన్ని తప్పుకుంటూ పోతుంది.

యాదమ్మకు చిన్న వయసులోనే భర్త చనిపోయాడు. ఉన్న ఒక్కగానొక్క కొడుకును మూడేండ్ల పిల్లగాడిని పెంచి పెద్ద చేసింది. కూలీనాలి చేసి కొడుకును

చదివించింది. రాజేష్ చదువులో ఎప్పుడు ఫస్ట్ వచ్చేవాడు. ఇంటర్ వరకు అట్లనో, ఇట్లనో ఫీజులు కట్టింది కాని బీటెక్ చదువుకు ఫీజు కట్టలేని పరిస్థితి. భర్త తాలూకు ఒక ఇల్లు, ఎకరం చెల్లూ మాత్రమే ఉంది. కొడుకు చదువు కోవాలన్న ఆశను అడియాశ చేయొద్దని నాటిని అమ్మి బీటెక్ ఫీజు సమకూర్చింది. బీటెక్ అయిపోయే లోపల పట్టుమని పదిసార్లు కూడా ఇంటికి రాలేదు. చదువు అయిపోయినంత ఒకరోజు ఇంటికి వచ్చాడు.

“అమ్మా నేను అమెరికా పోతున్నా ఇంకా రెండేళ్ళు చదువుంది. నా శ్రద్ధను చూసి మాసారు చదువుకయ్యే యాభై లక్షల ఖర్చును భరిస్తానన్నాడు. ఆయన బిడ్డనిచ్చి పెండ్లి చేస్తానన్నాడు” రాజేష్.

“సరే బిడ్డా ఎంత మంచి విషయం చెప్పినవు. మన బలగంల ఇంతపెద్ద చదువు నువ్వే చదువుతున్నవు. మీ సారుకు నీ మీద గురి కుదిరిన్నట్టుంది” యాదమ్మ

రాజేష్ ఆ రోజు యాదమ్మ కాళ్ళకు దండంపెట్టి పోయిన పోవుడే తిరిగి మళ్ళీ ఎప్పుడు తల్లిని కలుసుకునే ప్రయత్నమే

చేయలేదు. యాదమ్మ కొడుకు వస్తడేమోనని కండ్లకు కాయలు కాసేటట్టు ఎదురుచూసింది. కొడుకు నుంచి ఒక్కసారి కూడా ఫోన్ రాలేదు.

యాదమ్మ జీవితం ఏకాకిగా మారింది. ఊర్లో ఉండలేక తమ్ముడి దగ్గరికి వెళ్ళింది. తను భారం కావద్దని ఆసుపత్రి లో ఆయాగా చేరింది. పేగుబంధాన్ని మరిచే కొడుకులుంటారని అనుభవం ద్వారా తెలుసుకుంది.

యాదమ్మ గతంలోంచి తేరుకుంది. మొక్కలకు నీళ్ళు పోస్తుంటే అవి కృతజ్ఞతగా తనవైపు చూసినట్టపించింది. తన కొడుకును కూడా ప్రేమ, ఆస్వాయతలు రంగరించి పెంచింది. కాని ఏమి లాభం ఐశ్వర్యం కోసం, అంతస్తు కోసం కొడుకు అన్నింటిని వదిలేశాడు.

తెల్లవారి యాదమ్మ హాస్పిటల్ కు వెళ్ళలేకపోయింది. ఒళ్ళును తాకి చూస్తే వేడిగా ఉంది. తమ్ముడికి ఫోన్ చేసి డ్యూటీకి రావట్లేదని చెప్పమంది.

రామలింగం సాయంత్రం హాస్పిటల్ నుండి నేరుగా అక్క ఉండే రూమ్ కు వచ్చిండు.

రాజేష్

ఆ రోజు యాదమ్మ కాళ్ళకు దండంపెట్టి పోయిన పోవుడే తిరిగి మళ్ళీ ఎప్పుడు తల్లిని కలుసుకునే ప్రయత్నమే చేయలేదు. యాదమ్మ కొడుకు వస్తడేమోనని కండ్లకు కాయలు కాసేటట్టు ఎదురు చూసింది. కొడుకు నుంచి ఒక్కసారి కూడా ఫోన్ రాలేదు. యాదమ్మ జీవితం ఏకాకిగా మారింది. ఊర్లో ఉండలేక తమ్ముడి దగ్గరికి వెళ్ళింది. తను భారం కావద్దని ఆసుపత్రిలో ఆయాగా చేరింది.

“అక్కా మనసులో ఎంత బాధ పెట్టుకున్నవు” రామలింగం

“పదేండ్ల తర్వాత రాజేష్ ను చూసి సంతోషపడాలా! బాధపడాలా! తేల్చుకోలేని పరిస్థితి” యాదమ్మ.

“నిన్న నువ్వు అడిగాక విషయం తెలుసుకున్న. వాళ్ళు ఆసుపత్రికి వచ్చింది రాజేష్ కోసమేనట. రాజేష్ కి కిడ్నీలు పాడయినాయంట. ఇప్పుడు వాడి దగ్గర డబ్బు ఉంది. కిడ్నీ కొందామని వచ్చిండు” రామలింగం.

“అయ్యో! రాజేష్ కు ఎంత కష్టం వచ్చిందిరా” యాదమ్మ

“చేసిన పాపం ఊరికనే పోతుందా! తల్లి ఉసురు తగిలింది” రామలింగం.

“వాడి గుణం ఎట్లున్నా, నా కడుపు పంచుకొని పుట్టిండు. ఎక్కడున్న మంచిగుండాలే తమ్మి. ఒక కిడ్నీ ఎంత వరకు ఉంటది” యాదమ్మ.

“మార్కెట్టులో యాభై లక్షల నుండి కోటిరూపాయల దాక ఉంది. అయినా గూడ దొరుకుతుందన్న గ్యారంటీ లేదు” రామలింగం.

ఏ ఆపద రాకుండా వాడిని చల్లగా చూడు తండ్రి అంటూ నిట్టూర్పు విడిచింది యాదమ్మ.

ఆరునెలల కాలం గడిచింది. రాజేష్ కు

కిడ్నీ దొరకలేదన్న సంగతి తమ్ముడి ద్వారా తెలుసుకుంది జయమ్మ. ఒక రోజు డయాలసిస్ రూమ్లో కొడుకును చూసింది యాదమ్మ. గుండె పగిలినంత వస్తేంది. రాజేష్ మాత్రం తనను గుర్తు పట్టకుండా ముఖాన్ని కొంగుతో కప్పేసుకుంది. ధైర్యం చేసి డాక్టరు దగ్గరికి వెళ్ళి అడిగింది. రెండు కిడ్నీలు పాడైన సంగతిని చెప్పిండు డాక్టరు.

అస్సలు ఈ కిడ్నీ రోగాలు ఎందుకు వస్తుయో యాదమ్మకు అర్థం కాలేదు. ఒకప్పుడు మనుషులు ఎంతో ఆరోగ్యంగా ఉండేటట్లు, మందుల తిండి తిని మనుషుల్లో గట్టిదనం పోయిందను కుంటా! అనుకుంటూ తమ్ముడి దగ్గరికి వెళ్ళింది. సంగతి చెప్పింది.

రామలింగం యాదమ్మకు ధైర్యం ఇచ్చి, కనుక్కుంటానని భరోసా ఇచ్చిండు.

జయమ్మ తన కిడ్నీ ఇవ్వడానికి సిద్ధమని మనసులోని మాటలను బయటపెట్టింది.

రామలింగం డాక్టరు దగ్గరికి వెళ్ళి “సార్ రాజేష్ అనే డయాలసిస్ పేషెంట్ పరిస్థితి ఎలా ఉంది” అని అడిగాడు.

“ఆ పేషెంట్ నీకు తెలుసా రామలింగం అతడి రెండు కిడ్నీలు పాడయినాయి. అతడు డయాలసిస్ మీదనే బతుకుతుండు. రెండు సంవత్సరాల కింద కిడ్నీ కొనడానికి మన దగ్గరికి వచ్చి, రిజిస్ట్రేషన్ చేసుకున్నాడు. కొంత అడ్వాన్సు కూడా ఇచ్చాడు. కిడ్నీ కావాలనే వాళ్ళ లిస్టు చాంతాడంత పొడవుంది. ఈయనకు ఎన్నటికి దొరుకుతుందో తెలియదు” డాక్టరు.

“అయ్యో! అట్లనా సార్. అయితే మన ఆసుపత్రిలో మా అక్క యాదమ్మ కిడ్నీ ఇవ్వడానికి సిద్ధంగా ఉంది సార్, డబ్బులు మీరు మాట్లాడి చెప్పండి” రామలింగం.

“ఓ యాదమ్మనా వయస్సులో పెద్దదిలా అనిపిస్తుంది. ఎందుకు రిస్కు. డబ్బులు ఏమైనా అవసరమున్నాయా” డాక్టరు.

“అవును సార్! అప్పులు కట్టాలే అందుకని” రామలింగం.

“సరే, ఒకసారి వాళ్ళతో మాట్లాడి చెప్తాను. సరే ముందు టెస్టులు చేయించు. డబ్బుల గురించి నేను చూసుకుంటా” డాక్టరు.

సరేనని చెప్పి అక్కను కలిశాడు రామలింగం.

“అక్కా డాక్టరుతో అన్ని విషయాలు మాట్లాడాను. నువ్వు వాడి తల్లివన్న విషయం డాక్టరుకు చెప్పలేదు. డబ్బులు ఎంత ఇస్తారో కనుక్కొని చెప్తానన్నాడు. వచ్చిన డబ్బులు నీ పేరు మీద బ్యాంకులో వేస్తా. తల్లిని కాదనుకున్న వాడికి కిడ్నీ దొరకడమే గొప్ప” రామలింగం.

తమ్ముడి మాటలకు ఎదురు చెప్పలేదు యాదమ్మ.

రాజేష్ ఆపరేషన్ విజయవంతం అయ్యింది. డాక్టరుకు కృతజ్ఞత చెప్పాడు.

కిడ్నీ ఇచ్చినామే ఇదే ఆసుపత్రిలో పనిచేసే ఆయమ్మ. తనకు కృతజ్ఞత చెప్పడం కరిక్టు అని డాక్టరు రామలింగంకు ఫోన్ చేశాడు. ఆమె వస్తుందని చెప్పి పక్క గదిలో పేషెంట్ దగ్గరికి వెళ్ళాడు డాక్టరు.

రాజేష్ ఉన్న గది తలుపు తెరుచు కుంది. ఎదురుగా యాదమ్మ, రామలింగం.

అమ్మా! అంటూ కన్నీటి పర్యంతం అయ్యాడు. చేతులతో నమస్కరించాడు. రాజేష్ భార్య, అక్కడున్న నర్సు ఆ సందర్భాన్ని వింతగా చూస్తున్నారు.

యాదమ్మ ఏమి మాట్లాడలేదు. నిశ్చేష్టరాలై ఒక స్తంభం వలె నిల్చుండి పోయింది. రామలింగానికి కూడా రాజేష్ తో మాటాడాలనిపించలేదు.

“తప్ప చేశానమ్మ, అందుకే దేవుడు నాకీ శిక్ష వేశాడు. జీవితంలో మరిచిపోలేని గుణపాఠాన్ని నేర్పించాడు. నేను నిన్ను కాదనుకున్నా. ఈనాడు నాకు ప్రాణభిక్ష పెట్టావు. కన్నతల్లి సుఖంగా బతికే వయసులో ఆయాగా పనిచేసేలా పాపాన్ని ఒడి గట్టుకున్నాను” రాజేష్

యాదమ్మ కళ్ళు చెమర్చాయి. నోటి

“తప్ప చేశానమ్మ, అందుకే దేవుడు నాకీ శిక్ష వేశాడు. జీవితంలో మరిచిపోలేని గుణపాఠాన్ని నేర్పించాడు. నేను నిన్ను కాదనుకున్నా. ఈనాడు నాకు ప్రాణభిక్ష పెట్టావు. కన్నతల్లి సుఖంగా బతికే వయసులో ఆయాగా పనిచేసేలా పాపాన్ని ఒడి గట్టుకున్నాను” రాజేష్ యాదమ్మ కళ్ళు చెమర్చాయి. నోటి నుండి మాట రావడం లేదు. ఈ లోపల నర్సు పరిస్థితిని గమనించి, పేషెంటుకు ఇంజక్షన్ ఇవ్వాలని ఆ గదిలోంచి అందరిని బయటికి పంపించి వేసింది నర్సు.

నుండి మాట రావడం లేదు. ఈ లోపల నర్సు పరిస్థితిని గమనించి, పేషెంటుకు ఇంజక్షన్ ఇవ్వాలని ఆ గదిలోంచి అందరిని బయటికి పంపించి వేసింది నర్సు. ఇంజక్షన్ ఇచ్చి నిద్రమాత్ర వేసింది. అయినా రాజేష్ కు నిద్ర రావడం లేదు. తను నడిచివచ్చిన దారిని ఎందుకు మరిచినట్టు. ఉన్న ఊరును, కన్నతల్లిని ఎందుకు కాదనుకున్నట్టు. తనలో మానవత్వం పూర్తిగా నశించిందా! తనకు తగిన శిక్షనే పడ్డది. తల్లి తనకు మరో పదేళ్ళు ఆయుష్షును పెంచింది. ఎన్ని డబ్బులు పెట్టి కొంటే దొరుకుతుంది ఆయుష్షు. ఉన్నత వర్గానికి చెందిన ప్రొఫెసర్ మాటలు విని, ఆయన చేతిలో కీలుబొమ్మలా మారినందుకు తగిన శాస్తి జరిగింది అనుకున్నాడు. నా మేధస్సును.. డబ్బుకు, హోదాకు తాకట్టు పెట్టాను. ఈ రోజు నా వాళ్ళు ఎవరు? పరాయివాళ్ళు ఎవరు? అన్న సంగతి తెలుసుకున్నాను. టెస్ట్ లో భార్య కిడ్నీ కూడా సరిపోయింది. కాని తనివ్వడానికి సిద్ధపడలేదు. కాని తల్లి తన ప్రాణాలకు తెగించి కొత్త ఊపిరిలూదింది. నడమంత్రపు సిరిలో కన్నతల్లినే మరిచిపోయాను... అంటూ పశ్చాత్తాపానికి గురయ్యాడు రాజేష్.

అతను ఇంటి దారి మరిచాడు

పుట్టి గిరిధర్, 94914 93170

అతని మూడు కాళ్ళు
వణుకుతూ తడబడుతున్నాయి,
ఏవి అసలు కాళ్ళో ఏది మూడో కాలో
తెలుసుకోనలేనంతగా కనబడుతున్నాయి,
వెలుగంతా చెమటగా కరిగిపోయి
వత్తి మాత్రమే మిగిలిన దేహమది!

జీవన సమరంలో గెలిచి
కాల ప్రవాహంలో ఓడిపోయి
రెక్కలు తెగిన యోధునిలా
ప్రపంచాన్ని కొనఊపిరితో చూస్తున్నాడు!

కనబడిన ప్రతి ఒక్కరినీ
అయ్యా మా ఇల్లెక్కడ...?
మా ఇంటికి తీసుకెళ్ళండి...! అంటే
దిక్కులన్నీ చుట్టేస్తున్నాడు,
గుండెలు కరిగే ఆ చివరి మాటల్లో
మట్టిలో కలిసిపోయే చిట్టచివరి ఇంటికి
దారి అడుగుతున్న ధృని వినిపిస్తోంది!

ఇంటినీ, పిల్లల్ని పెంచిన ఆ ప్రాణం
ఇప్పుడెవరికీ అక్కర్లేకపోవచ్చు,
ఆ దిక్కులేనితనానికి
తననాళ్ళే కారణం కావచ్చు!

నిజానికి అతను తప్పిపోలేదు
బాధలనుండి తప్పించుకున్నాడు,
చివరి పయనం ఎలాగో తెలియక
భూగోళమై తిరుగుతున్నాడు!

పగలు రాత్రి తేడా లేదు
చీకటి మాత్రమే మిగిలిన
ఆ వేదనాభరిత మనసుకు
ఆసరాలేని జీవితానికి
ఇప్పుడు దారెవరు చూపెడతారు?

తన చివరి మజిలీ
ఇలా చిన్నాభిన్నం ఎవరు చేశారు?
సమాజాన్ని నిలదీస్తూ
అతనో సమాధానం దొరకని
ప్రశ్నలా నడుస్తున్నాడు!

తెలంగాణ భాష, యాస

నిండిన కథలు

తెలంగాణలో స్పర్శించే కథలు...

కూర చిదరంబరం
86393 38675

అ మరావతి కథలు, గోదావరి కథలు, మా వేములవాడ కథలు - ఒక ఊరిని మూలవస్తువుగా చేసికుని వ్రాసిన కథలు లోగడ బహుళంగానే వచ్చాయి. వేరు తెలంగాణ ఏర్పడ్డాక ఇక్కడి భాష యాసకు పట్టంకట్టి కథలు వ్రాస్తున్నారు. ప్రతి వ్యక్తిమదిలో పుట్టిన ఊరు బాల్యం, బాల్యస్నేహితులు, బంధుత్వాలు ఎంతో అపురూపమైనవి. నిష్కల్మషమైన స్నేహం, ఆత్మీయులు, బంధుత్వాలు, అమ్మా, నాన్న, అక్క, అన్న, చెల్లెలు, తమ్ముళ్ళతో అరమరికలేకుండా గడిపిన రోజులు తలుచుకున్న ప్రతిసారీ పులకింతలు కలుగుతాయి. పల్లెల్లో పెరిగి పట్నాల్లో స్థిరపడిన వారిలో ఈ జ్ఞాపకాలు మరింత గాఢంగా పాతుకుపోయి, నిర్వచించలేని ఉద్విగ్నతకు గురిచేస్తాయి.

కనపర్తి ఒకప్పటి కరీంనగర్ జిల్లాలో ఓ పల్లెటూరు. చదువు, ఆ వెనుక వృత్తి ప్రవృత్తిల నిమిత్తమై హైదరాబాద్ లో స్థిరపడ్డారు ఈ రచయిత. మందలోంచి తప్పిపోయిన గొట్టెలా, స్వగ్రామమైన కనపర్తి అమ్మా, నాన్నలు, తదితర బంధువులు, స్నేహితులు, పీరిల పండగ, గుండం త్రొక్కటం, బిజిగిరి షరీఫ్ దర్గా ఉర్సు ఉత్సవం, కోవిడ్ విలయం సమయాన అమెరికా ప్రజలు మందులు దొరక్క ఇబ్బంది పడుతున్నారని తెలిసిన ఏతుల పోచయ్య ఏకంగా నాటి అధ్యక్షుడు

ట్రంప్ కే పారసెటమాల్ మందులు పంపాలని పూనుకోవటం, బెండు గాలాలతో చేపలు పట్టటం, జమ్మికుంట లోని కేసెట్టులు అమ్మే సూర్యామ్యూజిక్ సెంటర్, ఫిలిం ముక్కలతో సీన్మా చూపుటం, గోడలకు మట్టితో గూడు కట్టే కుమ్మరి పురుగు- అది నేర్చిన జీవిపాఠం, సుంకరి అయిలయ్య కష్టపడే తత్వం, బాపమ్మ చావుకు కాటికాపలోల్లు కాష్టం దగ్గర అడుక్కోవటం, రచయిత తండ్రి చెప్పాల ఆగయ్య రామాయణంలోని రాముని వేషం, నాటికీ, నేటికీ మారిపోయిన, మనుషులు, మారిన ఊరు, అన్నీ 'పటం' గట్టి చూపినంత వివరంగ,

మనముందుంచారు.

కథకుడు సినిమాలు తీసిన అనుభవంతో ఒక్కో సంఘటన సినిమా టీక్ గా వివరించారు. మ్యూజిక్ సెంటర్ రవి పైకి ఆనందంగా కనిపించే కవర్ పోస్టర్ లెక్కనే ఉన్నా, రవి మనస్సు లోపల 'ఖాళీ క్యాసెట్ లెక్క ఉండ'ట. (సూర్య మ్యూజిక్ సెంటర్...) కుటుంబ సంబంధాల నిర్మోహత్వం... 'అక్కకేమో అన్నల మీద కోపం... అన్నలకేమో బాపు మీదర కోపం... ఈ కోపతాపాలన్నీ డబ్బు పొలాల చుట్టూ తిరుగుతూ ఉంటాయి' మొదటికే పోతానం) ఎంతకాలం పెన్నుని నమ్ముకుంటావ్? లే బిడ్డా! కొడుక్కు బుద్ధిగరపటం, రాబిన్ శర్మ కోటేషన్- తొంభై శాతం మంది ఒక సంవత్సరం మాత్రమే బతికి దాన్ని తొంభై తొమ్మిదిసార్లు రిపీట్ చేస్తారట! (పే.నెం. 105). తెలంగాణ మీద ప్రేమకావచ్చు; తెలంగాణ మాండలికాన్ని ప్రోత్సాహించాలన్న సదుద్దేశం కావచ్చు. పాత్రల్లో 'నేటివిటీ' ప్రతిబింబించేయాలన్న కోరిక వల్ల కావచ్చు. రచయితలు తెలంగాణ భాషను యాసను తమ కథల్లోకి దింపుతున్నారు. ప్రశంసనీయమైన ప్రయత్నమే! కాని మధ్యమధ్య గ్రాంథిక పదాలు వాడటం వల్ల సహజత్వం లోపిస్తున్నదని నా అభిప్రాయం. 'సెలవు' గ్రాంథికపదం. 'సెలవు కదా అని

ముసుగుదన్ని వడుకున్న అంటాడు కథకుడు. సెలవు బదులు 'తాతీలు' పదం వాడితే సహజత్వం వచ్చేది. ఇదే రచయిత మరోచోట నౌకరిల గిన్నిగనం 'తాతీల్' ఇయ్యారు. (పే. 79) అంటారు. మరోచోట- చుట్టూ విషాదం బదులు 'దుక్కం' అంటే సహజంగా ఉండేదేమో! 'అన్నలకు చేదోడువాదోడు ఉన్నడు' బదులు (పే. 25) 'చెయ్యార' అంటే బావుండేదేమో... కొందరు కథకులు పాత్రలతో మాండలికపు భాష మాట్లాడించి, కథకుడు చెప్పాల్సిన చోట గ్రాంథికం వాడుతారు. ఇది కొంతవరకు మెరుగు! ఈ మధ్య వస్తోన్న కథలు, నవలల్లో రచయితలు ఇలా గ్రాంథిక పదాలు కలిపి వాడటం వల్ల సహజత్వం లోపిస్తున్నదని నా అభిప్రాయం. కొందరు రచయితలు మాండలిక పదాలు వాడుతూ, చివరన గ్లోజరీ (Glossary)లో

సంచార జాతుల

జీవితాలు తాత్వికత, నోమాడ్స్, సెమినోమాడ్స్, పాస్టారల్ నోమాడ్స్ పదాల్లోని తేడాలు, ప్రతికులం మీద ఆధారపడి బ్రతికే సబ్ క్యూస్టల్ వివరణ (పే. 117) ఎంతో నీతిదాయకంగా ఉంది. బుద్ధుడు ఇల్లు వదిలి ఊరు వదిలి(తేనే) గెలిచిండు (పే. 98) అని సిద్ధాంతీకరించటం బాగుంది. పల్లె జీవితాలకు, ఆచార వ్యవహారాలకు సుఖదుఃఖాలకు అద్దం పట్టిన కథలు ఈ కనపర్తి కథలు.

సమాంతర గ్రాంథిక పదాలు ఇస్తారు. ఇలా ఇవ్వటం వల్ల పాఠకుడికి వంద శాతం అర్థమయ్యి ఆనందించే అవకాశం

ఉంటుంది.

ముంచిర్రు (పే. 91) గంజు (పే. 82) ఏముల్లా... (సంబోధన - పే.82) లాంటి పదాలు వాడుకతో సందర్భానికి అందం తెచ్చారు రచయిత. ఇవన్నీ అంతరించి పోతున్న పదాలు. ఇలా వాడటం వల్ల రచయితలు పున: ప్రాణం పోస్తున్నారు. ఇది అభినందనీయమైన విషయం.

సంచార జాతుల జీవితాలు తాత్వికత, నో మాడ్స్, సెమినోమాడ్స్, పాస్టారల్ నోమాడ్స్ పదాల్లోని తేడాలు, ప్రతికులం మీద ఆధారపడి బ్రతికే సబ్ క్యూస్టల్ వివరణ (పే. 117) ఎంతో నీతిదాయకంగా ఉంది. బుద్ధుడు ఇల్లు వదిలి ఊరు వదిలి(తేనే) గెలిచిండు (పే. 98) అని సిద్ధాంతీకరించటం బాగుంది. పల్లె జీవితాలకు, ఆచార వ్యవహారాలకు సుఖదుఃఖాలకు అద్దం పట్టిన కథలు ఈ కనపర్తి కథలు.

చిన్న కోరిక

కొరుప్రోలు హరనాథ్, 97035 42598

వలపు తలపు
చిలిపి కలువ కనుల
వెలుగు జిలుగలతో
నవ వసంత శోభిత నవ్యకాంత

రస రమ్యమృత
సుందర సౌభాగ్య శిఖామణి
వనమయూరిలా గోచరింప
హరిత పత్ర రమణీయతలో
అత్యద్భుతంగ చెలి దర్శనమివ్వగ
ఎదపై ఒక్కసారిగా
మంచుముత్యాలు రాలినట్లు

హృదిపై తేనెరుల్లు కురిసినట్లు
పనస తోనలవోలె

మిలమిల మెరిసే పలువరుసలు
ఆ చెలి నుదుటి బొట్టు వెన్నెల ముక్తై
చంద్రునితో పోటి పడుతున్నట్లు

నట్టింట నవధాన్యపు సిరుల
ధాన్యలక్ష్మి నడయాడి
హృదిని కలవరపరిచినట్లుగా
ఆ క్షణమే అనిపించింది
అప్పుడే ఆ చెలి చెంతకు చేరాలని
మనసు విప్పి మాటాడాలని

తన పెదవుల చిరునవ్వుల
గల గలలు చూడాలని
ఆ చెలి చెక్కిలిపై
చక్కని చుక్క ముద్రవేయాలని
పసిడి ఛాయమేను ముందు
పిండి వెన్నెల దిగతుడుపు
పచ్చపచ్చని ప్రకృతి పచ్చిక బయళ్ళపై
తన పాదముద్రల అడుగు జాడల్ని
స్పర్శించాలని

ఆ... చల్లని చందమామను చూసినట్టే
ఇలాగే ఈ కుందనపు బొమ్మను
చూడాలని ఓ... చిన్న కోరిక

రష్యన్ నవలా సార్వభౌముడు...

అలెగ్జాండర్ సోల్జెనిట్స్యిన్

1970 సాహిత్యంలో నోబెల్ బహుమతిని రష్యన్ నవలా రచయిత అలెగ్జాండర్ సోల్జెనిట్స్యిన్ (1918-2008) అందుకున్నాడు. 1933లో ఇవాన్ బునిన్, 1958లో బోరిస్ పాస్టర్నాక్ మరియు 1965లో మిఖాయిల్ షోలోఖోవ్ తర్వాత సోల్జెనిట్స్యిన్ నాల్గవ రష్యన్ గ్రహీత. అలెగ్జాండర్ సోల్జెనిట్స్యిన్ రచనలు రష్యా యొక్క కఠన సంప్రదాయాలను, సోవియట్ సమాజాన్ని ప్రతిబింబిస్తాయి. ఆయన రచనల్లో 'ఓడిన్ డెన్' ఇవానా డెనిసోవిచా ("వన్ డే ఇన్ ది లైఫ్ ఆఫ్ ఇవాన్ డెనిసోవిచ్", 1962), రకోవి కోర్సున్ ("క్యాన్సర్ వార్డ్", 1966), క్రుగ్ పెర్వోమ్ ("ది ఫస్ట్ సర్కిల్", 1968), అన్ గెన్ట్, చెటిర్నాడ్వోసాట్ గో (1971), మరియు అర్కిపెలాగ్ (1973) ముఖ్యమైనవి. సోల్జెనిట్స్యిన్ పుస్తకాలలో తరచుగా స్పష్టమైన ప్రధాన పాత్ర ఉండదు, ప్లాట్ మధ్యలో వేర్వేరు పాత్రల మధ్య కదులుతుంది. ఇది మానవ అనుభవం యొక్క సార్వత్రికత యొక్క మానవతా దృక్పథాన్ని ప్రతిబింబిస్తుంది. అతను సాహిత్యంలో 1970 నోబెల్ బహుమతిని పొందాడు. గులాగ్ ద్వీపసమూహం అత్యంత ప్రభావవంతమైన రచన, ఇది సోవియట్ రాజ్యానికి సవాలు చేసింది. ఈ గ్రంథానికి సంబంధించి పది లక్షల కాపీలు విక్రయింపబడ్డాయి.

సోల్జెనిట్స్యిన్ మార్క్సిజం-లెనినిజంను స్వీకరించాడు. రెండవ ప్రపంచ యుద్ధంలో రెడ్ ఆర్మీలో కెప్టెన్ గా పనిచేస్తున్నప్పుడు, సోల్జెనిట్స్యిన్ అరెస్టు చేయబడ్డాడు మరియు సోవియట్ నాయకుడు జోసెఫ్ స్టాలిన్ను వ్యక్తిగత లేఖలో విమర్శించినందుకు ఎనిమిదేళ్లపాటు గులాగ్ లో అంతర్గత ప్రవాసశిక్ష విధించబడ్డాడు. జైలులో మరియు శిబిరాల్లో అతని అనుభవం ఫలితంగా, అతను క్రమంగా తాత్వికంగా ఆలోచించడం ప్రారంభించాడు. అక్టోబర్

1983లో, ఫ్రెంచ్ సాహిత్య జర్నలిస్ట్ బెర్నార్డ్ పివోట్ యుఎన్ లోని వెర్మోంట్ లోని అతని గ్రామీణ గృహంలో సోల్జెనిట్స్యిన్ తో గంటసేపు టెలివిజన్ ఇంటర్వ్యూ చేశారు. సోల్జెనిట్స్యిన్ తన రచన, అతని భాష మరియు శైలి యొక్క పరిణామం, అతని కుటుంబం మరియు భవిష్యత్తుపై అతని దృక్పథం గురించి చర్చించాడు. తన జీవితకాలంలో రష్యాకు తిరిగి రావాలని తన కోరికను చెప్పాడు. అదే సంవత్సరం ప్రారంభంలో, సోల్జెనిట్స్యిన్ ను ఇద్దరు బ్రిటీష్ జర్నలిస్టులు, బెర్నార్డ్ లెవిన్ మరియు మార్కం ముగ్గేరిడ్జ్ వేర్వేరు సందర్భాల్లో ఇంటర్వ్యూ చేశారు. 1998లో, రష్యన్ చిత్ర నిర్మాత అలెగ్జాండర్ సోకురోవ్ నాలుగు-భాగాల టెలివిజన్ డాక్యుమెంటరీని రూపొందించారు, ఈ డాక్యుమెంటరీ సోల్జెనిట్స్యిన్ ఇంటిలో అతని దైనందిన జీవితాన్ని మరియు రష్యన్ చరిత్ర మరియు సాహిత్యంపై అతని అభిప్రాయాలను చిత్రీకరించింది.

డిసెంబర్ 2009లో, రష్యన్ ఛానల్ రోసియా 3 ఫ్రెంచ్ టెలివిజన్ డాక్యుమెంటరీ ది సీక్రెట్ హిస్టరీ ఆఫ్ ది గులాగ్ ద్వీపసమూహాని జీన్ క్రెపు రూపొందించారు మరియు హౌనికోలన్ మిలేట్ రష్యన్ లోకి అనువదించారు. ఈ డాక్యుమెంటరీ ది గులాగ్ ద్వీపసమూహం యొక్క సృష్టి మరియు ప్రచురణకు సంబంధించిన సంఘటనలను కవర్ చేస్తుంది. ఆయన రచనల్లో ప్రముఖమైనవి "వన్ డే ఇన్ ది లైఫ్ ఆఫ్ ఇవాన్ డెనిసోవిచ్ (1962)", "క్యాన్సర్ వార్డు (1966)", "ది రెడ్ వీల్ (1971-1991)", "ది గులాగ్ ఆర్కిపెలాగ్ (1973)". ఆయన అందుకున్న అవార్డులు సాహిత్యంలో "నోబెల్" బహుమతి (1970), "టెంపుల్ డ్రైజ్ (1983)", "లోమానోసోవ్ గోల్డ్ మెడల్ (1998)", "రష్యన్ ఫెడరేషన్ రాష్ట్ర బహుమతి (2007)", "అంతర్జాతీయ బోటేవ్ డ్రైజ్ (2008)"

1970 సాహిత్య గోడెల్ విశేషం....

నాడు - నేడు

కళ్యాణ్ నవీన్ రెడ్డి, 99636 91692

నాడు డిసెంబర్ 9, 2009

నేడు డిసెంబర్ 9, 2022

నాడు రాష్ట్రం కోసం

నేడు దేశం కోసం!

నాడు బీడు భూములు

నేడు పచ్చని పొలాలు!

నాడు తెలంగాణ అస్తిత్వాన్ని

చరిత్రలో నిలిపిన రోజు

నేడు భారత్‌ని విద్యేషాల నుండి

కాపాడేందుకు అడుగులు వేస్తున్న రోజు!

నాడు ఆత్మగౌరవం గల్లెగరేసుకున్న రోజు

నేడు దేశం జ్ఞానమార్గాలను తెరుచుకుంటున్న రోజు!

నాడు తెలంగాణ చిన్న, పెద్ద

కలిసి గంతులేసిన రోజు

నేడు దేశానికి నిజమైన స్వేచ్ఛ,

స్వాతంత్ర్యానికి అడుగులేస్తున్న రోజు!

భాష సజీవంగా ఉన్నంతకాలం కవిత్వ సృజన సజీవమే

- ఆర్థికవి బైరెడ్డి కృష్ణారెడ్డి

తనదైన విలక్షణమైన శైలితో పాటు పస్తు వైవిధ్యంతో తెలుగు పాఠకులకు ఆర్థికవిగా సుపరిచితుడు బైరెడ్డి కృష్ణారెడ్డి. మూడున్నర దశాబ్దాల కిందట నాకు ఇంటర్మీడియట్లో ఇంగ్లీషు పాఠాలు బోధించినారు. నేను నల్లగొండలో స్థిరపడిన తరువాత సాహిత్యం ద్వారా ఆయనకు వ్యక్తిగతంగా బాగా దగ్గరైనాను. తన కవిత్వ సృజన తాత్విక నేపథ్యం గురించి మాట్లాడుకుందామని అడిగినప్పుడు ఆయన చెప్పిన ముచ్చట్లు.

ఇటీవలి సమగ్ర సంకలనంతో పాటు ఇప్పటికీ నాలుగు కవితా సంపుటాలు వెలువరించినారు. మీ కవిత్వ వ్యాసంగం గురించి మీనుంచే వివాలని, సాహితీ మిత్రులతో పంచుకోవాలని చాచాళ్ళుగా అనుకుంటున్నాను.

నా కవితా సంపుటాలకు రాసుకున్న ముందుమాటల్లో చాల విషయాలు ప్రస్తావించినాను. కాగా, మా యూనివర్సిటీ క్లాస్మేట్లం మా జ్ఞాపకాలతో త్వరలో ఒక పుస్తకం వేస్తున్నాం. అందులో నా కవిత్వ సృజనకు సంబంధించిన చర్చ కూడ చేసినాను. నా కవిత్వపు తాత్విక నేపథ్యం అంటున్నావు కనుక వాటిల్లో ప్రస్తావనకు వచ్చిన వాటికన్నా కొత్తగా చెప్పేది ఏమీ ఉండదనుకుంటున్నాను. ఏమైతేనేమి. కలిసినం కదా. నాకూ సంతోషమే. కాసేపు మాట్లాడుకుందాం.

మీ కవిత్వ వ్యాసంగం ఎట్లా మొదలయ్యింది? ఈ వ్యాసకాన్ని మీరు ఎంపిక చేసుకోవడానికి దారితీసిన పరిస్థితుల్ని వివరించండి.

కవితా వ్యాసంగాన్ని ఒక వ్యాసకంగా ప్రత్యేకించి ఎంపిక చేసుకోవడం అనేది, ఇతరత్రా సాహితీపరుల అనుభవాలూ అభిప్రాయాలూ ఎటువంటివైనా, నామటుకు నేను అంగీకరించను. స్వాభావి కమైన భావనాశక్తి ప్రాతిపదికగా ఎదుగుతూ వచ్చే సృజన, అది ఏ రూపంలోనైనా, ఆ సృజనకారుని జీవితంతో అవినాభావంగా ఎదుగుతూ వచ్చేది కదా. కవిత్వపు తాత్విక నేపథ్యాన్ని కవి జీవిత నేపథ్యంతో మేళవింపుగా చూడగలిగితే ఆ కవిత్వానికి పరిపూర్ణమైన న్యాయం జరుగుతుంది. అట్లా

ముడివెట్టకుండా కవిత్వాన్ని కవిత్వంగా గొప్పగా ఆస్వాదించుకునే, విశ్లేషించుకునే వాస్తవాల్ని కాదనను. ఆ అవగాహనా, అనుభూతి ఎంత విశిష్టమైనదైనా పాక్షికమూ, అసంపూర్ణమూ. కవి జీవిత నేపథ్యంతో అనుసంధానంగా చూడగల అవకాశం దొరికితే ఆ అవగాహన, అనుభూతి వేరేగా ఉంటుంది కదా. కవిత్వాన్ని నేను వ్యాసకంగా ఎంచుకున్న వ్యాసంగం అని ఇదమితంగా చెప్పలేను. అట్లాతే, మీ జీవితపు ఎదుగుదలతో ముడివడడ మీ కవిత్వపు నేపథ్యంతో మొదలు పెడదామా?

మాది మధ్యతరగతి వ్యవసాయ కుటుంబం. అరవైబదు డెబ్బయ్యేళ్ళ కిందట అంటే ఎటువంటి పట్టణ వ్యాపార కాలిష్యాలూ హిపోక్రటిక్ వికారాలూ మనస్తత్వాల్ని మానవ సంబంధాల్ని కలుషితం చెయ్యని సిసలైన గ్రామీణ జీవనం. అటువంటి బాల్యంతో మొదలైన జీవితం నా తరువాతి జీవితపు అన్ని మలుపుల్లోనూ దాని పునాదుల ఉనికలూ అస్తిత్వాలూ చెదరకుండా కొనసాగింది. అట్లానే కొనసాగుతున్నది.

మీ బాల్యం మిమ్మల్ని ఇంకా ఏ విధంగా ప్రభావితం చేసిందంటారు? ఒక మహాగ్రంథమంత చెప్పుకోవాలైన అంశమిది. ఆ రోజుల్లో పిల్లలకు వాళ్ళవాళ్ళ కులవృత్తులు వాళ్ళ ఎదుగు దలతో శ్వాసలో భాగంగా సహజంగా

అబ్బేవి. రెక్కలకు ఈకలు మొలవగానే పిట్టపిల్లలు సహజంగా ఎగరగలిగేంత అప్రమేయంగా. కాగా, అప్పట్లో అన్ని కులాల పిల్లల మధ్య ఇప్పటి సోకార్డ్ ఆధునికత సంభావిస్తున్న వ్యత్యాసాలకు అతీతమైన చక్కని సహవాసంవల్ల అన్ని సంస్కృతుల సమిష్టి మేళవింపుకి అరమరికలు ఎరుగని బాల్యం ఒక ప్రతీక అయ్యేది. ప్రధానంగా, ఆ జనరేషన్లో చిన్నప్పటి సావాసగాళ్ళుమంతా మధ్యతరగతి, అంతకన్నా దిగువన వున్న సాంఘిక ఆర్థిక వ్యవస్థల పునాదుల నుంచి వచ్చిన వాళ్ళం కనుకనేమో. ఆ విధంగా, వ్యవసాయ కుటుంబంలో పుట్టినా, అన్ని రకాల గ్రామీణ వృత్తుల, ఆచార వ్యవహారాల పరిపూర్ణమైన గ్రామ సంస్కృతి నన్ను ప్రభావితం చేసింది.

కవిత్వాన్ని జీవితంతో, మౌలికమైన జీవితానుభవాలతో వేరుచేసి చూడలేమంటున్నారు కదా. మీ సృజనపైన వాటి ప్రభావం గురించి వివరిస్తారా?

క్రియేటివిటీ, ఈస్టబ్లిక్ సెన్సిబిలిటీ, సెన్సిటివిటీ వంటి గుణాలు స్వతస్సిద్ధాలు. పెరిగిన పరిసరాలు అందివ్వగలిగిన వాటిని ఏ మేరకు ఆస్వాదించగలదనేది ఒక హృదయం సున్నిత స్వభావ సామర్థ్యంపైన ఆధారపడి వుంటుంది. పసుల కాస్తున్నప్పుడు సావాసగాళ్ళతో గొంతు కలిపిన రేలపాటలు, మోటకొట్టిన నడవల నాయిన ఊపిరి ఊదిన జానపదాలు, తాత నేర్పిన భారతరామాయణాలూ శతకపద్యాలూ, కోలాటమాటలు, బతకమ్మ పాటలు, సింధు భాగోతాలు ఒకవేపు. నీరండ ముసురు చినుకుల కావల వరదగాళ్ళు, పాతబాయిల ఈతలు, రేగిపండ్లు, రేకల్ల కల్లు, బలిగుడు ఆటలు, పైరగాలుల ఈలపాటలు మరోవేపు. వూరువాడ, సెట్టుశైలక, వాగువంక, సకల రుతువుల సొగసుల్ని ప్రకృతి రంగరించిన లాలిపాటలు అమ్మవోడై సాకినై నన్ను. నా అనుభూతులకు, ఆవేశాలకు, సృజన శీలతకు చిరునామా అప్పటి నా వూరు, నా బాల్యం, నా సావాసగాళ్ళు, నా పరిసరాలు.

అందుకే మీ కవితల్లో, మీ పాటల్లో మీ

బాల్యం, మీ వూరు ప్రధానాంశాలుగా కనిపిస్తాయి.

ఏ ఒకటి రొండు అంశాలనో ఉటంకించి ఇవీ నా కవిత్వంలో ప్రధానాంశాలు అని సరిపెట్టుకోవడం కుదరదు. ఫలానా అంశాలను మాత్రమే నా కవిత్వానికి సబ్బక్టుగా ఎంచుకోవాలనే ప్రయత్నం చెయ్యలేదెప్పుడూ. వెంటాడే ఆవేదనో ఆవేశమో స్ఫూర్తినిస్తే తప్ప పూనుకొని లక్ష్యంగా పెట్టుకొని ఏ ఒక్క కవితనూ రాయలేదు. నేను చేసిన అనువాదాలూ అంతే. అందుకే అంటాను కవి కవితను కన్నా సహజంగా బలంగా కవిత కవని ఎంపిక చేసుకుంటుంది అని. ఐతే, నా చాలా కవితల్లో అంతర్లీనంగానో ప్రస్తుటం గానో బాల్యామూ, కన్న వూరూ ప్రధానాంశాలైనప్పటికీ ఒక నాలుగైదు రచనల్ని ప్రత్యేకంగా పేర్కొనాలే. దేవులాట, వూరుజాడ, దండు వంటివి. ఈ మూడు రచనలూ పాటలు. చాలా నిడివి కలిగిన పాటలు. నేను నిజానికి పాటల రచయితను కాను. ఐనా, అనువాదాలతో కలిపి ఒక అరడజను పాటలు నా ఖాతాలో చేరినై.

అటు ఇంగ్లీషు ఇటు తెలుగు భాషా సాహిత్యాల పట్ల ఉన్న మక్కువతో కొన్ని చక్కని అనువాదాలు చేసిన మీరు అనువాదాల పట్ల కావలసినంత మనసు పెట్టలేదనీ, కృషి చేయలేదనీ సాహితీ మిత్రుల అభిప్రాయం.

చెప్పిన కద. మనసు కుదరాలే. మనసును తట్టాలే. ఒకటి రొండు కథలు తెలుగులోనికి చేసిన. లాగోర్, జాన్ కీట్స్, ఎమిలీ డికిన్సన్, మాయా ఏంజెలోల కొన్ని విశిష్టమైన కవితల్ని తెలుగులోనికి, నావి కొన్ని కవితల్ని ఇంగ్లీషులోనికి అనువాదం చేసిన. అన్నీ కలిపినా చాలా తక్కువే. కీట్స్ కవిత ఒక లిరిక్. తెలుగు అనువాదం కూడా మ్యూజికల్ కంపొజిషన్ని చక్కగా పాడుకోవడానికి అనుగుణంగా కుదిరింది. నిర్మల, యుగంధర్ అని గతంలో నా స్టుడెంట్స్. ఇటీవల ఒక మూడు వారాలకోసం మమ్మల్ని అమెరికా నుంచి కెనడాలో వాళ్ళదగ్గరికి తీసుకెళ్ళినరు. వాళ్ళ కూతురు లాస్య చేత పాడించి,

రికార్డు చేయించిన కడలి అనే ఆవిడ రాసిన పాట ఒకటి నన్ను బాగా కదిలించింది. ఆ పాటని తెలుగునుంచి ఇంగ్లీషులోనికి లిరికల్గానే అనువదించిన. బాగా తృప్తినిచ్చింది. ఆ పాటను ప్రచురించడం కానీ, దాని కంపొజిషన్ని రిలీజ్ చేయడం కానీ ఇంకా చేయనందున అనువాదాన్ని బయటకు తేలేదు. త్వరలో ప్రచురిస్తాను. థామస్ గ్రీ అనే ఆంగ్లకవి రాసిన ఎలెజీ ఒక ప్రశస్తమైన దీర్ఘకవిత. శ్రీశ్రీ సుప్రాస్టికలకీ, జామనా శృశాన పద్యాలకీ, దాశరథి ఆ చల్లని సముద్ర గర్భం అనే పాటకీ ఈ కవితలో అతి దగ్గరి సామీప్యతలు కనిపిస్తాయి. సన్నిహిత మిత్రులు రామశేషయ్య, సుంకిరెడ్డి నారాయణరెడ్డిలతో ఆ కవిత గురించి పలుమార్లు చేసిన చర్చల స్ఫూర్తితో ఆ కవితను అనువదించినాను. దాన్ని కూడా తొందరలోనే ప్రచురించే ప్రయత్నంలో ఉన్నాను.

మిమ్మల్ని ప్రభావితం చేసిన రచయితల గురించి, రచనల గురించి ఒకసారి ఆ ప్రస్తావన వచ్చినప్పుడు మీరు కొంచెం భిన్నంగా మాట్లాడిన జ్ఞాపకం. కొంచెం వివరంగా మాట్లాడుకోవచ్చా?

కేవలం రచనలో, రచయితలో ప్రభావితం చేయడం వల్లనే కవులు తయారౌతారనడాన్ని నేనంగీకరించను. సాహిత్య పఠనంచేత, అధ్యయనంచేత అలవడిన భాషా ధోరణులు, శిల్ప రీతులు కొంత మేరకు వ్యక్తీకరణ సౌలభ్యానికి దోహదపడతాయే తప్ప ఏకంగా కవిత్వ సృజననే ప్రభావితం చేస్తాయి అనుకోవడం సబబు కాదేమో. నా బాల్యం, నా జీవితం, నా అనుభవాలు, నా అనుభూతులు, నా సెన్సిబిలిటీస్, నా భావనాశక్తి, నా సృజనాత్మకత నా సొంతం. నా ఆంతరంగికం నాకు నిలుపుటద్దం. అమ్మ చనుబాల పసితనాన్ని శ్వాసిస్తూ ఎదిగిన నా మనోగత సౌందర్యం, నా భాషా మాధుర్యం నాకు ప్రత్యేకం. అధ్యయనం నుంచి సాధించినవేవైనా ఆయా సృజనల సమయాలకు అవసరమైన విస్తృత వ్యక్తీకరణలకు ఉపయుక్త సామాగ్రులు మాత్రమే.

ఆయా సందర్భాలకు అనుగుణంగా భాష మార్పులకు గురి అవుతుందని మీరు మీ కవిత్వానికి ముందుమాటల్లో సూచన చేసినారు. మీ అభిప్రాయం కొంచెం స్పష్టంగా ...

ఒకే భాషకు మాండలిక వ్యత్యాసాలున్నట్లే ఒకే మాండలికంలో మాట్లాడే ఏ ఇద్దరి భాషలూ ఒకే రకంగా వుండవు. ఒకే వ్యక్తి మాట్లాడే భాష సైతం అన్ని సందర్భాలకు ఒకే విధంగా వుండదు. తను మాట్లాడుతున్న వ్యక్తులతో తనకున్న అనుబంధాన్నిబట్టి, తను మాట్లాడున్నప్పటి అనుభూతుల్ని ఆవేశాల్నిబట్టి భాషాశైలులు, స్వరూపాలు సహజంగానే మారుతుంటాయి. ఒక కవి కవిత్వ భాష కూడా అప్పటి అనుభూతులకూ ఆవేశాలకూ అనుగుణంగా మార్పుకు గురౌతుంది. ప్రతి కవితావేశం తనకు అనుగుణమైన, భిన్నమైన పదజాలాల్ని వాక్యనిర్మాణాల్ని ఎంపిక చేసుకుంటుంది. ఆ క్షణపు ఆవేశం యథాతథంగా కవితగా అవతరించిన తరువాత కుదురుగా ఎడిట్ చేసుకోవడం వేరే విషయం.

మీ కవిత్వంలో ప్రధానంగా చోటుచేసుకునే కొన్ని ఆంశాలు మీ మాటల్లో.

ఒక అంశానికి కట్టుబడి కవిత్వ రచనకు ఏనాడూ పూనుకోలేదన్నాను కదా. జీవితం భిన్న పార్శ్వాల స్పృశ్కం. అనుభవాలూ అనుభూతులూ ఒక చత్రానికి పరిమితమైన నిర్దుష్టాలు కాజాలవు. వాటి వ్యక్తీకరణలకూ లక్ష్య నిర్దుష్టాలుండవు. అంతర్గతమే స్వేచ్ఛాగీతమైనప్పుడు కవితా వస్తువులకు పరిమితులు ఎట్లా ఉంటవి?

సామాజికం, ప్రాపంచికం వంటి సైద్ధాంతిక ఇజాల స్పృహ ప్రాతిపదికగా దిశా నిర్దేశితమైన కవిత్వ సేవకు సాష్టాంగ పడవలసిందే. కానీ, ఒక నిబద్ధతతో ఆహవాన చేసుకున్న పరిమితులకు లోబడి తమలో నిబిడికృతమైవున్న అనేకానేక సృజనధారల్ని అణిచిపెట్టుకోవడం నిరర్థకమైన త్యాగమనిపిస్తుంది. నామటుకు నేను కవితావస్తువుల కోసం వెతుకులాడుకోవడం కానీ, పరిమితుల ఆవాహనకు చోటివ్వడం కానీ చేయలేదు. అందువల్ల నా కవిత్వంలో ప్రధానమైన వస్తువులు ఇవీ అని ప్రకటించలేను. అది పాఠకుని ఛాయినే.

ఒకప్పటి మీ విద్యార్థిగా, ఇప్పుడు మీ సాహితీ మిత్రునిగా అర్థంచేసుకున్న విషయం ఏమిటంటే, భావకవిత్వం ముఖ్యంగా ఇంగ్లీష్ రొమాంటిక్ కవులంటే మీకు బాగా ఇష్టమని.

అఫ్సార్స్. కాదనను. కానీ, వ్యక్తిగత భేషజాల ప్రమేయంలేని కవిత్వారాధనకు ఫలాన పాయట్ అనో, ఫలానా స్కూల్ ఆఫ్ పాయట్స్ అనో వివక్షలుండవు. ఎస్టీ కాలిడ్జ్ ప్రతిపాదించిన విల్లింగ్ సస్పెన్షన్ ఆఫ్ డిస్టిల్స్ ఇక్కడ ప్రామాణికం. ఎవరూ ఏ విధంగా నిర్వచించినా కవిత్వం ఒక అనిర్వచనీయమైన రసాస్వాదన. దానికి పరిమితులెక్కడ? ఐతే, ఏ బాటలో పోతున్న కవిత్వానికైన భావుకత ప్రధాన భూమిక. అందుకే భావకవిత్వాన్ని సామాజిక స్పృహ వంటి వాదాల బేరీజుల్లో ప్రకోపించి మిగతా కవితా ధోరణులతో వేరుచేసి చూడడం తగని పని. భావ కవిత్వం సామాజిక స్పృహకు దూరమనుకోవడమే పెద్ద పొరపాటు. ఈ రౌండిటికి

మధ్యనున్న అవినాభావ అనుబంధమనే సన్నని రేఖను చెరిపేయడం అసాధ్యం. కృష్ణశాస్త్రి, శ్రీశ్రీ కవిత్వాలను ఉటంకిస్తూ ఆత్మశ్రయ వస్త్వాశ్రయ కవిత్వాలకు మధ్యనున్న అవిభాజ్యతను సూచించి నవాడు చెలం. ఏ ఆర్ట్ ఐనా సాధించతగిన పరమార్థం రిఫైన్మెంట్ ఆఫ్ సెన్సిబిలిటీ. ఏ భాషలోనైనా, ఏ కాలంలోనైనా రొమాంటిక్ పోయెట్రి దీన్ని సాధిస్తూనే ఉన్నది. కాకపోతే, దాని అప్పీల్స్ ని అంతర్గీనతని అభినందించడానికి మనం గిరిగీనుకున్న పరిమితుల ప్రలోభాలనుంచి బయటకు వచ్చి చూడగలగడానికి సిద్ధపడాలి.

మీ కవిత్వంతో పరిచయమున్న అందరి కవితాభిలాషుల మనసుల్లో తక్షణం మెదిలే కవిత వీడ్కోలునామా. ఆ కవిత నేపథ్యం గురించి వివరిస్తారా?

ఏ కవికైనా తన అన్ని కవితలూ ప్రేమ పాత్రాలే. కొన్నిటికి అనూహ్యమైన ప్రాచుర్యం ప్రాప్తిస్తుంది. కీటుని మహాకవిగా నిలబెట్టిన ఓడ్స్, ఎండిమియాన్ లాంటి తదితర కవితలు అన్నీ ఒక ఎత్తైతే, అతని స్టీప్ అండ్ పోయెట్రి ఒక అద్భుతమైన కవితా సృష్టి. ఈ కవిత చాలా మంది కీట్స్ కవితా ప్రియుల దృష్టిలో ఉందని నేననుకోను. 2002 ఫిబ్రవరిలో మా పెద్దమ్మాయి పెళ్ళి కుదిరింది. ఒకటి రౌండు నెలలు డబ్బు సమకూర్చుకోవడం వగైరా పనులల్లో తలమునకలై వున్నాననే కాని బిడ్డను పెళ్ళిచేసి పంపించివేయాల్సిందే కదా అనే క్షోభ పెళ్ళిరోజు దగ్గరౌతున్న కొద్దీ క్షణంక్షణం వెంటాడుతూ వుండింది. ఇరవయ్యేళ్ళు మాతో విడదీయరానిదిగా పెంచుకున్న బిడ్డ మానుంచి బహిష్కృత

మౌతుందనే భావన బాగా డిస్టర్బ్ చేసింది. అటు నా భార్య ఇటు మా బిడ్డ, నిద్రపోతున్న వాళ్ళ మొగాలవేపు చూస్తూ గడిపిన ఆ రాత్రులన్నీ నిద్రలేమి రాత్రులే. మరోవేపు మా అమ్మాయిని అమితంగా గోము చేసే మా పెటే డాగ్ గోపడు. నిజానికి గోపని ప్రస్తావనతోనే ఆ కవిత మొదటి డ్రాఫ్టు మొదలయ్యింది. పెళ్ళికి నాలుగైదు రోజుల ముందు ఒక అర్ధరాత్రి మొదలైన కవిత వీడ్కోలునామా తెల్లారక ముందే రూపుదిద్దుకున్నది. సదాశివగారికి పంపిన. జవాబుగా ఆయన ఆనాడు నాకు రాసిన ఉత్తరమే ఆయన యాదిలో చోటుచేసుకున్నది. ఆయన అనుజ్ఞ మేరకు అదే ఉత్తరాన్ని ఆర్టి రౌండ్ సంపుటిలో పొందుపరచుకున్నాను. నా కవిత్యం నోచుకున్న భాగ్యమేమిటంటే స్వయానా మాకు పాఠాలు చెప్పిన గురువు నాకు అత్యంత పూజనీయులు ప్రొఫెసర్ శ్రీలక్ష్మణమూర్తిగారి ప్రశంసతో పాటు సదాశివగారి ప్రశంసకు పాత్రమవడం. ఆర్టి మొదటి సంపుటానికి ఇరువురూ ఏకకాలంలో అవతారికలు రాయడం, వీడ్కోలునామా కవితను ఉత్తరాల ద్వారా ఇరువురూ ఏకకాలంలో గొప్పగా అభినదించడం నా కవిత్య సృజనకు అసమానమైన ఆశీస్సు.

తెలుగు సాహిత్యంలో వీడ్కోలునామా తరువాత వస్తుపరంగా అంత అరుదైనది మీ మరో కవిత వల్లమాలిన జాలి అనుకుంటాను.

సన్నిహిత సాహితీ మిత్రుల ఉనాచ ఏమిటంటే, సమకాలీన తెలుగు కవిత్యం లో వీడ్కోలునామా ఒక అరుదైన కవిత అని. అట్లాగే, అలిశెట్టి ప్రభాకర్ రాసిన

సాగుతుంది. వల్లమాలిన జాలి ఒక వేళ్య స్వగతం. సికిందరాబాద్ రైల్వే స్టేషన్ పరిసరాల్లో ఒక సాయంత్రం తమ రొటీన్ కలాపాలకు సిద్ధమౌతూ తారసపడ్డ వేళ్యల రీతిని గమనించిన స్ఫూర్తితో రాసిన కవిత అది.

దీర్ఘ కవితలు రాయడమంటే కృష్ణా రెడ్డికి ఇష్టమనుకుంటాను అని రాసినారు సదాశివగారు మీ వీడ్కోలునామా గురించి యాదిలో పొందుపరచిన వ్యాసంలో.

ఆయన చెప్పిన సందర్భం వేరు. ప్రొఫెసర్లకు రాయగలిగే కవుల దీర్ఘ కవితల గురించీ లఘుకవితల గురించీ, ఇంటలెక్టునుండి పుట్టిన రచనల గురించీ, సినిమా పాటలకు మళ్ళీ అయా సందర్భాలకు అవసరంగా రాసే కవిత్యం గురించీ మాట్లాడడానికి నా యోగ్యత చాలదు. ఒకసారి ప్రొఫెసర్ శివ కే కుమార్ గారు మాట్లాడుతూ అన్నారు, కవిత ఇరవై ఇరవైవైదు పంక్తులు మించరాదని. నేనడిగిన, ఒక కవిత నిడివినే మనమెట్లా నిర్దేశిస్తం, ఒక కవిత నిడివినే కాదు, ఆరంభాన్ని గమ్యాన్ని కూడా కవి ముందుగానే ఇంజనీయర్ చేసుకుని మొదలుపెట్టడు కదా అని. ఆయన ఆట్లా అనడానికి గల ఇతరత్రా కారణాలను వివరిస్తూనే నా అభిప్రాయంతో ఏకీభవించినాడు. మీకు నా సమాధానం అందింది అనుకుంటున్నాను.

కాళోజీగారి నా గొడవ తరువాత మీరే అనుకుంటాను కవిత్యం అన్ని సంపుటాలనూ ఒకే టైటిలుతో వెలువరిస్తున్నది.

ఆర్టి మొదటి సంపుటానికి సదాశివగారు ముందుమాట రాసినారు.

ఇతని కవితల్లో ఆర్టి వున్నది, ఆవేదన వున్నది, అనుభవం వ్యక్తం చేస్తున్న లోతైన భావాలున్నవి అంటూ తన ముందు మాటను కొనసాగించినారు. ఈ మాటలు నా మనుసులో ఎంతగా నాలుకుపోయి నాయంటే, నా మొదటి కవితాసంపుటి కోసం ఎంపిక చేసుకున్న శీర్షిక ఆర్టి ఆపైన రాసుకున్న నా కవిత్యానికంతటికీ మకుటంగా కొనసాగించుకోవాలని ఆనాడే నిర్ణయానికొచ్చినాను. ఆర్టి ఆ విధంగా నా కవిత్య సర్వస్వానికి పర్యాయపదమైపోయి నన్ను ఆర్టికవని చేసింది.

జీవితంలో మీకు బాగా

ఆనందాన్నిచ్చిన అంశాలు.

పల్లెటూరివానిగా ఈ లోకాన్ని దర్శించుకోవడం నా భాగ్యం. నా అదృష్టం. దాదాపు మూడున్నర దశాబ్దాలు బోధనావృత్తికి అంకితమైనాను. అవకాశం కొద్దో, అవసరం కొద్దో కాకుండా ఆసక్తి చేత, ప్రేమ చేత ఈ వృత్తిని కావాలని చేపట్టిన. పాఠం చెప్పడం ముగించుకొని క్లాసునుంచి బయటకు వెళ్ళేటప్పుడు పిల్లల మొహాల్లో కనిపించే ఆనందానికి హిమాలయాలంత బంగారం కూడా సాటిరాదని అన్నానొక చోట. తరగతి గదిలో ఏరోజైనా పాఠానికి సరైన న్యాయం చేయలేకపోయిన కదా అనే బాధ, న్యూనత మరుసటి రోజు ఆ వెలితిని భర్తీ చేసుకునే దాకా చివుక్కుమన్న మనసుకు శాంతి దొరకని రోజుల్ని అనుభవించిన. ప్రయత్నంగా కన్నా అప్రయత్నంగా, అది నాకు స్వాభావికం కావడం వల్లనేమో, అటు తరగతి గదుల్లోనూ, ఇటు బయటి ప్రపంచంలోనూ సృజనాత్మకంగా జీవించిన. జీవిస్తూనే వున్న. కవిత్య సృజన మరోవేపు. ఇంతకు మించిన ఆనందమూ సార్థకతా జీవితానికి ఇంకేముంటుంది?

మీ పసుగ్ర సంకలనం పబ్లిష్ చేసిన తరువాత ఈ రోందేళ్ళలో రాసిన కవిత్యం ఏమన్నా వుంటే, దాన్ని గురించి వివరిస్తారా?

తరువాతి కవిత్యం గురించి అంటే ప్రతేకంగా చెప్పడానికి ఏముంటుంది కానీ, అడపాదడపా అక్కడో ఇక్కడో పత్రికల్లోనో, డిజిటల్ మేగజైన్లలోనో పబ్లిష్

చేస్తున్న. కానీ అంత శ్రద్ధ వుండదు. ఐతే, సమగ్ర సంకలనం వేయాలని ప్లాన్ చేస్తున్నానన్నప్పుడు సుంకిరెడ్డి నారాయణరెడ్డి, బెల్లె యాదయ్య, మునాసు వెంకట్ వంటి సన్నిహితులు అంటుండే వాళ్ళు. అప్పుడే సమగ్ర సంకలనం అంటున్నప్పు, ఇక మీదట కవిత్వం రాయడం మానేస్తానా అని. సరదాగా అన్నప్పటికీ నిజానికి అది అర్థవంతమైన వ్యాఖ్య. ఒక కవిత రూపొందడం ముగిసిన ప్రతిసారీ అనిపించేది. అదీ కవిత్వం రాయడం ఒక ఉచ్చ స్థాయికి చేరుకున్న దశలో. ఈ కవితతో నా కవితాశక్తి ఎక్కాస్ట్ ఐపోయిందని. రాయడానికి ఇంకేమీ మిగిలి లేదని. ఐనా ఎప్పటికప్పుడు కవితలు కొత్తకొత్తగా రూపుదాలుస్తూనే ఉన్నై. ఉంటై. సమగ్ర సంకలనం తరువాతి ఈ రొండేళ్ళలో రాస్తూ వచ్చిన ఇరవై ఇరవయ్యై కవితలతో ఆర్టి ఐదో సంకలనం వేసే ప్రయత్నంలో వున్నాను.

కవిగా, పాఠకుడిగా కవిత్వ

పరిణామాల్ని ఆకలింపు చేసుకుంటున్న మీరు నేటి తరం కవులకు ఇవ్వగల సూచనలు?

ఇది ఏ సాహితీవేత్తైనా చివరగా మరీ ఎదుర్కోవాల్సి వస్తుందని ముందుగానే ఊహించుకునే ఒక రొటీన్ ప్రశ్నే ఐనా ఎవరి అనుభవాలనుంచి వారు సమాధానమివ్వడం సహజం. నాకు సంబంధించినంత వరకు సూచనలివ్వడం అనడంకన్నా అభిప్రాయాలు చెప్పడం అంటే బాగుంటుందేమో అనిపిస్తుంది. అనిపించడమే కాదు, అదే సబబు. సృజనాత్మక రచన కనుమరుగౌతున్నదేమోనని నిరాశపడుతున్న తరుణంలో సంభ్రమాశ్చర్యాలకు గురిచేసే యువ కవులు కోకొల్లలుగా తెరమీదికొస్తున్నారు. భూమ్మీద భాషలు సజీవంగా ఉన్నంత కాలం కవిత్వ సృజన సజీవమేనని నమ్మకమిస్తున్నారు. ఇక్కడనే ఇంకో విషయం చెప్పుకోవాలి. అప్పుడిప్పుడే ఎదుగుతున్న చాలా మంది కవులు తమ

ఒకటి రొండు కవితలు అచ్చుకు నోచుకోగానే అంతర్జాతీయ స్థాయికి ఎదిగినామని అమాయకంగా సంబరపడి చక్కని భవిష్యత్తుకు ఆదిలోనే తిలోదకాలొదులుకుంటున్నారు. నిజానికి వాళ్ళ కృషిని, తపనని అభినందించాల్సిందే. పఠనం లేకపోవడంతో పాటు తాము సాధించిన స్వల్పాన్ని తులనాత్మకంగా బేరీజు వేసుకోలేక పోవడం, తమకన్నా ముందున్న సాహిత్యపు విలువల్నీ, తమ సమకాలీన సాహిత్యపు విలువల్నీ కొంత మేరకైనా వెలకట్టలేకపోవడం ఇటువంటి అనర్థాలకు మూలం. కృషిలో నిబద్ధత, ఆకలింపులో నమ్రత, ముఖ్యంగా గుర్తింపు కాంక్షలకు అతీతమైన నిలకడా నిగ్రహణా సాహితీ కృషివల క్షేత్రంలో మిక్కిలి ఆవశ్యకం.

ఇంటర్వ్యూ....
సాగర్ల సత్తయ్య
79891 17415

యా డికి బోయినా
యాడాదికి వోయినా
ఏ యాలకి వోయినా
ఆ తోవ తొక్కితే సాలు...

ముంగరు వోనకి
మట్టితల్లి
పొత్తిళ్ళలోంచి
మొలకెత్తిన ఇత్తులా

పొద్దుమాపున
ఇంటి ముఖం పట్టి
రంకెలేస్తున్న కోడెదూడలా
నా మనసులో
సంతోషం ఉరకలేస్తుంది...

కాలికి బుద్ధి
చెప్పాల్సిన అవసరం లేదు
కండ్లకు పని
చెప్పాల్సిన పని లేదు

చిటారు కొమ్మన
వేలాడుతున్న గబ్బిలాల్లా
కళ్ళజోడు
కాలిజోడ్లు
మట్టి దేహానికి
వేలాడుతుంటాయి...

మదిలోని ఆనందం
మత్తడి దుంకిన
చెరువు తీరును
తలపిస్తుంది...

నీటికి ఎదురేగిన
చాపల లాగ
మది మత్తడిలో

జ్ఞాపకాలు ఎదిరేగుతుంటాయి
ఆ తోవ
యాదికి వొస్తే చాలు
సప్త సముద్రాలవుతలున్నా
విశ్వాంతరాలలో బంధించినా
తిరుగాడిన నేలపై
పానం తీగై పారాడుతది...

తీగై పారాడుతది

ఉప్పరి తిరుమలేష్, 96189 61384

సాహిత్యం ఒక సామాజిక బాధ్యత...

భవిష్యత్ పరిశోధనలకు ఎంతో ఉపయోగకరంగా డాక్టర్ త్రివేణి రచించిన బటువు, భరణి, అరుగు సంపుటాలు ఉన్నాయని పరిశోధక విద్యార్థులు సద్వినియోగం చేసుకోవాలని తెలంగాణ విశ్వవిద్యాలయ ఉపకులపతి ఆచార్య రవీందర్ గుప్తా అన్నారు. నవంబర్ 30న నిజామాబాద్ హోటల్ నిఖిల్ సాయి ఇంటర్నేషనల్ సమావేశ మందిరంలో జరిగిన పుస్తకావిష్కరణ అంకితోత్సవ సభలో ఆయన ముఖ్య అతిథిగా హాజరై మాట్లాడారు. సాహిత్యం సామాజిక బాధ్యత అని త్రివేణి రచనలు నిరూపిస్తున్నాయని ఆయన అభినందించారు. తెలంగాణ పదబంధాలకు డాక్టర్ త్రివేణి తన రచనల్లో పెద్దపీట వేసిందని ఆయన తెలిపారు. డాక్టర్ త్రివేణి తన పుస్తకాలను సాహిత్యంలో తనని ఎంతో ప్రోత్సహించిన తెలంగాణ రాష్ట్ర మహిళా ఆర్థిక కార్పొరేషన్ చైర్మన్ ఆకుల లలిత, ప్రముఖ సామాజిక సేవకుడు డాక్టర్ మూడా నాగభూషణం గుప్తా, ఎండల లక్ష్మీనారాయణలకు తన పుస్తకాలను అంకితం ఇచ్చారు. డాక్టర్ త్రివేణి ఎంతో కష్టపడి ఉన్నత స్థానంలోకి చేరుకుందని సభకు అధ్యక్షత వహించిన డాక్టర్ కసిరెడ్డి ప్రశంసించారు. గౌరవ అతిథిగా కార్యక్రమంలో పాల్గొన్న నగర మేయర్ దండు నీతు కిరణ్ మాట్లాడుతూ తెలంగాణ విశ్వవిద్యాలయంలో జరుగుతున్న పరిశోధనలు సాహిత్య కృషిలో డాక్టర్ త్రివేణి కీలక బాధ్యత పోషిస్తున్నారని ఆమెను చూసి సాహిత్య అధ్యయనం చేయాలన్న ఆకాంక్ష తనలో కలిగిందని వివరించారు. కార్యక్రమంలో ఆత్మీయ అతిథిగా పాల్గొన్న తెలంగాణ రచయితల సంఘం రాష్ట్ర ఉపాధ్యక్షుడు పునపురం దేవేందర్ మాట్లాడుతూ రచయిత్రు లందరికీ డాక్టర్ త్రివేణి ఆదర్శం అన్నారు.

తెలుగు సాహిత్యంలో ఛందస్సు...

తెలుగు విశ్వవిద్యాలయం నాంపల్లిలో డిసెంబర్ 3 2022 తెలుగు శాఖ పక్షాన పులికొండ సుబ్బాచారి విశ్రాంత ఆచార్యులు, అదనపు ఉపన్యాసాన్ని ఇచ్చారు. ఆయన తెలుగు సాహిత్యంలో ఛందస్సు అనే అంశం మీద ప్రసంగించారు. సభను శాఖ అధ్యక్షురాలు రత్న శ్రీ నిర్వహించగా కాంచనపల్లి గోవర్ధన్ రాజు పరిచయ వాక్యాలు చెప్పారు. నోరి రాజేశ్వరరావు వందన సమర్పణతో సభ ముగిసింది.

తెలుగు సాహిత్యంలో అస్తిత్వ వాదాలు...

తెలుగు విశ్వవిద్యాలయం నాంపల్లి డిసెంబర్ 2, 2022న సెమినార్ హాల్లో తెలుగు శాఖ పక్షాన ప్రముఖ సాహితీవేత్త, చారిత్రక పరిశోధకుడు సుంకిరెడ్డి నారాయణ రెడ్డి అదనపు ప్రసంగం చేశారు. ఆధునిక తెలుగు సాహిత్యంలో అస్తిత్వ వాదాలు అంశం పైన ఆయన ప్రసంగించారు. స్త్రీవాదం, దళితవాదం, ప్రాంతీయ వాదం మైనారిటీ వాదం లాంటి అన్ని అస్తిత్వవాదాలను ఆయన తన సుదీర్ఘ ప్రసంగంలో పేర్కొన్నారు. ఈ సభకు కళాశాల వైస్ చాన్సలర్ తంగేడు కిషన్ రావు ముఖ్యఅతిథిగా పాల్గొన్నారు. విశ్వవిద్యాలయ రిజిస్ట్రార్ బట్టు రమేష్ సభాధ్యక్షులుగా వ్యవహరించారు. తెలుగు శాఖ అధ్యక్షులు రత్నశ్రీ సభను నిర్వహించారు. డాక్టర్ కాంచనపల్లి గోవర్ధన్ రాజు పరిచయ కార్యక్రమం నిర్వహించారు. అనేకమంది విద్యార్థులు పాల్గొన్న ఈ సభ డాక్టర్ నోరి రాజేశ్వరరావు వందన సమర్పణ తో ముగిసింది.

విద్యార్థుల సృజనను వెలికి తీయాలి

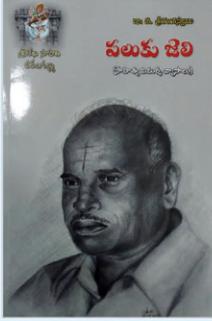

సహజంగానే విద్యార్థులలో దాగి ఉన్న సృజనాత్మకతను వెలికి తీయడానికి కథారచన కార్యశాలలు ఎంతగానో ఉపకరిస్తాయని విశ్రాంత ప్రధానోపాధ్యాయులు కుకుడాలు గోవర్ధన్ అన్నారు. నల్లగొండ జిల్లా చిట్యాల మండలంలోని వట్టిమర్తి జిల్లా పరిషత్ ఉన్నత పాఠశాలలో నల్లగొండ కథా పాఠశాల ఆధ్వర్యంలో నిర్వహించిన బాలల కథలబడి కథారచన కార్యశాలకు ఆయన ముఖ్యఅతిథిగా హాజరై ప్రసంగించారు. ఈ సందర్భంగా కుకుడాలు గోవర్ధన్ మాట్లాడుతూ ఈ కార్యశాల ఉభయ తెలుగు రాష్ట్రాలలో ఎందరికో స్ఫూర్తినిస్తుంది అన్నారు. కార్యక్రమానికి విశిష్ట అతిథిగా హాజరైన ప్రముఖ యోగాగురువు మాదగాని శంకరయ్య మాట్లాడుతూ విద్యార్థులకు ప్రోత్సహిస్తే అద్భుతాలు సృష్టించగలరన్నారు. నల్లగొండ కథా పాఠశాల కన్వీనర్ పెరుమాళ్ళ ఆనంద్ అధ్యక్షతన జరిగిన ఈ కార్యక్రమంలో వట్టిమర్తి, వనిపాకల, నేరడ ఏపూరు తదితర గ్రామాల నుండి 62 మంది విద్యార్థులు కథాకార్యశాలలో పాల్గొన్నారు. కార్యశాలలో ఉప్పలపద్మ, శిలంభద్రయ్య, డాక్టర్ మండల స్వామి, సాగర్ల సత్తయ్య శిక్షకులుగా వ్యవహరించారు. కార్యక్రమం సమన్వయ కర్తగా వట్టిమర్తి పాఠశాల తెలుగు ఉపాధ్యాయులు పొట్ట బత్తుల రామకృష్ణ వ్యవహరించారు.

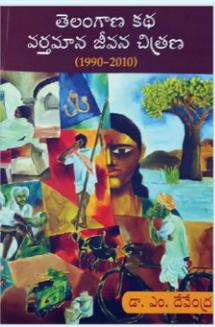
మన ఎమ్మెల్

టి. ఉడయవర్మ
 శ్రీకృష్ణదేవరాయ తెలుగు భాషానిలయం
 హైదరాబాద్
 సెల్ : 98856 86415
 వెల : రూ.120/-

పలుకు జెలి

డా॥ టి. శ్రీరంగస్వామి
 నవచేతన పబ్లిషింగ్ హౌస్
 శ్రీలేఖ సాహితీ
 99498 57955
 వెల : రూ. 100/-

తెలంగాణ కథ వర్తమాన జీవన చిత్రణ

డా॥ ఎం. దేవేంద్ర
 సెల్ : 9490682457
 శ్రీచందన మార్కెటింగ్ పబ్లికేషన్స్
 వెల : రూ.400/-

రావిచెట్టు రంగారావు

టి. ఉడయవర్మ
 శ్రీకృష్ణదేవరాయ తెలుగు భాషానిలయం
 హైదరాబాద్
 సెల్ : 98856 86415
 వెల : రూ.50/-

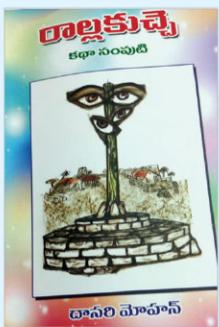
శ్రీవేంకటేశ్వర ప్రతికల్పము

తిమ్మరాజు విశ్వపతి రామకృష్ణ మూర్తి
 హైదరాబాద్

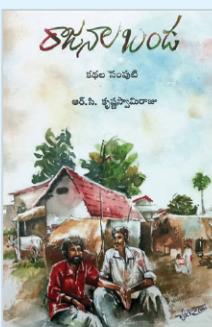
సారంగి

చుండూరు సీత
 హైదరాబాద్
 సెల్ : 63011 38814
 వెల : రూ. 180/-

రాల్లకుచ్చె

దాసరి మోహన్
 సెల్ : 99853 09080
 నవచేతన పబ్లిషింగ్ హౌస్
 హైదరాబాద్
 వెల : రూ. 150/-

రాజనాలబండ

ఆర్.సి. కృష్ణస్వామిరాజు
 తిరుపతి
 సెల్ : 9393662821
 వెల : రూ. 200/-

పద్యపేటిక

డా॥ కపిలవాయి లింగమూర్తి
 కపిలవాయి సాయి శరణ్య
 సెల్ : 87907 27772
 వెల : రూ. 200/-

